

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN THỊ TỔ MAI (đồng Tổng Chủ biên)
NGUYỄN VĂN HẢO (Chủ biên)
LƯƠNG DIỆU ÁNH – NGUYỄN ĐĂNG BỬU
NGUYỄN THỊ ÁI CHIỀU – TRẦN ĐỨC LÂM – PHẠM GIA HOÀNG MY

ÂM NHẠC

Sách giáo viên

6

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

HỒ NGỌC KHẢI – NGUYỄN THỊ TỐ MAI (đồng Tổng Chủ biên)
NGUYỄN VĂN HẢO (Chủ biên)
LƯƠNG DIỆU ÁNH – NGUYỄN ĐĂNG BỬU – NGUYỄN THỊ ÁI CHIỀU
TRẦN ĐỨC LÂM – PHẠM GIA HOÀNG MY

ÂM NHẠC

Sách giáo viên

NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

CÁC TỪ VIẾT TẮT

CTTT	Chương trình tổng thể
GV	giáo viên
GDPT	giáo dục phổ thông
HS	học sinh
KTDH	kĩ thuật dạy học
NLÂN	năng lực âm nhạc
NLC	năng lực chung
PC	phẩm chất
PPDH	phương pháp dạy học
PP&KTDH	phương pháp và kĩ thuật dạy học
SGK	sách giáo khoa
SGV	sách giáo viên
YCCĐ	yêu cầu cần đạt

LỜI NÓI ĐẦU

Sách giáo viên Âm nhạc 6 được biên soạn nhằm hỗ trợ giáo viên những tư liệu tham khảo về nội dung và phương pháp dạy học, cách thiết kế và tổ chức bài học môn Âm nhạc lớp 6 đáp ứng mục tiêu phát triển toàn diện phẩm chất và năng lực học sinh.

Sách giáo viên Âm nhạc 6 gồm hai phần:

– **Phần một:** Những vấn đề chung về chương trình và phương pháp tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 6.

Phần một, sách nêu ra những vấn đề về chương trình môn Âm nhạc cấp Trung học cơ sở, gợi ý về phương pháp và cách thức tổ chức hoạt động dạy học, phương pháp đánh giá theo từng nội dung: *Hát, Nhạc cụ, Đọc nhạc, Lí thuyết âm nhạc, Thường thức âm nhạc* và *Nghe nhạc*.

– **Phần hai:** Hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 6.

Phần hai là những gợi ý hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 6 của tám chủ đề. Mỗi chủ đề là từng bài học được cụ thể hoá bằng những gợi ý xác định mục tiêu, yêu cầu cần đạt, phương pháp và kĩ thuật dạy học, thiết bị dạy học, nội dung và cách thức tổ chức hoạt động dạy học trên lớp. Tùy vào tình hình thực tế, giáo viên có thể tham khảo những hướng dẫn tổ chức hoạt động dạy học theo sách giáo khoa Âm nhạc 6 ở từng chủ đề sao cho sáng tạo, linh hoạt và đạt hiệu quả.

Mong rằng, cuốn sách là hành trang hữu ích giúp các thầy cô giáo dạy tốt môn Âm nhạc lớp 6 theo tinh thần đổi mới giáo dục.

Trân trọng!

Nhóm tác giả

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	3
-------------------	---

PHẦN MỘT: NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ CHƯƠNG TRÌNH VÀ PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 6	5
1.1. MỤC TIÊU CỦA CHƯƠNG TRÌNH MÔN ÂM NHẠC CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ.....	6
1.2. PHẨM CHẤT, NĂNG LỰC CẦN ĐẠT Ở HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ.....	6
1.3. MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT DẠY HỌC ÂM NHẠC Ở CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ.....	8
1.4. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC VÀ ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC ÂM NHẠC Ở LỚP 6..	12
1.5. ÔN TẬP, KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ CUỐI HỌC KÌ	20

PHẦN HAI: HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 6	23
CHỦ ĐỀ 1: VUI BƯỚC ĐẾN TRƯỜNG.....	24
CHỦ ĐỀ 2: BÀI CA HOÀ BÌNH.....	30
CHỦ ĐỀ 3: BIẾT ƠN THẦY CÔ.....	38
CHỦ ĐỀ 4: KHÚC HÁT QUÊ HƯƠNG	46
CHỦ ĐỀ 5: BÀI CA LAO ĐỘNG.....	52
CHỦ ĐỀ 6: CÙNG VUI HOÀ CA	58
CHỦ ĐỀ 7: GIAI ĐIỆU NĂM CHÂU	66
CHỦ ĐỀ 8: KHÚC CA TÌNH BẠN.....	72
PHỤ LỤC	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	86

PHẦN MỘT:

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ CHƯƠNG TRÌNH VÀ PHƯƠNG PHÁP TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 6

Chân trời sáng tạo

1.1. MỤC TIÊU CỦA CHƯƠNG TRÌNH MÔN ÂM NHẠC CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ

Chương trình giáo dục phổ thông môn Âm nhạc do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành theo Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT nêu rõ mục tiêu của giáo dục Âm nhạc ở cấp Trung học cơ sở như sau: *Chương trình môn Âm nhạc cấp Trung học cơ sở giúp học sinh phát triển năng lực âm nhạc dựa trên nền tảng kiến thức âm nhạc phổ thông và các hoạt động trải nghiệm, khám phá nghệ thuật âm nhạc; nuôi dưỡng cảm xúc thẩm mỹ và tình yêu âm nhạc; tiếp tục hình thành một số kĩ năng âm nhạc cơ bản, phát huy tiềm năng hoạt động âm nhạc; nhận thức được sự đa dạng của thế giới âm nhạc và mối liên hệ giữa âm nhạc với văn hoá, lịch sử, xã hội cùng các loại hình nghệ thuật khác, hình thành ý thức bảo vệ và phổ biến các giá trị âm nhạc truyền thống; góp phần phát triển những phẩm chất chủ yếu và năng lực chung đã được hình thành từ cấp Tiểu học.* (Chương trình GDPT môn Âm nhạc 2018, trang 5).

Như vậy, mục tiêu môn Âm nhạc ở cấp Trung học cơ sở tiếp tục phát triển và nâng cao các mục tiêu đã được đề ra ở cấp Tiểu học về phẩm chất, năng lực chung và năng lực âm nhạc. Tuy nhiên, bởi đặc điểm lứa tuổi, các phát triển về tâm sinh lí và nhận thức của học sinh (HS) cấp Trung học cơ sở, các kiến thức và kĩ năng âm nhạc cũng như hiểu biết âm nhạc chung đa dạng hơn, mở rộng hơn về phạm vi cũng như chiều sâu để các em dần dần hoàn thiện và chuẩn bị bước vào cấp học cao hơn là Trung học phổ thông; hình thành các hiểu biết, thị hiếu và nhu cầu nghệ thuật lành mạnh và tiến bộ; góp phần hình thành nhân cách HS.

1.2. PHẨM CHẤT, NĂNG LỰC CẦN ĐẠT Ở HỌC SINH TRUNG HỌC CƠ SỞ

Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể (CTTT) quy định các phẩm chất và năng lực cần đạt của HS bao gồm: 5 phẩm chất; 10 năng lực cốt lõi, trong đó có 3 năng lực chung và 7 năng lực đặc thù (chuyên môn).

1.2.1. Định hướng phương pháp hình thành và phát triển phẩm chất chủ yếu qua môn Âm nhạc

(Nguồn: Chương trình GDPT môn Âm nhạc 2018)

Các phẩm chất yêu nước, nhân ái, chăm chỉ, trung thực, trách nhiệm được hình thành, phát triển ở HS thông qua nội dung học tập, cách thức tổ chức các hoạt động học tập, trải nghiệm,

khám phá âm nhạc trong và ngoài nhà trường. Các tác phẩm âm nhạc ca ngợi lòng yêu nước, giàu tính nhân văn, có nội dung giáo dục sâu sắc và hình thức hấp dẫn cùng với phương pháp tổ chức hoạt động của giáo viên (GV) sẽ góp phần tích cực trong việc giáo dục HS hình thành tình yêu quê hương, đất nước, niềm tự hào về truyền thống của dân tộc; cảm xúc thẩm mỹ, ý thức trân trọng, giữ gìn, bảo vệ cái đẹp; ý thức học hỏi các nền văn hoá; hình thành, phát triển ở HS nhận thức thẩm mỹ trong tu dưỡng bản thân và ứng xử với bạn bè, thầy cô, gia đình, cộng đồng và thiên nhiên.

1.2.2. Định hướng phương pháp hình thành và phát triển năng lực chung qua môn Âm nhạc

(Nguồn: Chương trình GDPT môn Âm nhạc 2018)

– Năng lực tự chủ và tự học

GV hướng dẫn HS luyện tập, tìm hiểu các tác phẩm âm nhạc với nhiều hình thức và thể loại khác nhau; tạo điều kiện để HS được trải nghiệm những hoạt động âm nhạc phong phú; có những định hướng cụ thể giúp HS biết suy ngẫm về bản thân, tự nhận thức và phát huy ưu điểm, sở trường, khắc phục hạn chế, điều chỉnh hành vi trong học tập và sinh hoạt. Nhờ đó, HS phát triển được vốn sống; có khả năng nhận biết cảm xúc, tình cảm, sở thích, cá tính và năng lực của bản thân; biết tự chủ để có hành vi phù hợp, có sự tự tin, tinh thần lạc quan trong học tập và đời sống, không ngừng học hỏi để tự hoàn thiện.

– Năng lực giao tiếp và hợp tác

GV tổ chức các hoạt động âm nhạc tập thể, tạo điều kiện cho HS được trải nghiệm trong môi trường giao tiếp rộng rãi và có tính hợp tác cao; chú trọng phát triển cảm xúc thẩm mỹ cho HS. Nhờ đó, HS biết quan tâm đến suy nghĩ, tình cảm, thái độ của người khác; biết sống hoà hợp với bạn bè và cộng đồng.

– Năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo

GV khuyến khích HS tích cực, chủ động, sáng tạo trong hoạt động học tập; thường xuyên tổ chức những hoạt động sáng tạo âm nhạc từ dễ đến khó, giúp HS biết đề xuất ý tưởng, tạo ra sản phẩm mới, không suy nghĩ theo lối mòn, hiểu và sử dụng âm nhạc trong các mối quan hệ với lịch sử, văn hoá và các loại hình nghệ thuật khác. Nhờ đó, HS biết vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã học để tiếp thu những kiến thức mới, hình thành những kĩ năng mới, phát huy tiềm năng để tích cực tham gia các hoạt động âm nhạc, phát hiện và giải quyết những vấn đề nảy sinh trong học tập và đời sống.

1.2.3. Định hướng phương pháp hình thành và phát triển năng lực đặc thù

Chương trình GDPT môn Âm nhạc 2018 hướng đến hình thành và phát triển cho HS những năng lực đặc thù (năng lực âm nhạc), bao gồm: **thể hiện âm nhạc, cảm thụ và hiểu biết âm nhạc, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc**. Biểu hiện các năng lực này đối với HS trung học cơ sở được mô tả trong chương trình như sau:

Thể hiện âm nhạc	– Biết hát một mình và hát cùng người khác, thể hiện đúng giai điệu và lời ca, diễn tả được sắc thái và tình cảm của bài hát, biết hát bè đơn giản. – Đọc nhạc đúng tên nốt, cao độ và trường độ, thể hiện được tính chất âm nhạc; biết đánh nhịp một số loại nhịp. – Biết chơi nhạc cụ một mình và cùng người khác, thể hiện đúng tiết tấu, giai điệu và hoà âm đơn giản.
--------------------------------	--

Cảm thụ và hiểu biết âm nhạc	– Cảm nhận được vẻ đẹp của tác phẩm âm nhạc; cảm nhận và phân biệt được các phương tiện diễn tả của âm nhạc; nhận thức được sự đa dạng của thế giới âm nhạc và mối liên hệ giữa âm nhạc với văn hoá, lịch sử, xã hội cùng các loại hình nghệ thuật khác. – Vận động cơ thể phù hợp với nhịp điệu và tính chất âm nhạc; biết chia sẻ cảm xúc âm nhạc với người khác. – Nhận biết được câu, đoạn trong bài hát, bản nhạc có hình thức rõ ràng. – Biết nhận xét và đánh giá kĩ năng thể hiện âm nhạc.
Ứng dụng và sáng tạo âm nhạc	– Mô phỏng, tái hiện được một số âm thanh quen thuộc trong cuộc sống; biết lặp lại có thay đổi mẫu tiết tấu hoặc giai điệu theo hướng dẫn của giáo viên. – Biết làm dụng cụ học tập đơn giản; biết tưởng tượng khi nghe nhạc không lời. – Có ý thức bảo vệ và phổ biến các giá trị âm nhạc truyền thống; biết chia sẻ kiến thức âm nhạc với người khác, nhận ra khả năng âm nhạc của bản thân, bước đầu định hình thị hiếu âm nhạc; biết dàn dựng và biểu diễn các tiết mục âm nhạc với hình thức phù hợp.

(Nguồn: Chương trình GDPT môn Âm nhạc 2018)

Căn cứ vào nội dung dạy học, yêu cầu cần đạt (YCCĐ) và điều kiện thực tế, GV vận dụng linh hoạt các hoạt động dạy học âm nhạc đặc thù (nghe, đọc, tái hiện, phản ứng, trình diễn, phân tích, đánh giá, ứng dụng, sáng tạo) cho phù hợp và hiệu quả; sử dụng những nhạc cụ có cao độ chuẩn để giúp HS phát triển kĩ năng nghe và hát đúng nhạc; hướng dẫn HS hoà tấu hoặc đệm cho bài hát, bản nhạc bằng cách kết hợp giữa các loại nhạc cụ và động tác tay, chân (vỗ tay, giậm chân, búng ngón tay,...).

Phương pháp dạy học cấp Trung học cơ sở tập trung phát triển các kĩ năng âm nhạc cơ bản; lựa chọn các hoạt động học tập phù hợp với hứng thú và nhận thức của HS: nghe nhạc, vận động, đánh giá, phân tích, ứng dụng, sáng tạo...; thường xuyên củng cố và vận dụng những kiến thức, kĩ năng đã học; tiếp tục vận dụng phương pháp dạy học lí thuyết âm nhạc như ở cấp Tiểu học.

1.3. MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP VÀ KỸ THUẬT DẠY HỌC ÂM NHẠC Ở CẤP TRUNG HỌC CƠ SỞ

1.3.1. Giới thiệu một số phương pháp dạy học Âm nhạc phổ biến

1.3.1.1. Phương pháp dùng lời

Phương pháp dùng lời bao gồm: phương pháp thuyết trình – diễn giảng và phương pháp vấn đáp.

– **Thuyết trình – diễn giảng:** là phương pháp dạy học (PPDH) bằng lời nói sinh động của GV để trình bày một vấn đề có tính hệ thống. Trong dạy học môn Âm nhạc cấp Trung học cơ sở, phương pháp thuyết trình – diễn giảng được sử dụng chủ yếu khi dẫn dắt vào bài hát, giới thiệu tác giả và tác phẩm, giới thiệu nhạc cụ, giảng giải về lí thuyết âm nhạc,... Để nâng cao chất lượng của phương pháp thuyết trình – diễn giảng, GV nên phối hợp với các PPDH khác như vấn đáp, trực quan.

– **Vấn đáp:** là phương pháp sử dụng hỏi – đáp trong dạy học âm nhạc. Điều quan trọng nhất của phương pháp này là các câu hỏi. Nếu xây dựng và vận dụng hợp lý các câu hỏi, GV sẽ nhanh chóng tạo ra không khí sôi nổi trong lớp học, kích thích tư duy, kiểm tra được mức độ nắm vững những kiến thức và các kỹ năng âm nhạc của HS.

1.3.1.2. Phương pháp trực quan

– **Trực quan:** là PPDH sử dụng các giáo cụ trực quan như: tranh ảnh, mô hình, video clip,... nhằm minh họa và mở rộng kiến thức, tạo sự sinh động của giờ học.

Trong dạy học âm nhạc, phương pháp trực quan là việc sử dụng các bức tranh chân dung nhạc sĩ, hình ảnh nhạc cụ, video clip trình diễn tác phẩm âm nhạc, bản nhạc giúp GV minh họa cho các nội dung dạy học hát, thường thức âm nhạc, đọc nhạc,...

1.3.1.3. Phương pháp trình bày/ trình diễn tác phẩm

Trong dạy học âm nhạc, phương pháp trình bày/ trình diễn tác phẩm cũng chính là một dạng thức của phương pháp trực quan. Việc trình bày/ trình diễn tác phẩm là một khâu hết sức quan trọng, mang đến cho HS vẻ đẹp của tác phẩm thông qua tiếng đàn hoặc giọng hát đầy biểu cảm của GV. Do vậy, khi trình bày tác phẩm, GV cần nghiên cứu để hiểu sâu sắc nội dung, tư tưởng của tác phẩm, tìm tòi cách thể hiện sáng tạo.

Phương pháp trình bày/ trình diễn tác phẩm thường được sử dụng ở bước làm mẫu: hát mẫu, đàn mẫu, đánh nhịp mẫu,... trong dạy học âm nhạc.

1.3.1.4. Phương pháp thực hành – luyện tập

Phương pháp thực hành – luyện tập là việc GV hướng dẫn HS lặp đi lặp lại nhiều lần những hành động nhằm hình thành và phát triển những kỹ năng, kỹ xảo. Trong dạy học âm nhạc, phương pháp thực hành – luyện tập thường được áp dụng trong dạy hát, nhạc cụ, đọc nhạc.

Trên đây là một số PPDH Âm nhạc phổ biến hiện nay. Trong quá trình dạy học âm nhạc, GV có thể kết hợp hoặc sử dụng các PPDH có ưu thế trong việc phát huy tính tích cực học tập của HS trung học cơ sở như:

- Phương pháp dạy học nhóm;
- Phương pháp giải quyết vấn đề;
- Phương pháp đóng vai;
- Phương pháp trò chơi;
- Dạy học theo dự án;
- Phương pháp vấn đáp;

... và nhiều PPDH khác.

Một số kỹ thuật dạy học (KTDH) được GV sử dụng có hiệu quả, hỗ trợ tốt cho việc phát triển năng lực HS trung học cơ sở như:

- Kỹ thuật chia nhóm;
- Kỹ thuật giao nhiệm vụ;
- Kỹ thuật đặt câu hỏi;
- Kỹ thuật động não;
- Kỹ thuật bể cá;
- Kỹ thuật mảnh ghép;
- Kỹ thuật khăn trải bàn;
- Kỹ thuật KWL;

... và nhiều KTDH khác.

1.3.3. Giới thiệu các phương pháp dạy học âm nhạc tiên tiến trên thế giới

Ngày nay, giáo dục âm nhạc thế giới đã phát triển vượt bậc và có những đóng góp to lớn cho khoa học giáo dục của nhân loại, đặc biệt là giáo dục phổ thông. Nhiều định hướng và phương pháp giáo dục của một số nhà sư phạm âm nhạc tiêu biểu như Emily Jacques Dalcroze, Zoltán Kodály và Carl Orff được nhiều quốc gia áp dụng bởi tính sư phạm khoa học và hiệu quả; tạo ra sự sinh động của giờ học; HS được hoà mình vào không gian của âm nhạc qua các hoạt động đa dạng và phong phú. Xin giới thiệu sơ lược về các phương pháp giáo dục âm nhạc này nhằm cung cấp những thông tin cơ bản để các đồng nghiệp GV tham khảo và vận dụng trong quá trình dạy học âm nhạc của mình.

1.3.3.1. Phương pháp Dalcroze (Thụy Sĩ)

Dựa trên quan điểm *Âm thanh đi trước kí hiệu* của Pestalozzi (1746 – 1827) – nhà giáo dục âm nhạc người Thụy Sĩ, phương pháp Dalcroze định hướng xây dựng các kĩ năng, kiến thức âm nhạc cho trẻ em thông qua sự khám phá vận động âm nhạc dựa trên các tác nhân về tiết tấu (Rhythmic Stimulus) (Campbell, 1991).

- Các công cụ dạy học:
 - Kí xướng âm theo hệ Đô cố định (Fixed Do).
 - Biến tấu – Ngẫu hứng (Improvisation).
 - Vận động theo nhịp điệu (Dalcroze Eurhythmics).

1.3.3.2. Phương pháp Kodály (Hungary)

Môi trường giáo dục âm nhạc phải tích cực và đầy niềm vui với sự vận dụng đa dạng bài hát thiếu nhi, đồng dao, các trò chơi âm nhạc, vận động và các vũ điệu dân gian.

- Các công cụ dạy học:
 - Đọc nhạc theo hệ thống Đô di động (Movable Do).
 - Đọc nhạc theo kí hiệu nốt nhạc bàn tay (Hand Signs).
 - Đọc tiết tấu theo âm tiết (Rhythm Duration Syllables).
 - Nốt nhạc bằng hình tượng (Iconic Notation).
 - Tư liệu âm nhạc phải chú trọng âm nhạc dân ca và truyền thống, các tác phẩm âm nhạc cổ điển có tính nghệ thuật cao.

1.3.3.3. Phương pháp Orff-Schulwerk (Đức)

Các hoạt động âm nhạc dựa trên tính hệ thống bởi kết hợp hát, vũ điệu, vận động, đa dạng việc đọc âm hình tiết tấu và chơi nhạc cụ; lớp học âm nhạc theo phương pháp này sử dụng rất nhiều nhạc cụ khác nhau, bao gồm các nhạc cụ tiết tấu và các nhạc cụ giai điệu.

- Các công cụ dạy học:
 - Nói theo nhịp điệu (Speech).
 - Hát (Singing).
 - Chơi nhạc cụ (Playing Instruments).
 - + Bộ gõ cơ thể (Body Percussion).
 - + Nhạc cụ cầm tay không định âm (Unpitched Hand Percussions).
 - Nhạc cụ Orff (Orff Instruments).

Đặc biệt phương pháp Orff-Schulwerk sử dụng hình thức bè ostinato trong các công cụ dạy học hát hoặc nhạc cụ. Ostinato hay còn gọi là bè trì tục, GV có thể thiết kế những mẫu âm hoặc mẫu tiết tấu ngắn, đơn giản để HS hoặc nhóm HS hát hoặc chơi nhạc cụ lặp đi lặp lại để đệm cho bài hát hoặc bè nhạc cụ chính. Đây là một trong những hình thức thể hiện âm nhạc hiệu quả để phát triển khả năng lắng nghe, cảm thụ và thể hiện âm nhạc dưới hình thức bè được hoà âm với nhau; bên cạnh đó, còn giúp HS phát huy khả năng làm việc nhóm và sáng tạo âm nhạc.

Ví dụ: mẫu hát bè theo ostinato cho bài hát *Đi cắt lúa*.

Đàn em vui hát ca hoà với tiếng chim vang lừng, đón lúa mới...

Hát theo tiếng đàn và múa theo tiếng cồng...

Ê hê hê hê ê hê. Ê hê hê hê ê hê.

Các phương pháp dạy học âm nhạc trên đang được vận dụng và có ảnh hưởng tích cực, hiệu quả đến quá trình giáo dục âm nhạc nhà trường ở nhiều quốc gia trên thế giới. Ngoài ra, còn có một số định hướng phương pháp dạy học khác như Suzuki, Carabo-Cone, World Music Pedagogy khởi xướng bởi Patricia Shehan Campbell, hay Lí thuyết về học tập âm nhạc của Gordon,... Mỗi GV cần tìm hiểu, tự học và nghiên cứu; học qua các chương trình tập huấn chính thức của Bộ Giáo dục và Đào tạo; các khoá học online để hiểu và vận dụng một cách khoa học, nâng cao tính tích cực và tạo môi trường học tập hào hứng, sinh động và vui nhộn cho HS.

1.3.4. Một số lưu ý trong việc sử dụng phương pháp dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở

- Trong dạy học âm nhạc, việc sử dụng PPDH căn cứ vào các yếu tố như mục tiêu của bài học, nội dung của bài học, thời lượng dạy học, năng lực của HS, điều kiện dạy học cụ thể,... Có nhiều PPDH khác nhau, mỗi phương pháp đều có những ưu điểm và hạn chế nhất định. Phụ thuộc vào các yếu tố nêu trên, trong một tiết học âm nhạc, GV có thể sử dụng phối hợp các PPDH khác nhau sao cho phù hợp.

- Để vận dụng các PPDH phổ biến hiện nay hay các PPDH âm nhạc tiên tiến trên thế giới, đòi hỏi mỗi GV cần hiểu rõ bản chất của mỗi PPDH, các công cụ dạy học âm nhạc cơ bản của từng phương pháp; thực hành thường xuyên để nâng cao kỹ năng đối với từng phương pháp. Bên cạnh đó, GV cũng cần hiểu rõ và áp dụng một cách linh hoạt các quy trình tổ chức hoạt động dạy học mà từng phương pháp đưa ra để tạo nên những giờ học âm nhạc sinh động và hiệu quả.

- Trong từng nội dung dạy học Âm nhạc 6 sau đây, chúng tôi đưa ra cách thức tổ chức hoạt động dạy học và PPDH để hỗ trợ quý thầy cô trong việc dạy học. Tuy nhiên, đây chỉ là những gợi ý mang tính tham khảo, mỗi thầy cô cần vận dụng một cách linh hoạt và sáng tạo để hiện thực hoá những ý tưởng của nhóm tác giả trong SGK thành những bài học hay và chất lượng đến với HS của mình. Việc sắp xếp các hoạt động thành các tiết dạy hợp lí hay sử dụng phương pháp và kĩ thuật dạy học (PP&KTDH) ở từng nội dung của mỗi chủ đề trong SGK đó là quyền và là sự thể hiện

trình độ, kinh nghiệm chuyên môn của từng thầy cô. Mục tiêu cuối cùng chính là chất lượng giờ học và mức độ tiến bộ của HS trong quá trình học để đạt đến các YCCĐ mà chương trình GDPT môn Âm nhạc 2018 kì vọng đối với mỗi lớp học, cấp học. Nếu GV sử dụng đơn điệu PPDH, cứng nhắc trong việc thực hiện các bước tổ chức hoạt động đã định hình sẵn sẽ làm cho giờ học nhàm chán, thiếu hiệu quả, đó là điểm đặc biệt cần lưu ý trong dạy học âm nhạc cấp Trung học cơ sở.

1.4. TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC VÀ ĐÁNH GIÁ NĂNG LỰC ÂM NHẠC Ở LỚP 6

1.4.1. Hát

Số lượng bài hát theo SGK Âm nhạc 6 là 8 bài, được bố trí phù hợp theo 8 chủ đề, trong đó bao gồm:

- Năm bài hát thiếu nhi Việt Nam: *Mùa khai trường* – nhạc và lời: Phan Việt Phương; *Tiếng chuông và ngọn cờ* – nhạc và lời: Phạm Tuyên; *Niềm tin thấp sáng trong tim em* – nhạc và lời: Bùi Anh Tôn; *Em đi trong tươi xanh* – nhạc và lời: Vũ Thanh; *Tia nắng hạt mưa* – nhạc: Khánh Vinh, lời: thơ Lệ Bình.

- Hai bài hát dân ca Việt Nam: *Đi cấy lúa* – dân ca Hrê (Tây Nguyên); *Hò balí* – dân ca Quảng Nam.

- Một bài hát thiếu nhi nước ngoài: *Kỉ niệm xưa* – nhạc: Scotland, phỏng dịch: Tổ Mai, Mai Hồng.

Ngoài các bài hát trong SGK, GV được quyền lựa chọn các bài hát khác để dạy cho HS từ các bài được gợi ý hoặc từ các bài hát thiếu nhi (đã được công bố và có nguồn xuất bản tin cậy) đang phổ biến. Tuy nhiên, việc thay thế bài hát cần chú ý đến nội dung tương ứng với chủ đề, âm nhạc phù hợp với đặc điểm giọng hát và nhận thức của HS lớp 6.

1.4.1.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

• Tiết học hát

- Bước 1: GV có thể giới thiệu trực tiếp ngắn gọn hoặc giới thiệu bằng cách chơi trò chơi để dẫn dắt vào bài.

- Bước 2: GV hướng dẫn tìm hiểu tên bài hát, nội dung của bài hát thể hiện qua lời ca (giải thích ý nghĩa một số từ khó nếu có), tên tác giả, dân ca dân tộc, quốc gia nào,...

- Bước 3: GV hướng dẫn HS đọc lời ca theo tiết tấu giúp các em định hình tiết tấu bài hát. Bước này có thể bỏ qua đối với các bài hát HS đã quen hoặc biết trước.

- Bước 4: HS nghe GV hát mẫu hoặc nghe GV thể hiện giai điệu bài hát trên nhạc cụ hay file âm thanh bài hát,... Sau khi nghe hát mẫu, GV nên khuyến khích HS trình bày cảm nhận riêng của mình về bài hát.

- Bước 5: GV tổ chức khởi động giọng bằng các trò chơi có tác động đến hoạt động của cơ quan phát âm, khám phá khả năng phát âm của giọng nói – giọng hát (vocal exploration); các mẫu luyện âm đơn giản (tập hát ở giọng nào thì nên khởi động giọng ở giọng đó, như vậy sẽ có lợi cho tai nghe của HS).

- Bước 6: GV hướng dẫn tập hát theo lối móc xích, theo phân đoạn ngắn, hoặc theo lối mô phỏng,... phổ biến và hiệu quả nhất vẫn là HS tập hát thông qua việc nghe GV đàn giai điệu và hát mẫu. Đôi khi cần chỉ định những em học giỏi hát mẫu thay cho GV nhằm phát huy tính tích cực của HS.

- Bước 7: GV hướng dẫn HS biết cách lấy hơi, thể hiện đúng chỗ ngân, nghỉ trong bài và sau đó hát cả bài.

- Bước 8: GV hướng dẫn HS hát với nhạc đệm, hát theo các hình thức cá nhân, tổ, nhóm,...

- **Tiết ôn tập và phát triển kĩ năng**

- HS nghe lại bài hát đã học để nhớ về giai điệu và lời ca.
- Nhắc lại tên bài hát, tác giả, nội dung (có thể dùng tranh hoặc hình ảnh minh họa gợi ý).
- Hát lại và sửa chỗ sai (nếu có), luyện tập các chỗ khó.
- Thể hiện sắc thái.
- Cùng cố giai điệu, tiết tấu: GV đàn một nét nhạc hoặc gõ tiết tấu của một câu hát để HS

nhận biết câu hát nào rồi trình bày lại câu hát đó.

– Hát kết hợp gõ đệm bằng các nhạc cụ gõ đơn giản: thanh phách, trống nhỏ, tambourine,...; hát kết hợp vận động cơ thể (body percussion): vỗ tay, búng tay, giậm chân, vỗ đùi,...; hát kết hợp vận động múa minh họa.

- Hát kết hợp trò chơi.
- Thi đua giữa các tổ, nhóm.
- Trình bày hoặc biểu diễn bài hát theo các hình thức đơn ca, song ca, tốp ca, đồng ca,...

theo lối ostinato.

- Hát với cường độ, tốc độ khác nhau.

Lưu ý:

– Trong tiết học hát (dạy bài hát mới), GV có thể linh hoạt thay đổi trình tự các bước sao cho phù hợp với điều kiện về khả năng ca hát của HS và thực tiễn sư phạm của lớp học.

– Những bước trong ôn tập bài hát nêu trên chỉ là gợi ý mang tính tham khảo, GV có thể thay đổi trình tự sao cho phù hợp.

– GV có thể dạy học hát tích hợp với các nội dung khác như: giới thiệu tác giả (thường thức âm nhạc); giáo dục đạo đức thông qua nội dung bài hát; giới thiệu nguồn gốc, xuất xứ của bài hát (lịch sử và địa lí),... Tuy nhiên nên tránh tích hợp một cách khiên cưỡng hoặc sa đà vào việc giảng dạy kiến thức của môn học khác,...

– Cần dành nhiều thời gian cho những hoạt động mang tính thực hành để HS được tái hiện, trình diễn lại bài hát đó.

1.4.1.2. Đánh giá

– Thường xuyên đánh giá kĩ năng hát của HS thông qua hình thức cá nhân, cặp, nhóm nhỏ trong giờ học hát hoặc ôn tập bài hát.

– Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm động viên các HS thiếu tự tin, giọng hát không hay; đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có năng khiếu ca hát.

– Kết hợp đánh giá kĩ năng hát với các kĩ năng khác như: gõ đệm, vận động, múa minh họa, biểu diễn,...

– Khuyến khích HS tự đánh giá hoặc đánh giá đồng đẳng về kết quả học hát. Bên cạnh đó, GV có thể đánh giá HS bằng lời nhận xét hoặc biểu thị bằng các chữ cái hay bằng điểm số. Chú trọng các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực.

– Với một số HS kĩ năng hát chưa tốt nên đánh giá qua hình thức trình bày theo nhóm, giúp các em có sự tự tin để hoàn thành bài học.

1.4.2. Nhạc cụ

1.4.2.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

Nội dung Nhạc cụ chủ yếu là thực hành và có tính đặc trưng, đặc thù nhất định của nhóm môn nghệ thuật. Do vậy, phần nội dung này GV không nên quá máy móc áp dụng hay tích hợp các PPDH như các môn học khác. Tùy theo tình hình thực tế và khả năng của HS mà GV linh động các bước tổ chức hoạt động dạy học để thực hiện được mục tiêu, nội dung và YCCĐ của nội dung.

Cơ chế hoạt động của việc học nhạc cụ ở cấp Trung học cơ sở chủ yếu vẫn là hoạt động học chung trên lớp. Nếu chưa có đủ điều kiện về cơ sở vật chất (sáo recorder, kèn phím) như đề xuất từ chương trình thì có thể cho HS chủ yếu chơi các nhạc cụ tiết tấu để tạo những mẫu gõ đệm cho các bài hát. Nếu có đủ điều kiện về nhạc cụ và GV có khả năng thực hiện thì cần triển khai dạy học các nhạc cụ giai điệu. Để dạy nhạc cụ cho lớp học với số lượng HS đông cần phải có các chiến lược nhất định. Ví dụ: (1) chia thành các nhóm, mỗi nhóm gồm các HS cùng học một loại nhạc cụ; (2) mỗi nhóm cần có trưởng nhóm là HS chơi giỏi hơn và có khả năng hướng dẫn cho các bạn để dẫn dắt nhóm luyện tập; (3) sử dụng các mẫu giai điệu ngắn, hay, kĩ thuật đơn giản, lặp lại về cấu trúc, dễ nhớ,...

Cần chú ý là mục tiêu việc dạy học nhạc cụ chung ở lớp nhằm tạo môi trường hoạt động cho HS tham gia, trải nghiệm âm nhạc; chứ không đòi hỏi sâu về kĩ thuật chuyên môn.

Dưới đây là gợi ý một số bước tiêu biểu trong dạy học các loại nhạc cụ phổ biến. Trong thực tế dạy học, GV có thể thay đổi hoặc sắp xếp các bước một cách linh hoạt và sáng tạo, miễn sao tạo được hoạt động dạy học hiệu quả và hấp dẫn.

- Bước 1: GV có thể cho HS khởi động bằng các bài tập kĩ thuật hoặc tiết tấu, giai điệu HS đã học để dẫn dắt vào bài học mới.
- Bước 2: GV cho HS tìm hiểu bài tập, sau đó bổ sung thêm những kiến thức cần thiết. GV phân tích những điểm cần chú ý như: cao độ, trường độ, phân chia câu nhạc,...
- Bước 3: GV làm mẫu cho HS quan sát; đồng thời GV cũng dùng lời để giảng giải chi tiết về kĩ thuật chơi nhạc cụ.
- Bước 4: GV cần chia nhỏ bài tập hoặc chia nhỏ các động tác, thao tác để HS thực hành được kĩ thuật mới đó.

- **Đối với nhạc cụ tiết tấu:**

- + Hướng dẫn HS đọc âm hình tiết tấu để thực hiện đúng. *Lưu ý:* hướng dẫn thực hiện âm hình tiết tấu lặp đi lặp lại liên tiếp vài lần (3-5 lần).
- + Hướng dẫn HS vừa đọc vừa gõ âm hình tiết tấu với nhạc cụ. *Lưu ý:* HS vừa gõ đúng tiết tấu vừa thực hiện đúng động tác của nhạc cụ.
- + Sau khi HS vừa đọc vừa gõ được thì cho HS chỉ gõ và đọc thầm âm hình tiết tấu trong đầu.
- + Cho HS tập tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh hơn cho đến khi đạt tốc độ yêu cầu.
- + Hướng dẫn HS tập riêng tiết tấu khó nhiều lần và sửa sai ngay tại chỗ; tránh để HS hình thành thói quen sai kĩ thuật khi chơi nhạc cụ.

- **Đối với nhạc cụ giai điệu:**

- + Linh hoạt chia nhóm, phân nhạc cụ cho HS.
- + Hướng dẫn HS đọc bản nhạc, đọc nốt.
- + Chia nhỏ đoạn nhạc thành từng câu hoặc mẫu âm để HS tập.
- + Hướng dẫn HS tập riêng phần tiết tấu (gõ tiết tấu theo nhịp).
- + Hướng dẫn HS tập giai điệu kết hợp với tiết tấu từ tốc độ chậm chuyển sang tốc độ nhanh cho đến khi đạt tốc độ yêu cầu.
- + Quan sát, lắng nghe và sửa sai cho HS; tập riêng cho HS đó nếu cần thiết.

Lưu ý: Đối với nhạc cụ tiết tấu được thiết kế trong SGK Âm nhạc 6 gồm hai nhạc cụ sáo recorder và kèn phím. Theo lộ trình thì nhạc cụ giai điệu bắt đầu học từ lớp 4, 5; tuy nhiên, đối với HS lớp 6 năm học này thì đây là bài học đầu tiên về sáo recorder nên GV cần hướng dẫn kĩ để HS nắm được các kiến thức cơ bản về nhạc cụ này như: cách lấy hơi, cách cầm sáo, cách thổi sáo, cách bảo quản sáo,...

- Bước 5: GV hướng dẫn HS chơi nhạc cụ theo từng mẫu ngắn và kết nối các mẫu lại với nhau.
- Bước 6: GV khuyến khích HS thể hiện khả năng của mình qua việc luyện tập và biểu diễn trước lớp để tạo sự mạnh dạn và cơ hội bộc lộ những bước tiến của bản thân trong việc học nội dung Nhạc cụ.

- Bước 7: GV cho HS nhận xét lẫn nhau, kết hợp với nhận xét của GV. Cho HS thảo luận để chốt lại những vấn đề cốt lõi của kĩ thuật hay bài tập mới.

- Bước 8: Ở bước này, GV gợi ý hoặc hỗ trợ HS tự thực hiện việc ứng dụng và sáng tạo của mình sau khi học xong bài học như: HS có thể tự dựng bài và biểu diễn theo hình thức cá nhân hoặc theo nhóm.

1.4.2.2. Đánh giá

- Thường xuyên đánh giá kĩ năng chơi nhạc cụ của HS thông qua hình thức cá nhân, cặp, nhóm nhỏ. Đánh giá cá nhân để xác định mức độ tiến bộ của HS; để khuyến khích những HS có khả năng chơi nhạc cụ tốt. Đánh giá theo cặp, nhóm nhỏ nhằm xác định khả năng phối hợp của HS, đồng thời nhằm động viên các HS thiếu tự tin.

- Kết hợp đánh giá kĩ năng chơi nhạc cụ với các kĩ năng khác như: hát, vận động, biểu diễn,...
- Khuyến khích HS tự đánh giá hoặc đánh giá đồng đẳng về kết quả chơi nhạc cụ. Bên cạnh đó, GV có thể đánh giá HS bằng lời nhận xét hoặc biểu thị bằng các chữ cái hay bằng điểm số. Chú trọng các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực.

1.4.3. Đọc nhạc

SGK Âm nhạc 6 có 7 bài đọc nhạc và được bố trí từ chủ đề 1 đến chủ đề 7.

- Bài đọc nhạc số 1: Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm vực trong phạm vi quãng 6; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu bao gồm các hình nốt: trắng, đen, dấu lặng đen. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm hai câu, câu hai nhắc lại câu một có thay đổi.

- Bài đọc nhạc số 2: Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm vực trong phạm vi quãng 8; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu bao gồm các hình nốt: trắng, đen, móc đơn, dấu lặng đen. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm hai câu, câu hai nhắc lại câu một có thay đổi.

- Bài đọc nhạc số 3: Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{4}{4}$; âm vực trong phạm vi quãng 8; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu thêm hình nốt đen chấm dôi. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm hai câu, câu hai nhắc lại câu một có thay đổi.

– Bài đọc nhạc số 4: Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{2}{4}$; âm vực trong phạm vi quãng 8; âm điệu quãng 4 trở lại, chất liệu Tây Nguyên; tiếp tục luyện tập tiết tấu với các hình nốt đã học: trắng, đen, đen chấm đôi, móc đơn, dấu lặng đen. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm hai câu, câu hai nhắc lại câu một có thay đổi.

– Bài đọc nhạc số 5: Viết ở thang 5 âm (Đô – Rê – Mi – Son – La), nhịp $\frac{2}{4}$; âm vực trong phạm vi quãng 8; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu với các hình nốt đã học. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm hai câu, câu hai nhắc lại câu một có thay đổi.

– Bài đọc nhạc số 6: Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{3}{4}$; âm vực trong phạm vi quãng 8; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu với các hình nốt trắng, trắng chấm đôi, đen, lặng đen, móc đơn. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm hai câu, câu hai nhắc lại câu một có thay đổi; câu hai có 2 bè đơn giản.

– Bài đọc nhạc số 7: Giọng Đô trưởng tự nhiên, nhịp $\frac{4}{4}$; âm vực phạm vi quãng 9; âm điệu quãng 4 trở lại; tiết tấu với các hình nốt trắng, trắng chấm đôi, đen, lặng đen, móc đơn. Cấu trúc bài đọc nhạc gồm bốn câu nhạc.

1.4.3.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

Ở cấp Trung học cơ sở, HS học đọc nhạc chủ yếu theo kí hiệu ghi nhạc quy ước quốc tế, tuy nhiên, GV có thể kết hợp sử dụng phương pháp đọc nhạc theo kí hiệu nốt nhạc bàn tay (phương pháp Kodály). Ví dụ: GV có thể sử dụng kí hiệu nốt nhạc bàn tay để giúp HS làm quen với giai điệu của bài trước khi yêu cầu các em nhìn vào bản nhạc để đọc; sử dụng kí hiệu nốt nhạc bàn tay để hướng dẫn HS luyện tập đọc gam, đọc quãng,...

Dạy đọc nhạc cho HS lớp 6 có thể theo các bước sau:

– Bước 1: GV có thể sử dụng trò chơi khởi động để tạo không khí phấn khởi trước khi vào đọc nhạc.

– Bước 2: GV hướng dẫn HS tìm hiểu nhịp, trường độ, cao độ, các kí hiệu âm nhạc khác (nếu có), nốt thấp nhất và nốt cao nhất, quãng rộng nhất giữa hai nốt nhạc, phân biệt sự giống nhau hoặc khác nhau của các nét nhạc,...

– Bước 3: GV hướng dẫn HS luyện đọc gam hoặc thang âm, quãng, các âm ổn định trước khi luyện cao độ của bài.

+ GV có thể đàn để HS đọc cao độ các nốt từ thấp lên cao rồi theo chiều ngược lại; đọc chậm, hướng dẫn HS đọc vài lần và ghi nhớ âm hưởng của các cao độ, gam hoặc thang âm trong bài đọc nhạc.

+ Đọc quãng và âm ổn định (nếu có), thực hiện sau khi đọc gam. Riêng đọc quãng chú ý theo đúng trường độ của nhịp $\frac{3}{4}$.

– Bước 4: GV hướng dẫn HS luyện tập tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc.

– Bước 5: GV hướng dẫn HS đọc bài đọc nhạc. Với những bài khó, GV có thể đàn giai điệu cả bài để HS bước đầu hình dung ra giai điệu. Dùng nhạc cụ để lấy âm thanh mẫu, sau đó chỉ từng nốt của từng câu của bài trên bảng phụ hay trên màn hình để cả lớp nhìn và đồng thanh đọc.

Lưu ý: Không để HS viết kí hiệu vào sách các chữ Đ, R, M,... thay cho các nốt Đô, Rê, Mi dưới tên nốt nhạc và nhìn vào đó đọc, làm như vậy HS sẽ không thuộc được vị trí nốt trên khuông. Tuy nhiên, có thể linh hoạt thực hiện tùy theo yêu cầu nhiệm vụ bài học của GV.

– Bước 6: GV củng cố bài học cho HS, ngoài ra có thể hướng dẫn HS đọc nhạc kết hợp gõ đệm đơn giản bằng các nhạc cụ gõ (thanh phách, trống nhỏ, tambourine...) hoặc vận động cơ

thể (vỗ tay, búng tay, giậm chân, vỗ đùi) hoặc đánh nhịp theo hình thức cá nhân hoặc nhóm; chú ý việc thể hiện sắc thái đối với những bài đọc nhạc. GV có thể giao nhiệm vụ tự học cho HS như: luyện tập lại bài đọc nhạc, tập đọc một câu nhạc có một vài nốt thay đổi về cao độ, tập ghi chép lại bài đọc nhạc trong Góc âm nhạc của SGK,...

Lưu ý: Các bước dạy đọc nhạc không bó buộc cứng nhắc, vì vậy GV có thể vận dụng một cách linh hoạt sao cho phù hợp với trình độ của HS, miễn đạt được mục tiêu và YCCĐ của bài học.

1.4.3.2. Đánh giá

Đánh giá thường xuyên kĩ năng đọc nhạc của HS.

Khuyến khích HS tự đánh giá hoặc đánh giá đồng đẳng về kết quả học đọc nhạc. Bên cạnh đó, GV có thể đánh giá HS bằng lời nhận xét hoặc biểu thị bằng các chữ cái hay bằng điểm số. Chú trọng các yếu tố tích cực, hạn chế đánh giá các yếu tố tiêu cực.

Đánh giá năng lực đọc nhạc qua các hình thức sau:

- Đọc cao độ gam Đô trưởng kết hợp với kí hiệu nốt nhạc bàn tay
- Đọc lại các bài đọc nhạc đã học kết hợp gõ đệm
- Đọc bài nhạc do GV soạn

Khi đánh giá kĩ năng đọc nhạc của HS nên đánh giá từng phần:

- Cao độ
- Tiết tấu
- Kết hợp cao độ và tiết tấu
- Tính chất của bài đọc nhạc (nhịp độ, sắc thái)

Lưu ý: GV không gây căng thẳng mà nên giúp đỡ, động viên HS để các em tự tin với việc thực hiện bài đọc nhạc. Cần chú ý đến tính vừa sức của HS lớp 6 khi soạn các đề kiểm tra sao cho phù hợp, mạch lạc, ngắn gọn. GV nên sử dụng các bài đọc nhạc đã học và thay đổi một vài cao độ.

1.4.4. Lí thuyết âm nhạc

1.4.4.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

Lí thuyết âm nhạc là nội dung mang tính lí thuyết nhưng kết quả đạt được là HS nhận biết được các kí hiệu âm nhạc và bước đầu biết vận dụng vào hoạt động hát, đọc nhạc, chơi nhạc cụ, tìm hiểu bài hát,... Do vậy, để đảm bảo tính hiệu quả trong dạy học nội dung này, GV cần tiến hành song song việc trải nghiệm thực hành và cung cấp kiến thức cho HS, tích hợp dạy lí thuyết âm nhạc trong các nội dung Hát, Nhạc cụ, Đọc nhạc.

Ngoài các PPDH theo nhóm, dạy học giải quyết vấn đề, dạy học khám phá,...; GV có thể kết hợp các KTDH và PPDH âm nhạc tiên tiến như Dalcroze, Kodály, Orff-Schulwerk,... để có được hiệu quả tốt nhất khi tổ chức hoạt động ở nội dung Lí thuyết âm nhạc.

Sau đây là gợi ý tiến trình dạy học Lí thuyết âm nhạc:

- Bước 1: Đọc nhạc/ chơi nhạc cụ/ hát bản nhạc có kiến thức lí thuyết âm nhạc sẽ học.
- Bước 2: Đặt các câu hỏi gợi mở để HS tự tìm hiểu, phát hiện kiến thức.
- Bước 3: GV tổng hợp, bổ sung, rút ra kết luận.
- Bước 4: HS nhận biết hoặc thực hành kiến thức mới học ở một vài ví dụ khác.
- Bước 5: GV nhận xét, củng cố.

Lưu ý: GV tránh việc khai thác sâu hoặc mở rộng kiến thức làm nội dung trở nên rườm rà. Không dạy lí thuyết suông mà cần phải gắn với thực hành, trực quan để HS khám phá kiến thức.

1.4.4.2. Đánh giá

Hạn chế đánh giá kết quả học lí thuyết như một nội dung riêng biệt. Có thể tích hợp đánh giá về lí thuyết thông qua thực hành hoặc kết hợp trong các nội dung dạy học khác.

1.4.5. Thường thức âm nhạc

1.4.5.1. Gợi ý tổ chức hoạt động dạy học

a. Tìm hiểu nhạc cụ:

- Bước 1: GV giới thiệu tên gọi, xuất xứ, hình dáng, đặc điểm của nhạc cụ.
- Bước 2: GV cho HS nghe, xem và cảm nhận về đặc trưng âm sắc của nhạc cụ hoặc phân biệt âm sắc của nhạc cụ đang học với các nhạc cụ khác đã biết.
- Bước 3: GV cung cấp thêm một số nội dung như: bối cảnh, hình thức nghệ thuật mà nhạc cụ tham gia biểu diễn.
- Bước 4: GV hướng dẫn cho HS liên hệ với những hiểu biết đã có về nhạc cụ.
- Bước 5: GV củng cố kiến thức cho HS.

b. Tác giả – tác phẩm:

- Bước 1: GV hướng dẫn cho HS tìm hiểu tác giả (nêu tên, tuổi, sự nghiệp; vai trò, vị trí trong quá trình phát triển âm nhạc của Việt Nam cũng như thế giới,...).
- Bước 2: GV hướng dẫn cho HS tìm hiểu tác phẩm (thời gian ra đời tác phẩm, bối cảnh lịch sử, tính chất âm nhạc,...)

c. Hình thức biểu diễn và thể loại âm nhạc:

- Bước 1: GV cho HS nghe, xem các tác phẩm tiêu biểu cho hình thức và thể loại âm nhạc.
- Bước 2: GV giới thiệu cho HS về tên, đặc điểm cơ bản của hình thức biểu diễn và thể loại âm nhạc.
- Bước 3: GV minh hoạ hình thức biểu diễn và thể loại âm nhạc để HS nhận biết.
- Bước 4: GV củng cố kiến thức cho HS.

d. Âm nhạc và đời sống

- Bước 1: GV giới thiệu và cho HS nghe trích đoạn âm nhạc; giới thiệu về nghệ sĩ, nghệ nhân, nhà nghiên cứu,...
- Bước 2: GV tổ chức cho HS tìm hiểu khái quát đặc điểm thể loại; thân thế, sự nghiệp, vị trí, công lao của các nghệ sĩ, nghệ nhân, nhà nghiên cứu.
- Bước 3: GV củng cố kiến thức, kết nối hiểu biết về các sản phẩm nghiên cứu hoặc tác phẩm âm nhạc của các nghệ sĩ, nghệ nhân,... cho HS.

1.4.5.2. Đánh giá

GV nên quan sát, đánh giá thường xuyên hơn là định kì. Đánh giá ngay khi HS tham gia hoạt động học. Mỗi lần đánh giá nên chọn lựa một hoặc hai nhiệm vụ mà thôi. Đánh giá định kì có thể thực hiện theo cặp hoặc nhóm nhỏ để động viên các HS thiếu tự tin hay hạn chế về năng khiếu, kĩ năng âm nhạc.

1.4.6. Nghe nhạc

Nội dung Nghe nhạc của SGK Âm nhạc 6 được tích hợp cùng nội dung Thường thức âm nhạc, số lượng tác phẩm là 8 bài nhạc, trong đó có 5 bài nhạc có lời và 3 bài nhạc không lời. Cụ thể số lượng các tác phẩm âm nhạc cho HS nghe phong phú ở các thể loại, gồm:

- Một bài hát dân ca Việt Nam *Xẩm thập ân* – dân ca Bắc Bộ
- Hai ca khúc Việt Nam gồm *Lên đàn* – nhạc: Lưu Hữu Phước, lời: Huỳnh Văn Tiểng, Lưu Hữu Phước; *Tiến về Hà Nội* – nhạc và lời: Văn Cao
- Hai hợp xướng gồm *Ca ngợi Tổ quốc* – nhạc và lời: Hồ Bắc, phối âm: Lưu Cầu; *Ode to joy – chương IV Giao hưởng số 9* của Ludwig Van Beethoven
- Một bài độc tấu nhạc cụ dân tộc Việt Nam *Cung đàn đất nước* – nhạc: Xuân Khải
- Một bài độc tấu nhạc cụ phương Tây *Czardas* – nhạc: Vittorio Monti
- Một bài hoà tấu dàn nhạc giao hưởng *Concerto số 3 Mùa thu* trong concerto *Bốn mùa* – nhạc: Antonio Vivaldi

1.4.6.1. Tổ chức hoạt động dạy học

Tổ chức dạy học Nghe nhạc ở lớp 6 có thể gồm các bước sau:

- Bước 1: GV giới thiệu tên bản nhạc, tên và chân dung tác giả; dân ca dân tộc, quốc gia.
- Bước 2: GV cho HS nghe file âm thanh hoặc xem video clip biểu diễn hay GV hát hoặc chơi đàn. HS có thể kết hợp các hoạt động như gõ nhịp, vận động tay chân hoặc di chuyển nhịp nhàng (có thể tham khảo vận dụng các vận động và tổ chức vận động theo phương pháp Dalcroze).
- Bước 3: HS nêu cảm nhận của mình sau khi nghe bài hát như: đặc điểm âm nhạc: vui – buồn, nhanh – chậm; nội dung và ý nghĩa của lời ca, đặc điểm giọng hát, hình thức trình bày: đơn ca hay tốp ca (nếu là nhạc có lời), âm sắc nhạc cụ (nếu là nhạc không lời),... Một số cách thức phát triển cảm xúc gợi ý để GV có thể yêu cầu HS thực hiện như:

- + Diễn tả và bắt chước nét nhạc yêu thích
- + Vẽ tranh để mô tả cảm nhận về bản nhạc
- + Đặt tên mới cho bản nhạc

Lưu ý: GV có thể chọn lựa, thiết kế và thực hiện trình tự các bước một cách linh hoạt và sáng tạo sao cho đạt được mục tiêu và YCCĐ của bài học. Tùy vào thực tiễn về khả năng nhận thức của HS, GV tổ chức bước 3 có hoặc không các hoạt động phát triển cảm xúc như: diễn tả và bắt chước nét nhạc yêu thích, vẽ tranh diễn tả cảm nhận về bản nhạc, đặt tên mới cho bản nhạc,... GV có thể linh hoạt vận dụng tổ chức hoạt động dạy học nghe nhạc tích hợp trong nội dung thường thức âm nhạc.

1.4.6.2. Đánh giá

GV nên quan sát, đánh giá thường xuyên hơn là định kì. Đánh giá ngay khi HS tham gia hoạt động nghe nhạc. Đánh giá định kì có thể thực hiện theo cặp, nhóm nhỏ để động viên các HS thiếu tự tin hoặc hạn chế về năng khiếu, kĩ năng âm nhạc.

Các nhiệm vụ để đánh giá năng lực nghe nhạc của HS bao gồm:

- Nghe, nêu được tên ca khúc, tác giả hay dân ca các dân tộc, vùng, quốc gia tùy đặc trưng từng bài.
- Nghe và vận động theo nhạc.
- Nêu được đặc điểm chung về nội dung, tính chất âm nhạc (nhanh – chậm, vui – buồn).
- Nghe, ứng tác hoặc sáng tạo vận động (mức độ cao) tại chỗ.

1.5. ÔN TẬP, KIỂM TRA ĐÁNH GIÁ CUỐI HỌC KÌ

1.5.1. Phân phối nội dung bài học theo chủ đề

Chủ đề	Thời lượng	Nội dung chủ đề
Chủ đề 1: Vui bước đến trường	4 tiết	Hát: Bài hát <i>Mùa khai trường</i> Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 1 Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 1 Lí thuyết âm nhạc: Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Lưu Hữu Phước Nghe nhạc: Nghe bài hát <i>Lên đàn</i>
Chủ đề 2: Bài ca hoà bình	4 tiết	Hát: Bài hát <i>Tiếng chuông và ngọn cờ</i> Lí thuyết âm nhạc: Kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Lat Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 2 Nhạc cụ giai điệu: Bài thực hành số 1 nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 2 Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Văn Cao Nghe nhạc: Nghe bài hát <i>Tiến về Hà Nội</i>
Chủ đề 3: Biết ơn thầy cô	4 tiết	Hát: Bài hát <i>Niềm tin thấp sáng trong tim em</i> Lí thuyết âm nhạc: Nhịp $\frac{4}{4}$ Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 3 Nhạc cụ giai điệu: Bài thực hành số 2 nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 3 Thường thức âm nhạc: Nhạc sĩ Antonio Vivaldi Nghe nhạc: Nghe trích đoạn tác phẩm <i>Concerto số 3 Mùa Thu</i>
Chủ đề 4: Khúc hát quê hương	4 tiết	Hát: Bài hát <i>Đi cấy lúa</i> Nhạc cụ giai điệu: Bài thực hành số 3 nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 4 Lí thuyết âm nhạc: Cung và nửa cung Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam Nghe nhạc: Nghe trích đoạn tác phẩm <i>Cung đàn đất nước</i>
Ôn tập, kiểm tra Học kì I	2 tiết	Ôn lại các nội dung từ chủ đề 1 đến chủ đề 4
Chủ đề 5: Bài ca lao động	4 tiết	Hát: Bài hát <i>Hồ ba lí</i> Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 4 Nhạc cụ giai điệu: Bài thực hành số 4 nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 5 Thường thức âm nhạc: Nghệ nhân Hà Thị Cầu Nghe nhạc: Nghe trích đoạn <i>Xẩm thập ân</i>
Chủ đề 6: Cùng vui hoà ca	4 tiết	Hát: Bài hát <i>Em đi trong tươi xanh</i> Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 5 Nhạc cụ giai điệu: Bài thực hành số 5 nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím Đọc nhạc: Bài đọc nhạc số 6 Thường thức âm nhạc: Hát bè Nghe nhạc: Nghe trích đoạn hợp xướng <i>Ca ngợi Tổ quốc</i>

Chủ đề 7: Giai điệu năm châu	4 tiết	Độc nhạc: Bài đọc nhạc số 7 Hát: Bài hát <i>Kỉ niệm xưa</i> (Auld lang syne) Lí thuyết âm nhạc: Các bậc chuyển hoá, dấu hoá Thường thức âm nhạc: Giới thiệu một số nhạc cụ phương Tây Nghe nhạc: Nghe trích đoạn tác phẩm <i>Czardas</i>
Chủ đề 8: Khúc ca tình bạn	3 tiết	Hát: Bài hát <i>Tia nắng hạt mưa</i> Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 6 Nhạc cụ giai điệu: Bài thực hành số 6 nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím Nghe nhạc: Nghe trích đoạn hợp xướng <i>Ode to joy</i>
Ôn tập, kiểm tra Học kì II	2 tiết	Ôn lại các nội dung từ chủ đề 5 đến chủ đề 8

1.5.2. Kiểm tra, đánh giá năng lực, phẩm chất

Thời lượng: Học kì I: 2 tiết. Học kì II: 2 tiết

Mục tiêu:

- Tổng kết, đánh giá phẩm chất và năng lực của HS qua các chủ đề đã học.
- Thực hành sáng tạo bằng tổ chức biểu diễn: hát, đọc nhạc, nhạc cụ,... tăng cường năng lực sáng tạo và đoàn kết giao lưu trong hoạt động nhóm.

Hình thức, cách kiểm tra, đánh giá:

- Kiểm tra kết quả học tập chủ yếu dựa trên cơ sở thực hành âm nhạc (thực hành sáng tạo, cảm thụ âm nhạc, nhận xét, đánh giá), có thể phối kết hợp với hình thức khác như trắc nghiệm, hỏi – đáp.
- Hoạt động kiểm tra không nên tiến hành cứng nhắc mà cần có sự linh hoạt của GV; tùy điều kiện, hoàn cảnh cụ thể, GV đưa ra những hình thức kiểm tra đa dạng, phong phú nhằm hướng đến sự ham mê, yêu thích, vui vẻ.

Gợi ý cách thực hiện: Kiểm tra, đánh giá cuối mỗi học kì gồm 2 tiết (theo quy định về phần trăm thời lượng cho kiểm tra, đánh giá quy định trong CTTT). Trước khi kiểm tra, đánh giá nên cho HS ôn tập.

- **Ôn tập:** GV thực hiện ôn tập lại những vấn đề đã học cho HS theo hướng gợi mở, thể hiện được năng lực âm nhạc của HS. GV có thể thiết kế nội dung ôn tập thành các trò chơi vận động, hỏi – đáp, làm việc theo nhóm, tổ chức biểu diễn,... để tiết ôn tập trở nên sinh động và không cứng nhắc.

• Kiểm tra năng lực âm nhạc:

- Kiểm tra, đánh giá năng lực âm nhạc của HS thông qua các biểu hiện về năng lực đặc thù theo chương trình môn Âm nhạc: *thể hiện âm nhạc, cảm thụ và hiểu biết âm nhạc, ứng dụng và sáng tạo âm nhạc*. GV lựa chọn hình thức kiểm tra, đánh giá năng lực phù hợp theo định hướng chung của chương trình, từ đó tổ chức và đặt những câu hỏi (tình huống, thực hành) phù hợp với năng lực nhận biết (giải quyết vấn đề) của HS lớp 6.

– GV đưa ra đánh giá, nhận xét và xếp loại theo cá nhân hoặc nhóm. Việc đánh giá HS theo chương trình GDPT mới căn cứ vào Thông tư số 26/2020/TT-BGDĐT Ban hành Quy định đánh giá HS trung học. GV cần chú trọng đánh giá quá trình (đánh giá thường xuyên) học tập của HS, từ đó có những căn cứ để đánh giá tổng kết (đánh giá định kì), qua đó thấy rõ sự phát triển về mặt phẩm chất và năng lực của mỗi HS có sự khác biệt qua thời gian.

Gợi ý các phương pháp và công cụ đánh giá:

Hình thức đánh giá	Phương pháp đánh giá	Công cụ đánh giá
Đánh giá thường xuyên (Đánh giá quá trình)	Phương pháp quan sát	Bảng kiểm, ghi chép các sự kiện thường nhật
	Phương pháp vấn đáp	Câu hỏi (vấn đáp, trắc nghiệm,...)
	Phương pháp viết	Câu trả lời ngắn, bài kiểm tra,...
	Phương pháp đánh giá qua hồ sơ học tập	Bảng quan sát, thang đo, câu hỏi vấn đáp, bảng kiểm,...
	Phương pháp đánh giá qua sản phẩm học tập	Phiếu đánh giá theo tiêu chí (Rubrics), thang đo,...
Đánh giá định kì (Đánh giá tổng kết/ Đánh giá kết quả)	Phương pháp viết	Bảng kiểm tra (câu hỏi tự luận, câu hỏi trắc nghiệm), bài luận,...
	Phương pháp đánh giá qua hồ sơ học tập	Bảng kiểm, thang đo,...
	Phương pháp đánh giá qua sản phẩm học tập	Bảng kiểm, thang đo, phiếu đánh giá theo tiêu chí (Rubrics),...

PHẦN HAI:

HƯỚNG DẪN TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC THEO SÁCH GIÁO KHOA ÂM NHẠC 6

Chân trời sáng tạo

CHỦ ĐỀ 1:

VUI BƯỚC ĐẾN TRƯỜNG

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất vui tươi, hồn nhiên của bài *Mùa khai trường*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Mùa khai trường*.
- **NLÂN3:** Nêu được các thuộc tính của âm thanh có tính nhạc.
- **NLÂN4:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 1*.
- **NLÂN5:** Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước.
- **NLÂN6:** Nêu được cảm nhận và bộc lộ cảm xúc với bài hát *Lên đường*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết chủ động trong học tập, biết cách tự tìm tòi kiến thức, tự thực hành.
- **NLC2:** Xác định được những công việc có thể hoàn thành tốt nhất bằng hợp tác theo nhóm.
- **NLC3:** Hình thành ý tưởng dựa trên các nguồn thông tin đã cho.

Phẩm chất:

- **PC1:** Tích cực chủ động tham gia các hoạt động phục vụ cộng đồng.
- **PC2:** Luôn cố gắng vươn lên, đạt kết quả tốt trong học tập.

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HD1: Trò chơi âm nhạc

- GV cho HS quan sát để nhận biết âm hình tiết tấu (ta – ta – ta – a) với âm “tùng tùng tùng”. GV gõ và đọc mẫu, HS làm theo với các hình thức khác nhau: vỗ tay, giậm chân,...
- GV đặt câu hỏi để HS phát biểu về những trải nghiệm đã từng được biết về âm thanh những chiếc trống; nêu cảm xúc khi nghe tiếng trống trường.

CHỦ ĐỀ 1

VUI BƯỚC ĐẾN TRƯỜNG

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất vui tươi, hồn nhiên của bài *Mùa khai trường*
- **Nhạc cụ:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Mùa khai trường*
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 1*
- **Lí thuyết âm nhạc:** Nêu được các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước
- **Nghe nhạc:** Nêu được cảm nhận và bộc lộ cảm xúc với bài hát *Lên đường*

6

- Quan sát và cho biết nội dung bức tranh miêu tả điều gì
- Mô phỏng tiếng trống theo tiết tấu sau (bằng giọng hát kết hợp vỗ tay, giậm chân,...)

HD2: Xem tranh chủ đề

GV cho HS quan sát bức tranh chủ đề và cho biết nội dung mô tả điều gì. Lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát

Mục tiêu: NLÂN1, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Mùa khai trường*, đàn phím điện tử, máy nghe nhạc, máy chiếu (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HD1: Nghe bài hát và nêu cảm nhận

GV hướng dẫn HS nghe bài *Mùa khai trường* kết hợp vận động tự do, nhẹ nhàng. Sau đó, nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

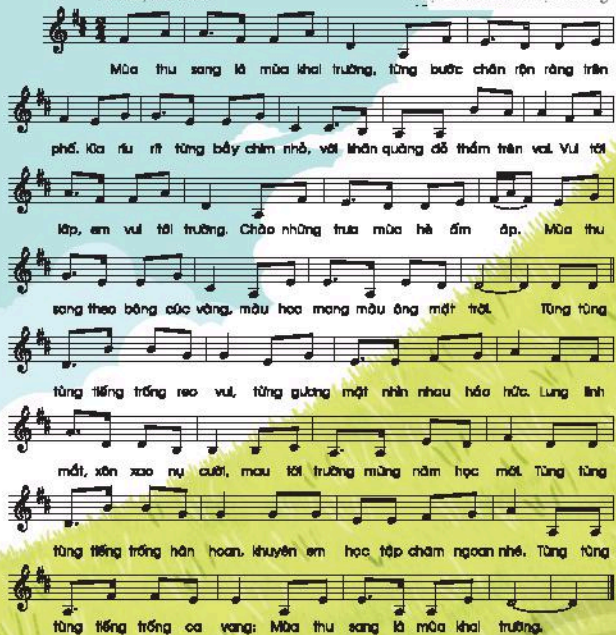

HÁT

MÙA KHAI TRƯỜNG

Vui tươi, hồn nhiên

Nhạc và lời: Phan Việt Phương

Tim hiểu bài hát

Mùa khai trường được nhạc sĩ Phan Việt Phương sáng tác năm 1914. Bài hát gồm hai đoạn nhạc, đoạn 1 từ "Mùa thu sang..." đến "...ông mặt trời", đoạn 2 từ "Tùng tùng tùng..." đến hết bài. Với giai điệu vui tươi, hồn nhiên, bài hát thể hiện niềm hân hoan của các em học sinh khi bước vào năm học mới.

- Nghe và nêu cảm nhận của em về bài hát
- Hát bài Mùa khai trường với tính chất vui tươi, hồn nhiên
- Em cần làm gì cho trường, lớp của em?

7

2. Hình thành kiến thức mới**HD2: Tim hiểu bài hát**

GV hướng dẫn HS quan sát bản nhạc để tìm hiểu về cấu trúc của bài; chia đoạn, chia câu theo văn bản bài hát,...

3. Thực hành – Luyện tập**HD3: Khởi động giọng**

GV hướng dẫn HS khởi động giọng bằng trò chơi hát theo những đường nét chuyển động của âm thanh thông qua bàn tay di chuyển lên xuống của GV. GV vừa hát âm "a" vừa thực hiện di chuyển bàn tay theo cao độ lên xuống của giai điệu.

HD4: Dạy bài hát

GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.

– GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.

– GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

HD5: Biểu diễn bài hát

– GV cho cả lớp hát lại bài hát theo nhạc nền và kết hợp vận động hoặc dùng nhạc cụ gõ đệm cho bài hát.

– GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm thực hành biểu diễn hát lại bài hát vừa học.

4. Vận dụng – Sáng tạo**HD6: Sản phẩm âm nhạc**

– GV hướng dẫn HS sáng tạo về hình thức biểu diễn hoặc tiết tấu gõ đệm, động tác vận động cơ thể,...

– GV chia nhóm, yêu cầu mỗi nhóm tự thảo luận và trình diễn. Gợi ý: trình bày đơn ca hoặc song ca, tốp ca, kết hợp gõ đệm cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát đúng giai điệu và lời ca bài hát
- Mức độ 2: hát đúng giai điệu, lời ca bài hát và thể hiện biểu cảm
- Mức độ 3: hát được với các hình thức biểu diễn khác nhau

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ

Mục tiêu: NLÂN2, NLC1, NLC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát Mùa khai trường, nhạc cụ gõ,...

PP&KTDH:

– PPDH: thực hành, làm mẫu, Orff-Schulwerk,...

– KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:**Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 1****1. Khởi động****HD1: Trò chơi truyền tín hiệu**

GV tổ chức theo nhóm, mỗi nhóm xếp một hàng dọc, GV vỗ lên vai bạn đứng cuối cùng ở mỗi nhóm theo mẫu tiết tấu nhất định và các thành viên trong nhóm tiếp tục truyền tín hiệu đến bạn đầu hàng. Bạn đầu hàng sẽ dùng trống nhỏ gõ lại tiết tấu (tín hiệu) đã được nhận.

HĐ2: Quan sát và nhận xét

GV cho HS quan sát hai mẫu tiết tấu a, b và nhận xét về điểm giống và khác của hai mẫu trên. Gợi ý so sánh: nhịp, hình nốt, sự sắp xếp trường độ,...

2. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Gõ đệm cho bài hát

- GV yêu cầu HS đọc tiết tấu mẫu a, b theo âm tiết và kết hợp với nhạc cụ gõ bất kì.
- HS hát bài *Mùa khai trường* kết hợp gõ đệm.
- GV có thể chia nhóm, hướng dẫn các nhóm HS hát và gõ đệm cho bài hát theo hình thức ostinato hoặc dùng kĩ thuật mảnh ghép để thực hiện. Lưu ý: GV quan sát sửa lỗi cho HS.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được các mẫu tiết tấu
- Mức độ 2: chơi được nhạc cụ theo mẫu tiết tấu
- Mức độ 3: gõ đệm cho bài hát cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLC1, NLC2, NLC3, PC1

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử, máy chiếu, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: làm mẫu, trò chơi đọc tiết tấu theo âm tiết,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động:

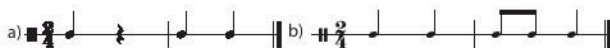
HĐ1: Trò chơi nghe và đoán tên nốt nhạc

GV dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím đàn từng nốt và yêu cầu HS nghe, đọc lại để ghi nhớ cao độ của các nốt nhạc từ Đô đến Son (hoặc các nốt theo ý muốn). Sau đó, GV thực hiện đàn các nốt và HS đọc lại tên nốt nhạc.

Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 1

1. Nhận xét các mẫu tiết tấu dưới đây:

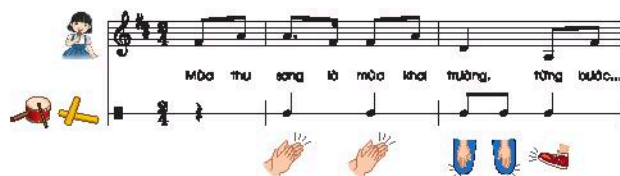

2. Luyện tập hai mẫu tiết tấu trên với nhạc cụ gõ theo các bước sau:

- Đọc tiết tấu
- Gõ tiết tấu

3. Gõ đệm

- Sử dụng nhạc cụ gõ và vận động cơ thể để đệm cho bài hát *Mùa khai trường* theo mẫu dưới đây:

- Sử dụng mẫu tiết tấu a để đệm cho đoạn 2 của bài hát với các nhạc cụ gõ và vận động cơ thể

Bài đọc nhạc số 1

Moderato (vừa phải)

8

2. Hình thành kiến thức mới:

HĐ2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 1

- Cho HS quan sát bản nhạc *Bài đọc nhạc số 1*, nhận xét về cao độ, trường độ, nhịp độ,...
- Hướng dẫn HS tìm hiểu để nêu được:
 - + *Bài đọc nhạc số 1* được viết ở giọng nào (Đô trưởng), nhịp nào (nhịp $\frac{2}{4}$).
 - + Các cao độ, trường độ có trong bài
 - + Các chỗ ngắt hơi

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2 theo mẫu. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của *Bài đọc nhạc số 1* theo âm tiết (phương pháp Kodaly).

1. Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 1

2. Đọc gam Đô trưởng

3. Đọc quãng 2 dựa theo gam Đô trưởng (đi lên và đi xuống)

4. Luyện tập âm hình tiết tấu

5. Đọc Bài đọc nhạc số 1 với tốc độ vừa phải

Các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc

Âm thanh trong âm nhạc có bốn thuộc tính sau:

- **Cao độ:** độ cao, thấp của âm thanh.
- **Trường độ:** độ dài, ngắn của âm thanh. Để biểu thị trường độ, người ta dùng các kí hiệu nốt tròn (○), trắng (□), đen (●), móc đơn (J),...
- **Cường độ:** độ mạnh, nhẹ hoặc to, nhỏ của âm thanh. Người ta dùng các kí hiệu để biểu thị cường độ như: *f* (forte) là mạnh, *p* (piano) là nhẹ,...
- **Âm sắc:** màu sắc của âm thanh, chỉ sự khác nhau về tính chất âm thanh của các nhạc cụ, giọng hát,... Người ta thường dùng các từ để chỉ âm sắc như: trong/trong trẻo, đục/đục đục, ngọt/ngọt ngào, ấm/ấm áp, sắc, thanh, chói,...

9

HD5: Thực hành đọc nhạc

GV hướng dẫn HS luyện đọc Bài đọc nhạc số 1. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu nhạc hoặc bốn vế nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được gam Đô trưởng
- Mức độ 2: đọc được Bài đọc nhạc số 1

Tổ chức hoạt động dạy học: Lí thuyết âm nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC3, PC1

Dụng cụ dạy học: đàn phím điện tử, máy chiếu, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

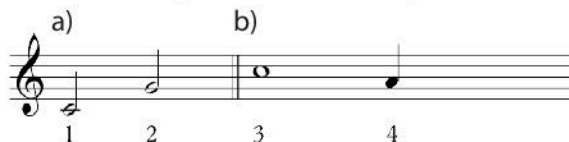
- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động:

HD1: Trò chơi âm nhạc

– GV cho HS nghe các nốt dưới đây:

- GV đàn mẫu a và yêu cầu HS so sánh âm thứ nhất với âm thứ 2, âm nào cao hơn?
- GV đàn mẫu b và yêu cầu HS so sánh âm thứ nhất với âm thứ 2, âm nào dài hơn?
- GV đúc kết tính chất cao – thấp, dài – ngắn của âm thanh.

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc

– GV tổ chức trò chơi để HS nhận biết các thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc theo cách riêng.

Gợi ý:

- + Trò chơi phản ứng theo âm thanh: nghe âm thanh mạnh thì vỗ tay to, âm thanh nhẹ thì vỗ tay nhỏ,... để cảm nhận thuộc tính cường độ.
- + Trò chơi nghe âm thanh đoán tên nhạc cụ: nghe âm thanh của các nhạc cụ sau đó đoán tên nhạc cụ và cho biết tính chất của âm thanh nhạc cụ đó để cảm nhận thuộc tính âm sắc.
- GV đúc kết lại kiến thức để HS ghi nhớ các thuộc tính trên.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Thực hành nhận biết các thuộc tính của âm thanh có tính nhạc

GV hướng dẫn HS quan sát Bài đọc nhạc số 1 để chỉ ra được trong bài có nốt nào cao nhất, thấp nhất; trường độ dài nhất, trường độ ngắn nhất.

Đánh giá:

- Mức độ 1: biết được các khái niệm thuộc tính cơ bản của âm thanh có tính nhạc
- Mức độ 2: tìm được nốt ngắn nhất, dài nhất, cao nhất, thấp nhất trong bài đọc nhạc

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: hình ảnh nhạc sĩ Lưu Hữu Phước, file âm thanh trích đoạn nhạc *Lên đường*, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi, Dalcroze,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

1. Khởi động

HD1: Trò chơi mảnh ghép

– GV dùng hình ảnh một số nhạc sĩ in trên giấy A4 cắt ra thành 4 đến 8 mảnh, chia nhóm và tổ chức cho các nhóm ghép lại hình ảnh.

Nhóm nào thực hiện nhanh nhất thì sẽ chiến thắng.

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu về nhạc sĩ Lưu Hữu Phước

– GV sử dụng kĩ thuật chia nhóm và khăn trải bàn để yêu cầu HS tìm hiểu thông tin về nhạc sĩ Lưu Hữu Phước, các thông tin gồm: tên, năm sinh, năm mất, sự nghiệp sáng tác, các tác phẩm tiêu biểu, đặc điểm âm nhạc,...

Sau khi làm việc nhóm, mỗi nhóm cử đại diện trình bày sản phẩm.

– GV đúc kết lại thông tin của các nhóm trình bày và nêu những điểm cơ bản về nhạc sĩ Lưu Hữu Phước; đặc biệt nhấn mạnh những đóng góp cho sự nghiệp xã hội và giáo dục âm nhạc của nhạc sĩ để HS ghi nhớ.

– GV có thể yêu cầu HS hoặc nhóm HS trình bày lại những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Nghe và vận động theo nhạc

– GV mở nhạc trích đoạn bài *Lên đường* và vận động theo nhạc, HS bắt chước và thực hiện theo vận động của GV.

– Sau khi HS nghe và vận động theo nhạc, GV yêu cầu HS đọc trong SGK thông tin về bài hát

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC
NGHE NHẠC

1. Tìm hiểu về nhạc sĩ Lưu Hữu Phước

Nhạc sĩ LƯU HỮU PHƯỚC

(1921 – 1989)

Ảnh do gia đình nhạc sĩ cung cấp

nhiều sự kiện lịch sử trọng đại của đất nước.

Nhạc sĩ Lưu Hữu Phước quê ở quận Ô Môn, thành phố Cần Thơ. Ông là tác giả của nhiều bài hát hành khúc, tiêu biểu như: *Bạch Đằng giang, Lên đường, Tiếng gọi thanh niên, Giải phóng miền Nam, Tiến về Sài Gòn*,... Ông sáng tác những

bài chính ca xuất sắc như: *Hồn tử sĩ, Ca ngợi Hồ Chủ tịch*,... Các bài hát cho lứa tuổi thiếu nhi của ông như: *Mùa vui, Reo vang bình minh, Thiếu nhi thế giới liên hoan*,... được phổ biến rộng rãi và được nhiều thế hệ học sinh yêu thích.

Ngoài thành công trong lĩnh vực sáng tác, nhạc sĩ Lưu Hữu Phước còn đóng góp cho các hoạt động xã hội, cho sự nghiệp giáo dục âm nhạc của nước nhà. Ông là một trong những thành viên thành lập Viện nghiên cứu Âm nhạc Việt Nam.

Nhạc sĩ Lưu Hữu Phước đã được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật năm 1996.

- Hãy nêu những nét chính về lĩnh vực sáng tác và đóng góp cho nền âm nhạc Việt Nam của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước

2. Nghe nhạc

- Nghe và vận động theo nhạc bài *Lên đường*

LÊN ĐƯỜNG

(Trích)

Nhạc: Lưu Hữu Phước

Lời: Huỳnh Văn Tiểng, Lưu Hữu Phước

Nào anh em ta cùng nhau xông pha lên đường, kiếm nguồn tươi sáng. Ta

10

Lên đường để nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc, hiểu thêm ý nghĩa nội dung của bài hát và trả lời câu hỏi có trong sách.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HD4: Sản phẩm âm nhạc

GV chia nhóm và yêu cầu mỗi nhóm sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo trích đoạn nhạc *Lên đường*, sau đó biểu diễn theo nhóm trước lớp.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước
- Mức độ 2: nghe và vận động theo trích đoạn nhạc *Lên đường*
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo trích đoạn nhạc

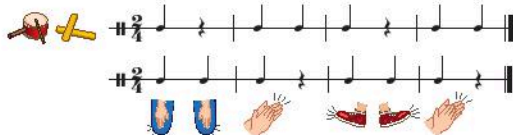
- Nêu cảm nhận của em về bài hát *Lên đàng*

Lên đàng được nhạc sĩ Lưu Hữu Phước sáng tác năm 1944. Bài hát thuộc thể loại hành khúc, giai điệu mạnh mẽ, là lời kêu gọi, cổ vũ nhân dân xuống đường tham gia vào sự nghiệp giải phóng dân tộc. Bài hát *Lên đàng* có sức lan toả rộng rãi trong những ngày Cách mạng tháng Tám và kháng chiến chống xâm lược của nhân dân ta. Ngày nay, trong hoà bình, bài hát *Lên đàng* vẫn được phổ biến rộng rãi, là lời thúc giục thế hệ trẻ hăng say lao động và học tập để trở thành những người chủ tương lai của đất nước.

- Vì sao bài hát *Lên đàng* có sức lan toả rộng rãi trong những ngày Cách mạng tháng Tám và kháng chiến chống xâm lược của nhân dân ta?

GÓC ÂM NHẠC

1. Em hãy cùng bạn hát kết hợp đánh nhịp $\frac{2}{4}$ cho bài hát *Mùa khai trường*.
2. Thực hiện gõ tiết tấu dưới đây bằng các nhạc cụ gõ và vận động cơ thể.

3. Đọc và chép lại giai điệu dưới đây:

Moderato (vita phải)

4. Em hãy sưu tầm thêm một số bài hát khác của nhạc sĩ Lưu Hữu Phước để chia sẻ với bạn.

Học chủ đề *Vui bước đến trường*, em được bồi dưỡng đức tính chăm chỉ, tự tin và thêm yêu mến, gần gũi với mái trường.

11

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em có thể chép lại bài đọc nhạc...*
- GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

CHỦ ĐỀ 2:

BÀI CA HOÀ BÌNH

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất hành khúc bài hát *Tiếng chuông và ngọn cờ*; hát rõ lời.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Tiếng chuông và ngọn cờ*; thực hiện được các nốt Si, La trên sáo recorder hoặc các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son trên kèn phím.
- **NLÂN3:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 2*.
- **NLÂN4:** Nhận biết được kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin.
- **NLÂN5:** Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Văn Cao.
- **NLÂN6:** Nêu được cảm nhận và bộc lộ cảm xúc với bài hát *Tiến về Hà Nội*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Biết lập và thực hiện các kế hoạch học tập.
- **NLC2:** Biết lắng nghe và có phản hồi tích cực trong giao tiếp. Biết chủ động và gương mẫu hoàn thành phần việc được giao.
- **NLC3:** Hình thành ý tưởng dựa trên các nguồn thông tin đã cho.

Phẩm chất:

- **PC1:** Có ý thức tìm hiểu truyền thống của quê hương.
- **PC2:** Tích cực chủ động tham gia các hoạt động phục vụ cộng đồng.
- **PC3:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.

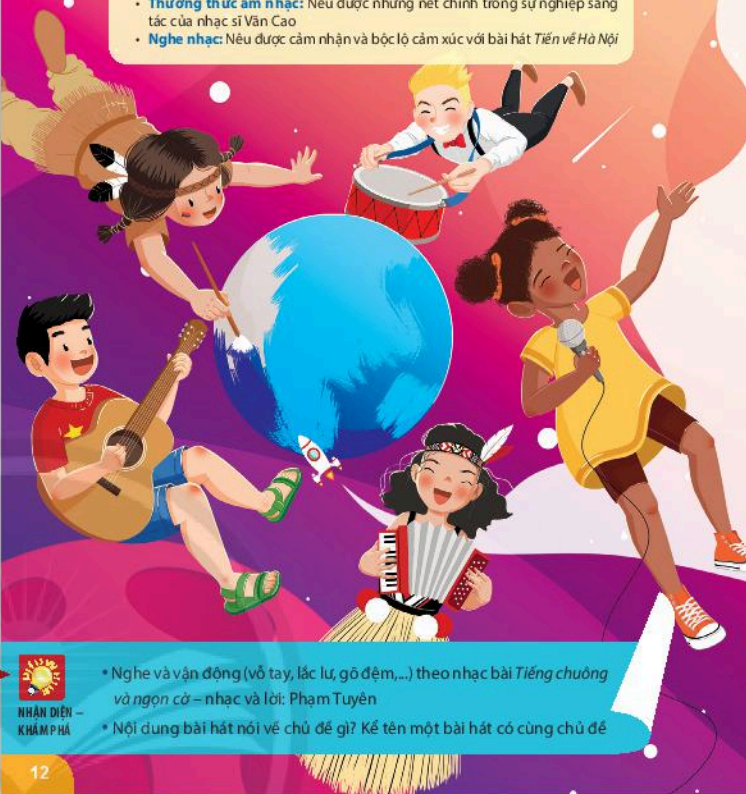
CHỦ ĐỀ

2

BÀI CA HOÀ BÌNH

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất hành khúc của bài *Tiếng chuông và ngọn cờ*
- **Nhạc cụ:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Tiếng chuông và ngọn cờ*; thực hiện được các nốt Si, La trên sáo recorder hoặc các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son trên kèn phím
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 2*
- **Lý thuyết âm nhạc:** Nhận biết được kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Văn Cao
- **Nghe nhạc:** Nêu được cảm nhận và bộc lộ cảm xúc với bài hát *Tiến về Hà Nội*

NHẬN DIỆN - KHÁM PHÁ

- Nghe và vận động (vỗ tay, lắc lư, gõ đệm,...) theo nhạc bài *Tiếng chuông và ngọn cờ* – nhạc và lời: Phạm Tuyên
- Nội dung bài hát nói về chủ đề gì? Kể tên một bài hát có cùng chủ đề

12

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HĐ1: Nghe và vận động theo nhạc bài *Tiếng chuông và ngọn cờ*

GV hướng dẫn HS nghe nhạc kết hợp gõ đệm/ vỗ tay hoặc vận động cơ thể để cảm nhận tự nhiên về nhịp điệu, tiết tấu của bài hát. GV cùng vận động với vai trò định hướng, điều khiển và tạo hứng thú.

HĐ2: Tìm hiểu chủ đề và tên bài hát

– GV đặt câu hỏi gợi mở để HS nêu được tên chủ đề, một số bài hát có chủ đề về hoà bình. Gợi ý như: *Trái đất này là của chúng mình* (Trương Quang Lục), *Hoà bình cho bé* (Huy Trân), *Ánh trăng hoà bình* (nhạc: Hồ Bắc, lời: Mộng Lân), *Em như chim bồ câu trắng* (Trần Ngọc),...

– GV có thể tổ chức trò chơi cho HS nghe nhạc và đoán tên bài hát.

HÁT

TIẾNG CHUÔNG VÀ NGỌN CỜ

Nhịp 4/4

Nhạc và lời: Phạm Tuyên

Trái đất thân yêu lòng chúng em xiết bao tự hào,
Thế giới quanh em bừng sáng lên mỗi sớm bình minh.

Một quả cầu đẹp tuối lành giữa trời bao, Trái đất chính
bàn tay em điểm tô cho trái đất đẹp xinh. Thế giới muốn

là nhà bao gần bó thiết tha. Và bạn nhỏ gần
hoà bình và chán ghét chiến tranh. Cùng hoà chung tiếng

xa đây chính gia đình của ta. Bao giờ bình hoà hồi chuông
hát chúng em có chung niềm tin.

ngân vang khắp nơi. Trong khúc ca đây tình yêu trường sáng
ngôi. Bao giờ bình hoà cờ bay giữa tiếng chuông ngân. Hãy phát cao

lên lá cờ hoà bình. cờ của ta.

Tìm hiểu bài hát

Tiếng chuông và ngọn cờ được nhạc sĩ Phạm Tuyên sáng tác năm 1985 để hướng ứng phong trào quốc tế thiếu nhi Ngọn cờ hoà bình. Bài hát gồm hai đoạn nhạc, nói lên ước vọng của tuổi thơ mong muốn cuộc sống hoà bình, hữu nghị, đoàn kết giữa các dân tộc trên toàn thế giới.

- Qua phần nghe và tìm hiểu bài hát *Tiếng chuông và ngọn cờ*, em hãy chỉ ra đoạn 1 và 2 của bài.
- Hát bài *Tiếng chuông và ngọn cờ* với tính chất nhịp 4/4 của thể loại hành khúc; thể hiện sự khoẻ khoắn ở đoạn 1, trong sáng, tự hào ở đoạn 2.
- Em cần làm gì để thể hiện tinh thần đoàn kết, yêu chuộng hoà bình?

13

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát**Mục tiêu:** NLÂN1, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2**Thiết bị dạy học:** file âm thanh bài hát *Tiếng chuông và ngọn cờ*; đàn phím điện tử, máy nghe nhạc, bảng tương tác (nếu có),...**PP&KTDH:**

- PPDH: thực hành, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:**1. Khởi động****HĐ1: Trò chơi khám phá âm thanh bằng giọng hát**

GV dùng bàn tay di chuyển trong không gian lên hoặc xuống, HS quan sát và hát bằng các âm "a", "ê", "u",... theo đường nét chuyển động của bàn tay GV.

2. Hình thành kiến thức mới**HĐ2: Tìm hiểu bài hát**

GV hướng dẫn HS nghe bài hát và quan sát bản nhạc để tìm hiểu về cấu trúc hai đoạn của bài; chia câu hát trên văn bản ca khúc,...

3. Thực hành – Luyện tập**HĐ3: Dạy bài hát**

- GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.
- GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

HĐ4: Biểu diễn bài hát

- GV cho cả lớp hát lại bài hát theo nhạc nền và kết hợp vận động cơ thể hoặc dùng nhạc cụ gõ đệm cho bài hát.
- GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm thực hành biểu diễn hát lại bài hát vừa học.

4. Vận dụng – Sáng tạo**HĐ5: Sản phẩm âm nhạc**

- GV hướng dẫn HS sáng tạo về hình thức biểu diễn hoặc tiết tấu gõ đệm, động tác vận động cơ thể,...
- GV chia nhóm, yêu cầu mỗi nhóm tự thảo luận và trình diễn. Gợi ý: trình bày đơn ca hoặc song ca, tốp ca, kết hợp gõ đệm cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp vận động
- Mức độ 3: hát kết hợp gõ đệm và vận động cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Lí thuyết âm nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLC1, NLC3, PC3

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HD1: Trò chơi những chữ cái vui vẻ

GV chia lớp thành ba nhóm, lần lượt đặt tên các nhóm bằng chữ cái là C, E, G. GV viết lên bảng hoặc chiếu 4 ô nhịp đầu tiên của *Bài đọc nhạc số 2* và ghi kí hiệu chữ cái dưới các nốt. Hướng dẫn chơi: Các nhóm đọc tên nhóm mình bằng chữ cái với cao độ theo tiến trình giai điệu trên 4 ô nhịp đã cho, thứ tự là: G – G – E – G – E – C – E – G.

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin

GV giới thiệu về các kí hiệu chữ cái dùng để chỉ tên nốt nhạc.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Thực hành đọc, viết tên nốt bằng kí hiệu chữ cái

- GV hướng dẫn HS thực hành đọc nốt nhạc theo chữ cái để ghi nhớ.
- GV hướng dẫn HS thực hiện một số bài tập trong sách Bài tập Âm nhạc 6 để luyện viết tên nốt.
- GV tổ chức cho HS đọc tên nốt bằng chữ cái theo tiết tấu trong *Bài đọc nhạc số 2*.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HD4: Trò chơi đoán nốt

- GV thực hiện ôn lại kí hiệu nốt nhạc bằng bàn tay để HS ghi nhớ.
- Trong quá trình tổ chức chơi, GV thực hiện kí hiệu nốt nhạc bàn tay và yêu cầu HS đọc tên nốt kèm theo kí hiệu chữ cái. Ví dụ: Mi – E.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được tên nốt nhạc theo chữ cái Latin
- Mức độ 2: nghe, đoán tên và đọc nốt nhạc theo chữ cái.

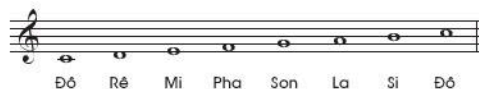

LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC

Kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái Latin

1. Tìm hiểu kí hiệu âm bằng hệ thống chữ cái

Trong âm nhạc, ngoài kí hiệu các âm bằng nốt nhạc ghi trên năm dòng kẻ (khung nhạc), còn có cách kí hiệu tên bảy nốt nhạc dựa trên bảng chữ cái Latin.

Hệ thống 1: C D E F G A B (C)

Hệ thống 2: C D E F G A H (C)

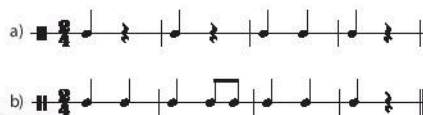
2. Đọc, viết các nốt trong *Bài đọc nhạc số 2* bằng kí hiệu chữ cái

ÂM NHẠC CỤ

1. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 2

1. Nhận xét các mẫu tiết tấu dưới đây:

2. Luyện tập hai mẫu tiết tấu trên với nhạc cụ gõ theo các bước sau:

- Đọc tiết tấu
- Gõ tiết tấu

3. Gõ đệm

- Sử dụng nhạc cụ gõ và vận động cơ thể để đệm cho bài hát *Tiếng chuông và ngọn cờ* theo mẫu dưới đây:

14

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ

Mục tiêu: NLÂN2, NLC1, NLC2, PC3

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Tiếng chuông và ngọn cờ*, nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, thực hành, làm mẫu, Orff-Schulwerk,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

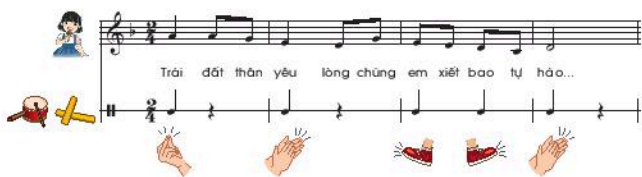
Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 2

1. Khởi động

HD1: Trò chơi truyền tín hiệu

GV tổ chức theo nhóm, mỗi nhóm xếp một hàng dọc. GV đưa ra mẫu tiết tấu cho mỗi nhóm để thực hiện. Bạn cuối cùng vỗ lên vai bạn đứng trước theo mẫu tiết tấu đã cho và tiếp tục truyền tín hiệu đến bạn đầu hàng. Bạn đầu hàng sẽ dùng trống nhỏ gõ lại tiết tấu (tín hiệu) đã được nhận. Nhóm nào thực hiện đúng nhiều lần thì chiến thắng.

• Có thể sử dụng mẫu tiết tấu b để đệm cho đoạn 2 của bài hát với các nhạc cụ gõ và vận động cơ thể

II. Sáo recorder: Luyện tập thổi các nốt Si, La

1. Cách bấm 2 nốt Si, La

Nốt Si: Bấm lỗ 0 và lỗ 1.
Ngón cái của tay phải
giữ thẳng bằng

Nốt La: Bấm lỗ 0, lỗ 1
và lỗ 2

2. Luyện tập

15

HD2: Quan sát và nhận xét

GV cho HS quan sát hai mẫu tiết tấu a, b và nhận xét về điểm giống và khác của hai mẫu trên. Gợi ý so sánh: nhịp, tiết tấu, hình nốt,...

2. Thực hành – Luyện tập

HD3: Gõ đệm cho bài hát

- GV yêu cầu HS đọc tiết tấu mẫu a, b theo âm tiết và kết hợp với nhạc cụ gõ bất kì.
- HS hát bài *Tiếng chuông và ngọn cờ* kết hợp gõ đệm.
- GV có thể chia nhóm, hướng dẫn các nhóm HS hát và gõ đệm cho bài hát theo hình thức ostinato, hoặc dùng kĩ thuật mảnh ghép để thực hiện. Lưu ý: GV quan sát sửa lỗi cho HS.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HD4: Biểu diễn âm nhạc

GV chia nhóm và sử dụng kĩ thuật mảnh ghép để yêu cầu các nhóm HS tự sáng tạo mẫu tiết tấu để đệm cho bài hát bằng nhạc cụ gõ hoặc vận động cơ thể.

Sau khi luyện tập, GV lựa chọn một vài HS ở mỗi nhóm để cùng nhau kết hợp biểu diễn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được các mẫu tiết tấu
- Mức độ 2: thể hiện được nhạc cụ theo mẫu tiết tấu
- Mức độ 3: gõ đệm cho bài hát cùng bạn

II. Nhạc cụ giai điệu: Sáo recorder

1. Khởi động

HD1: Trò chơi vận động theo nhịp điệu

GV sử dụng sáo recorder thổi một đoạn nhạc thiếu nhi (tùy chọn) với sự thay đổi tốc độ giữa các tiết nhạc/ câu nhạc; hướng dẫn HS vận động theo tính chất nhanh, chậm theo tốc độ thổi của GV bằng cách giậm chân, vỗ tay, lắc lư cơ thể,...

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu về cấu tạo và cách sử dụng sáo recorder

- GV hướng dẫn HS quan sát sáo recorder và tìm hiểu về cấu tạo của sáo.
- GV thổi một câu nhạc ở nhịp độ chậm, hướng dẫn HS quan sát kĩ để rút ra được kết luận về cách thổi và âm sắc sáo recorder.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Thực hành thổi các nốt Si, La và Bài thực hành số 1

- GV hướng dẫn HS thực hành tư thế cầm, giữ sáo, kĩ thuật bấm và kĩ thuật thổi hơi.
- GV hướng dẫn HS quan sát hình vẽ thể tay bấm hai nốt Si và La, thực hành bấm (không thổi) để GV kiểm tra và sửa sai (nếu có).
- HS thực hành luyện tập thổi hai nốt Si, La nhiều lần (không trường độ) cho đến khi thuần thục và có âm thanh sáng, rõ ràng.
- GV hướng dẫn HS luyện tập bài luyện tập a, b và *Bài thực hành số 1* theo hình thức nhóm hoặc cá nhân.

Bài đọc nhạc số 2

Moderato (vừa phải)

1. Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 2
2. Đọc gam Đô trưởng và quãng 2 (theo trang 9)
3. Đọc quãng 3 dựa theo gam Đô trưởng (đi lên và đi xuống)

4. Đọc các âm ổn định của gam Đô trưởng

5. Luyện tập âm hình tiết tấu

6. Đọc Bài đọc nhạc số 2 với tốc độ vừa phải

17

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC3, PC3

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi những nốt nhạc vui

- GV chia lớp thành bốn nhóm, đặt tên mỗi nhóm lần lượt là tên các nốt Đô, Rê, Mi, Son.
- GV đàn từng nốt và hướng dẫn các nhóm nghe, ghi nhớ cao độ nốt mà nhóm mang tên. Tiến hành chơi: GV đàn từng nốt riêng lẻ, các nhóm nghe đàn, khi nhận ra cao độ của nhóm mình thì đọc tên nốt (có cao độ).

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 2

GV hướng dẫn HS quan sát Bài đọc nhạc số 2, đối chiếu với Bài đọc nhạc số 1 để rút ra được trường độ mới là nốt móc đơn.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 theo mẫu và các âm ổn định. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của Bài đọc nhạc số 2 theo âm tiết.

HĐ5: Thực hành đọc nhạc

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của Bài đọc nhạc số 2. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu hoặc bốn vế nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ6: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu HS sử dụng âm hình tiết tấu đã học để kết hợp gõ đệm cho Bài đọc nhạc số 2 cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được gam Đô trưởng và quãng 3 theo gam Đô trưởng
- Mức độ 2: đọc được Bài đọc nhạc số 2
- Mức độ 3: đọc nhạc và kết hợp gõ đệm cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC2, PC1, PC2, PC3

Thiết bị dạy học: hình ảnh nhạc sĩ Văn Cao, file âm thanh bài hát *Tiến quân ca*, *Tiến về Hà Nội*; video clip/ hình ảnh về sự kiện giải phóng thủ đô; máy chiếu, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: giải quyết vấn đề, dự án, trực quan,...
- KTDH: chia nhóm, động não, XYZ,...

Gợi ý hoạt động dạy học

1. Khởi động

HD1: Trò chơi mảnh ghép

- GV dùng hình ảnh một số nhạc sĩ in trên giấy A4, cắt ra thành 4 đến 8 mảnh, chia nhóm và tổ chức cho các nhóm ghép lại hình ảnh.
- Nhóm nào thực hiện nhanh nhất thì sẽ chiến thắng.

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu những nét chính về nhạc sĩ Văn Cao

- GV sử dụng kĩ thuật mảnh ghép, chia nhóm và đưa ra vấn đề cho mỗi nhóm:
- + Nhóm 1: tiểu sử của nhạc sĩ Văn Cao
- + Nhóm 2: cuộc đời và sự nghiệp của nhạc sĩ Văn Cao
- + Nhóm 3: đặc điểm âm nhạc của nhạc sĩ
- + Nhóm 4: các tác phẩm tiêu biểu
- Mỗi nhóm có 5 phút thực hiện và GV sẽ mời thành viên của các nhóm lên trình bày.
- GV tổng kết thông tin về nhạc sĩ Văn Cao và đúc kết để HS ghi nhớ, gợi ý:
- + Ông là một trong những nhạc sĩ thuộc thế hệ "cánh chim đầu đàn" của nền âm nhạc hiện đại Việt Nam.
- + Lĩnh vực sáng tác chính: ca khúc.

1. Tìm hiểu về nhạc sĩ Văn Cao

Nhạc sĩ **VĂN CAO**
(1923 – 1995)

Ảnh do gia đình nhạc sĩ cung cấp

Văn Cao là một trong những nhạc sĩ thuộc thế hệ "cánh chim đầu đàn", có nhiều đóng góp cho nền âm nhạc Việt Nam hiện đại. Sáng tác của ông nổi bật trong lĩnh vực ca khúc với nhiều bài có giá trị cao về nội dung và nghệ thuật.

Hành khúc là *Tiến quân ca*, *Chiến sĩ Việt Nam*, *Tiến về Hà Nội*,... Nhiều ca khúc của ông có ý nghĩa lịch sử to lớn. Bài hát *Tiến quân ca* được sáng tác trong thời kì tổng khởi nghĩa của Cách mạng tháng Tám và đã vinh dự được chọn làm Quốc ca Việt Nam. Những sáng tác của Văn Cao luôn mang tính nhân văn sâu sắc, thấm đượm tình yêu cuộc sống và thể hiện khát vọng hoà bình, độc lập, tự do của dân tộc.

Với những công lao đối với đất nước và nền âm nhạc Việt Nam, năm 1996 ông được Nhà nước truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học – Nghệ thuật.

- Hãy nêu những nét chính về sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Văn Cao

2. Nghe nhạc

- Nghe và vận động theo nhạc bài *Tiến về Hà Nội*

TIẾN VỀ HÀ NỘI (Trích)

18

- + Thể loại nổi bật: trữ tình và hành khúc.
- + Một số ca khúc tiêu biểu: *Tiến quân ca*, *Tiến về Hà Nội*, *Mùa xuân đầu tiên*, *Làng tôi*, *Ngày mùa*,...
- + Ca khúc của nhạc sĩ Văn Cao luôn mang tính nhân văn sâu sắc, thấm đượm tình yêu cuộc sống và khát vọng hoà bình, độc lập, tự do của dân tộc Việt Nam.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Nghe và vận động theo nhạc bài *Tiến về Hà Nội*

GV tổ chức các hình thức vận động theo nhạc phù hợp với năng lực của HS.

HD4: Nêu cảm nhận về bài hát *Tiến về Hà Nội*

GV hướng dẫn HS nghe ca khúc *Tiến về Hà Nội* và nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc, nội dung và hình tượng trong lời ca của bài.

đi nghe vui lúc quân thù đầu hàng, cơ ngày nào tung bay trên phố...

Nhạc sĩ Văn Cao sáng tác bài hát *Tiến về Hà Nội* vào mùa xuân năm 1949, khi đó ông đã dự cảm về ngày vui giải phóng Thủ đô. Âm điệu hào hùng, khoẻ khoắn theo nhịp hành khúc của bài hát như vẽ lên bức tranh toàn cảnh Thủ đô Hà Nội tung bừng, náo nức chào đón đoàn quân chiến thắng trở về.

- Nêu cảm nhận của em về bài hát *Tiến về Hà Nội*

GÓC ÂM NHẠC

1. Em hãy cùng với bạn sáng tạo mẫu tiết tấu để gõ đệm cho bài *Tiếng chuông và ngọn cờ*.
2. Đọc tiết tấu và thể hiện giai điệu dưới đây bằng sáo recorder.

3. Đọc và chép lại giai điệu dưới đây:

Moderato (vừa phải)

4. Em hãy sưu tầm một số bài hát của nhạc sĩ Văn Cao để nghe hoặc chia sẻ với bạn.

Học chủ đề *Bài ca hoà bình* giúp em hình thành phẩm chất yêu nước, nhân ái và tinh thần trách nhiệm.

19

4. Vận dụng – Sáng tạo

HO5: Giáo dục phẩm chất

GV khuyến khích HS tự nói lên cảm nghĩ của mình khi học về nhạc sĩ Văn Cao và nghe các ca khúc của ông. Thông qua đó, GV giáo dục HS biết yêu quý nền hoà bình độc lập, yêu đất nước Việt Nam.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được những nét chính về sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Văn Cao
- Mức độ 2: nghe và vận động theo nhạc bài *Tiến về Hà Nội*
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo nhạc bài *Tiến về Hà Nội*

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em hãy sáng tạo mẫu giai điệu cho nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím. Em có thể chép lại bài đọc nhạc,...*
- GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

CHỦ ĐỀ 3:

BIẾT ƠN THẦY CÔ

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất nhẹ nhàng, trong sáng của bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em*; thực hiện được các nốt Son, La, Si trên sáo recorder hoặc các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son trên kèn phím.
- **NLÂN3:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 3*.
- **NLÂN4:** Nhận biết được nhịp $\frac{4}{4}$ và vận dụng vào thực hành.
- **NLÂN5:** Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Antonio Vivaldi.
- **NLÂN6:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn *Concerto số 3 Mùa thu*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Tự học theo hướng dẫn của giáo viên về các nội dung bài học.
- **NLC2:** Thành lập nhóm theo đúng yêu cầu, nhanh và đảm bảo trật tự; thảo luận với các thành viên trong nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập.
- **NLC3:** Làm việc nhóm để tạo ra các sản phẩm học tập.

Phẩm chất:

- **PC1:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.
- **PC2:** Kính trọng, lễ phép với thầy cô giáo; làm theo những điều thầy cô dạy.

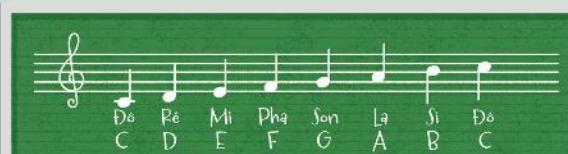
CHỦ ĐỀ

3

BIẾT ƠN THẦY CÔ

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất nhẹ nhàng, trong sáng của bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em*
- **Nhạc cụ:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em*; thực hiện được các nốt Son, La, Si trên sáo recorder hoặc các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son trên kèn phím
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 3*
- **Lý thuyết âm nhạc:** Nhận biết được nhịp $\frac{4}{4}$ và vận dụng vào thực hành
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Antonio Vivaldi
- **Nghe nhạc:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn *Concerto số 3 Mùa thu*

- Nghe trích đoạn ba bài hát sau và cho biết bài nào ca ngợi nghề dạy học: *Mùa khai trường* – Phan Việt Phương, *Ước mơ xanh* – Lê Giang, *Ước mơ hồng* – Phạm Trọng Cầu

20

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HD1: Trò chơi âm nhạc

– GV tổ chức cho HS nghe ba bài hát: *Mùa khai trường*, *Ước mơ xanh*, *Ước mơ hồng* và yêu cầu HS cho biết bài hát nào viết về nghề dạy học. (Có thể lựa chọn những bài hát khác để phù hợp với tình hình thực tế).

– Hoặc GV tổ chức cho HS nghe và đoán tên các bài hát khác có nội dung nói về thầy cô mà các em đã được học.

HD2: Giáo dục phẩm chất

Chủ đề có tên *Biết ơn thầy cô*, vì vậy GV cần hướng dẫn HS bộc lộ, thể hiện lòng yêu mến thầy cô thông qua những cố gắng trong học tập, hoàn thành tốt các yêu cầu được giao và thể hiện tinh thần đoàn kết, giúp đỡ bạn bè trong học tập.

HÁT

NIỀM TIN THẤP SÁNG TRONG TIM EM

Vừa phải, tình cảm

Nhạc và lời: Bùi Anh Tôn

Tim hiểu bài hát

Ca khúc *Niềm tin thấp sáng trong tim em* của nhạc sĩ Bùi Anh Tôn có giai điệu nhẹ nhàng, trong sáng, tha thiết; thể hiện tình cảm yêu mến, lòng biết ơn của học sinh đối với thầy, cô giáo. Bài hát gồm hai đoạn nhạc, đoạn 1 từ đầu đến "...màu xanh cánh đồng", đoạn 2 từ "Trống bao cánh cò..." đến "...cười vui mái trường", cuối cùng là câu hát kết bài từ "Thấy cô..." đến "...trong tim mình".

- Nghe bài hát và nêu cảm nhận của em
- Hát bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em* với tính chất tha thiết
- Em cần làm gì để tỏ lòng kính trọng và biết ơn thầy, cô giáo?

21

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát**Mục tiêu:** NLÂN1, NLC1, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em*, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:**1. Khởi động****HĐ1: Trò chơi khám phá âm thanh bằng giọng hát**

GV dùng bàn tay di chuyển trong không gian lên hoặc xuống, HS quan sát và hát bằng các âm "a", "ê", "u"... theo đường nét chuyển động của bàn tay GV.

HĐ2: Nghe và vận động theo nhạc

GV cho HS nghe bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em*, yêu cầu HS thể hiện cảm xúc (vận động, lắc lư theo nhịp điệu của bài).

2. Hình thành kiến thức mới**HĐ3: Tim hiểu bài hát**

- GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát gồm hai đoạn nhạc.
- GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các nội dung như: tác giả, nhịp, nhịp độ, ý nghĩa nội dung bài hát,...
- GV chỉ ra và hướng dẫn HS cách thực hiện các dấu nhắc lại trong bài.

3. Thực hành – Luyện tập**HĐ4: Dạy bài hát**

- GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.
- GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo**HĐ5: Biểu diễn bài hát**

- GV cho cả lớp hát lại bài hát theo nhạc nền và kết hợp vận động hoặc nhạc cụ gõ đệm.
- GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm thực hành biểu diễn hát lại bài hát vừa học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp vận động
- Mức độ 3: hát kết hợp gõ đệm và vận động

Tổ chức hoạt động dạy học: Lí thuyết âm nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLC1, NLC2, PC1

Thiết bị dạy học: sơ đồ minh họa nhịp $\frac{4}{4}$, đàn phím điện tử, file âm thanh bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em*, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, KWL,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HD1: Trò chơi âm nhạc

GV tổ chức cho HS vận động (vỗ tay, giậm chân, bước đều,...) theo nhịp $\frac{4}{4}$, lưu ý các phách mạnh.

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu nhịp $\frac{4}{4}$

GV yêu cầu HS đọc định nghĩa về nhịp $\frac{4}{4}$ trong SGK. GV cần chốt lại các ý chính về định nghĩa để giúp HS ghi nhớ và thông hiểu.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Thực hành đánh nhịp $\frac{4}{4}$

GV hướng dẫn HS đánh nhịp $\frac{4}{4}$ theo sơ đồ bằng hai tay; lưu ý sửa lỗi cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HD4: Đánh nhịp theo bài hát

GV mở nhạc bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em* và hướng dẫn cả lớp đánh nhịp $\frac{4}{4}$ theo bài hát.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được định nghĩa nhịp $\frac{4}{4}$
- Mức độ 2: nhận biết và vận động theo nhịp $\frac{4}{4}$
- Mức độ 3: đánh nhịp theo bài hát

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ

Mục tiêu: NLÂN2, NLC1, NLC2, PC1

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em*, nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...

LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC

Nhịp $\frac{4}{4}$

1. Tìm hiểu nhịp $\frac{4}{4}$

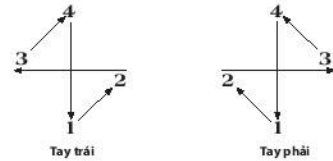
- Nhịp $\frac{4}{4}$ có bốn phách trong một ô nhịp, mỗi phách có giá trị bằng một nốt đen; phách 1: mạnh, phách 2: nhẹ, phách 3: mạnh vừa, phách 4: nhẹ

- Nhịp $\frac{4}{4}$ còn kí hiệu là **C**

2. Thực hành đánh nhịp $\frac{4}{4}$ theo sơ đồ

NHẠC CỤ

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 3

1. Nhận xét các mẫu tiết tấu dưới đây:

2. Luyện tập hai mẫu tiết tấu trên với nhạc cụ gõ theo các bước sau:

- Đọc tiết tấu
- Gõ tiết tấu

22

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi, đọc tiết tấu theo âm tiết, Orff-Schulwerk,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 3

1. Khởi động

HD1: Trò chơi nghe và đoán tên nhạc cụ

GV tổ chức trò chơi, sử dụng các nhạc cụ gõ như: song loan, thanh phách, trống nhỏ, triangle, tambourine, maracas,... để gõ tạo ra âm thanh, sau đó yêu cầu HS nghe và đoán đúng tên nhạc cụ.

Lưu ý: Các HS nhắm mắt khi nghe, GV có thể mời một HS lên thực hiện gõ nhạc cụ.

HD2: Quan sát và nhận xét

GV cho HS quan sát hai mẫu tiết tấu a, b và nhận xét về điểm giống và khác của hai mẫu trên. Gợi ý so sánh: nhịp, tiết tấu, hình nốt,...

3. Gõ đệm

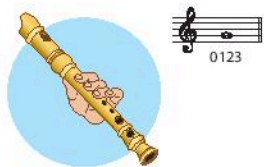
- Sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em* theo mẫu dưới đây:

- Có thể sử dụng tiết tấu b để đệm cho đoạn 2 của bài hát với nhạc cụ gõ

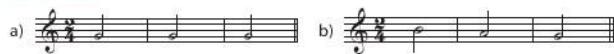
II. Sáo recorder: Luyện tập thổi nốt Son cùng hai nốt Si, La

1. Cách bấm nốt Son

Nốt Son: Bấm lỗ 0, lỗ 1, lỗ 2 và lỗ 3

2. Luyện tập

Bài thực hành số 2

MARY CÓ MỘT CON CỪU NHỎ
(Trích Mary had a little lamb)

Nhạc Hoa Kỳ

23

2. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Gõ đệm cho bài hát

- GV yêu cầu HS đọc tiết tấu mẫu a, b theo âm tiết và kết hợp với các nhạc cụ gõ bất kì.
- GV chia hai nhóm HS: nhóm hát, nhóm gõ đệm, sau đó đổi cho nhau. Sau khi thành thạo có thể cho HS vừa hát vừa đệm.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Biểu diễn âm nhạc

GV chia nhóm và sử dụng kĩ thuật mảnh ghép để yêu cầu các nhóm HS tự sáng tạo mẫu tiết tấu nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát. Sau khi luyện tập, GV lựa chọn một vài HS ở mỗi nhóm để cùng nhau kết hợp biểu diễn.

II. Nhạc cụ giai điệu: Sáo recorder

1. Khởi động

HĐ1: Ôn lại các nốt Si, La

GV tổ chức ôn tập thổi các nốt Si, La đã học ở chủ đề trước. GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Học cách bấm nốt Son

GV hướng dẫn HS cách bấm và thổi nốt Son (bấm lỗ 0, 1, 2, 3), HS thực hiện, sau đó luyện tập các mẫu a, b.

Lưu ý: GV quan sát và sửa lỗi.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành Bài thực hành số 2

- GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thực hiện. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai vế (mỗi vế hai ô nhịp) để hướng dẫn.
- GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thổi từng vế và hết câu nhạc.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu HS thực hiện một nét nhạc ngắn với các nốt Si, La, Son đã học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thổi được nốt Si, La, Son
- Mức độ 2: thực hiện được bài thực hành
- Mức độ 3: tạo một nét nhạc với các nốt đã học

III. Nhạc cụ giai điệu: Kèn phím

1. Khởi động

HĐ1: Ôn lại các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son

- GV tổ chức ôn tập thổi các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son đã học.
- GV yêu cầu HS thực hiện lại Bài thực hành số 1 với kèn phím. GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

2. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành Bài thực hành số 2

– GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thực hiện. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu (mỗi câu bốn ô nhịp) để hướng dẫn.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thổi từng vế và hết câu nhạc.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu HS sáng tạo và thực hiện một nét nhạc ngắn với các nốt đã học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thực hiện được bài cũ
- Mức độ 2: thực hiện được bài thực hành
- Mức độ 3: tạo một nét nhạc với các nốt đã học

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC3, PC1

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi, đọc tiết tấu theo âm tiết, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và đoán tên nốt nhạc

GV sử dụng kèn phím hoặc đàn phím để đàn ba nốt Đô, Mi, Son, yêu cầu HS lắng nghe; sau đó đàn các nốt bất kì trong ba âm đó để HS đoán tên nốt và cao độ của âm đó.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 3

GV chia nhóm và yêu cầu nhóm HS viết ra giấy và trình bày nhận xét về Bài đọc nhạc số 3. GV tổng kết và nhận xét từng nhóm.

III. Kèn phím: Luyện tập củng cố các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son

1. Thực hiện lại Bài thực hành số 1

2. Luyện tập

Bài thực hành số 2

MARY CÓ MỘT CON CỪU NHỎ

(Mary had a little lamb)

- Sáng tạo và thể hiện một nét nhạc bằng recorder hoặc kèn phím với các nốt đã học

Bài đọc nhạc số 3

1. Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 3
2. Đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 và các âm ổn định theo mẫu của các bài đã học
3. Luyện tập âm hình tiết tấu

4. Đọc Bài đọc nhạc số 3 với tốc độ vừa phải

24

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

- GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 theo mẫu và các âm ổn định.
- GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của Bài đọc nhạc số 3 theo âm tiết.

HĐ5: Thực hành đọc nhạc

GV hướng dẫn HS luyện đọc Bài đọc nhạc số 3 theo các bước: đọc tên nốt theo trường độ, đọc riêng cao độ, đọc từng câu,... Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu nhạc hoặc bốn vế nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.

1. Tìm hiểu về nhạc sĩ Antonio Vivaldi

Nhạc sĩ **ANTONIO VIVALDI**
(1678 – 1741)

Antonio Vivaldi là nhà soạn nhạc người Ý, nghệ sĩ vĩ cầm xuất sắc ở thế kỉ XVII – nửa đầu XVIII. Sáng tác của ông có sức ảnh hưởng rộng khắp châu Âu.

Ông sáng tác nhiều thể loại cho đàn violon, cho các nhạc cụ khác và nhiều bản hợp xướng nhà thờ. Đặc biệt nổi bật trong sự nghiệp của Vivaldi là hơn 500 concerto, trong đó có hơn 300 bản viết cho nhạc cụ dây, nhiều bản thể hiện những kĩ thuật điêu luyện của nghệ

thuật diễn tấu đàn violon. Vivaldi còn là thầy giáo, có công trong lĩnh vực giảng dạy violon của nước Ý, ông sáng tác nhiều bản violon dành cho sinh viên luyện tập, phát triển kĩ thuật.

Âm nhạc của ông trong sáng, tinh tế, giàu cảm xúc, tràn đầy tình yêu cuộc sống. Nhiều tác phẩm viết về chủ đề thiên nhiên như: *Bão tố trên biển cả* (*The Sea Storm*), *Đêm* (*The Night*), *Thôn dã* (*Pastorale*),... Tổ khúc concerto *Bốn mùa* (*Four Seasons*) cho violon và dàn nhạc dây là một tác phẩm xuất sắc của ông.

- Hãy nêu những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Antonio Vivaldi

2. Nghe nhạc

- Nghe, vận động theo trích đoạn *Concerto số 3 Mùa thu* (*Autumn*) trong concerto *Bốn mùa* (*Four Seasons*)

Concerto số 3 MÙA THU

(Trích)

Antonio Vivaldi

25

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được thang âm Đô trưởng và các âm ổn định
- Mức độ 2: đọc được *Bài đọc nhạc số 3*

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC3, PC1

Thiết bị dạy học: hình ảnh nhạc sĩ Vivaldi, file âm thanh trích đoạn *Concerto số 3 Mùa thu*, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Nghe và vận động theo bài hát

GV yêu cầu HS thực hiện lại bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em* kết hợp vận động (hoặc gõ đệm).

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về nhạc sĩ Antonio Vivaldi

GV sử dụng kĩ thuật chia nhóm và khăn trải bàn để yêu cầu HS tìm hiểu thông tin về nhạc sĩ Vivaldi, các thông tin gồm: tên, năm sinh, năm mất, người nước nào, sự nghiệp sáng tác, các tác phẩm tiêu biểu, đặc điểm âm nhạc,... Sau khi làm việc nhóm, mỗi nhóm cử đại diện trình bày sản phẩm. Cần nhấn mạnh thêm Vivaldi không chỉ là nhạc sĩ nổi tiếng mà ông còn là nhà giáo, có nhiều công trình trong lĩnh vực giảng dạy âm nhạc.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ4: Nghe và vận động theo nhạc

- GV mở nhạc trích đoạn *Concerto số 3 Mùa thu* và vận động theo nhạc, HS bắt chước và thực hiện theo vận động của GV.
- Sau khi nghe và vận động theo nhạc, GV cung cấp thông tin về tác phẩm để HS ghi nhớ.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ5: Sản phẩm âm nhạc

- GV chia nhóm và yêu cầu mỗi nhóm sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo trích đoạn nhạc *Concerto số 3 Mùa thu*, sau đó biểu diễn theo nhóm trước lớp.
- GV có thể đặt câu hỏi gợi mở để yêu cầu HS nêu cảm nhận của bản thân sau khi nghe trích đoạn nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được những nét chính trong sự nghiệp sáng tác của nhạc sĩ Vivaldi
- Mức độ 2: nghe và vận động theo trích đoạn nhạc *Concerto số 3 Mùa thu*
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo trích đoạn nhạc

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

– GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.

– GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em hãy sáng tạo mẫu giai điệu cho nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím. Em có thể chép lại bài đọc nhạc,...*

– GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

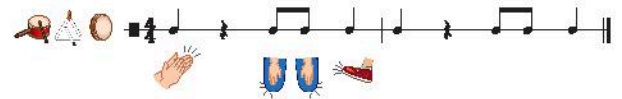
*Bốn mùa là tổ khúc concerto nổi tiếng của nhạc sĩ Antonio Vivaldi, gồm bốn bản concerto cho violon hoà tấu cùng dàn nhạc dây, mỗi bản tương ứng với một mùa trong năm: xuân, hạ, thu, đông. Với giai điệu đẹp, thể hiện những cảm xúc tinh tế về thiên nhiên, tổ khúc *Bốn mùa* của Vivaldi là một trong những tác phẩm được yêu thích nhất của âm nhạc thế kỉ XVII – nửa đầu XVIII ở châu Âu.*

- Nếu cảm nhận hoặc tưởng tượng của em sau khi được nghe tác phẩm

GÓC ÂM NHẠC

1. Em hãy cùng với bạn sáng tạo mẫu tiết tấu để gõ đệm cho bài *Niềm tin thấp sáng trong tim em*.

2. Thực hiện mẫu tiết tấu dưới đây bằng các nhạc cụ gõ và vận động cơ thể.

3. Đọc tiết tấu và thể hiện giai điệu dưới đây bằng kèn phím:

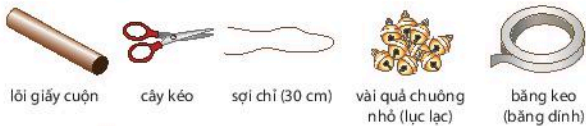
4. Đọc giai điệu dưới đây kết hợp với đánh nhịp $\frac{4}{4}$.

5. Em hãy sưu tầm một số tác phẩm khác của nhạc sĩ Antonio Vivaldi để nghe hoặc chia sẻ với bạn.

6. Thực hành làm nhạc cụ: lục lạc

a) Chuẩn bị dụng cụ:

b) Các bước tiến hành:

Bước 1: Dùng kéo khoét một lỗ nhỏ ở đầu ống giấy

Bước 2: Bộc một đầu sợi chỉ với quả chuông nhỏ và luồn đầu còn lại vào lỗ ở đầu ống giấy

Bước 3: Dùng băng keo dán chặt sợi chỉ ở bên trong ống giấy và cắt phần chỉ thừa

Bước 4: Tương tự thực hiện như ba bước trên với các quả chuông còn lại

c) Trình bày sản phẩm:

- Cách sử dụng: dùng tay lắc lục lạc để tạo ra âm thanh.
- Sử dụng lục lạc vừa làm để gõ đệm cho bài hát *Niềm tin thấp sáng trong tim em*.

Học chủ đề *Biết ơn thầy cô*, em ghi nhớ công lao và thêm kính yêu thầy, cô giáo.

Đánh giá chủ đề

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

Thực hành làm nhạc cụ: lục lạc

GV hướng dẫn HS làm nhạc cụ gỗ bằng dụng cụ tái chế. Các bước thực hiện như trong SGK.

Lưu ý: Tùy vào tình hình thực tế mà GV có thể có hoặc không tổ chức hoạt động này hoặc thay thế bằng một hoạt động làm nhạc cụ khác phù hợp với địa phương.

CHỦ ĐỀ 4:

KHÚC HÁT QUÊ HƯƠNG

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất vui tươi, phấn khởi của bài *Đi cắt lúa*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu hoặc sáo recorder hoặc kèn phím để đệm cho bài hát *Đi cắt lúa*.
- **NLÂN3:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 4*.
- **NLÂN4:** Nhận biết được cung và nửa cung.
- **NLÂN5:** Nêu được đặc điểm và phân biệt âm sắc của đàn bầu, đàn nhị.
- **NLÂN6:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn tác phẩm *Cung đàn đất nước* qua tiếng đàn bầu.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Chủ động thực hiện các nhiệm vụ học tập.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác trong hoạt động nhóm.
- **NLC3:** Giải quyết được các nhiệm vụ học tập được đặt ra theo cá nhân hoặc nhóm để tạo ra các sản phẩm học tập.

Phẩm chất:

- **PC1:** Có ý thức bảo vệ các di sản văn hoá, tích cực tham gia các hoạt động bảo vệ, phát huy giá trị của di sản văn hoá.
- **PC2:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.

CHỦ ĐỀ

4

KHÚC HÁT QUÊ HƯƠNG

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca của bài *Đi cắt lúa* và thể hiện sự vui tươi, phấn khởi
- **Nhạc cụ:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu, sáo recorder hoặc kèn phím để đệm cho bài *Đi cắt lúa*
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 4*
- **Lý thuyết âm nhạc:** Nhận biết được cung và nửa cung
- **Thương thức âm nhạc:** Nêu được đặc điểm và phân biệt âm sắc của đàn bầu, đàn nhị
- **Nghe nhạc:** Nêu được cảm nhận về tác phẩm *Cung đàn đất nước* qua tiếng đàn bầu

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

GV tổ chức cho HS nghe trích đoạn ba hoặc bốn bài hát các em đã học (ca khúc thiếu nhi và dân ca) và nhận dạng đầu là bài hát dân ca. Các em có thể hát và vận động theo nhạc các bài dân ca đã học này.

HĐ2: Giáo dục phẩm chất

Chủ đề có tên *Khúc hát quê hương*, vì vậy GV cần hướng dẫn HS biết yêu mến, quý trọng, gìn giữ dân ca, phát huy truyền thống dân tộc.

- Nghe và vận động theo nhạc bài *Đi cắt lúa*
- Nêu tên một số bài dân ca mà em biết

HÁT

ĐI CẮT LÚA

Dân ca Hrê (Tây Nguyên)
Sưu tầm: Lê Toàn Hùng
Đặt lời mới: Lê Minh Châu

Vừa phải

Qua phần nghe và tìm hiểu bài *Đi cắt lúa*, em hãy cho biết:

- + Nội dung của bài hát nói về điều gì?
- + Tây Nguyên có nhạc cụ gì nổi tiếng?

Tìm hiểu bài hát

Vùng đất Tây Nguyên là nơi sinh sống của nhiều dân tộc ít người như: Ba-na, Hrê, Gia-rai, Ê-đê, Xơ-đăng, Cơ-ho,... Tây Nguyên nổi tiếng với văn hoá công chiêng độc đáo, với những điệu múa có tiết tấu sôi động và những bài dân ca đặc sắc.

Đi cắt lúa là một bài dân ca của người Hrê. Bài hát gồm một đoạn nhạc, giai điệu vui tươi, lạc quan, trong sáng, nói lên niềm vui khi đi cắt lúa, sự phấn khởi mừng mùa màng bội thu.

- Hát bài *Đi cắt lúa* với tốc độ vừa phải, thể hiện sự phấn khởi
- Hát kết hợp vận động theo nhạc với phong cách nhảy múa của vùng Tây Nguyên
- Nếu cảm xúc của em về việc học hát dân ca. Em cần làm gì để gìn giữ các bài dân ca Việt Nam?
- Gõ đệm theo hình tiết tấu dưới đây và sáng tạo mẫu vận động cơ thể cho bài hát *Đi cắt lúa*.

29

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát

Mục tiêu: NLÂN1, NLC1, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Đi cắt lúa*, video clip về Tây Nguyên, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:**1. Khởi động****HĐ1: Nghe và vận động theo nhạc**

GV mở nhạc bài *Đi cắt lúa*, thực hiện vận động và yêu cầu HS bắt chước theo.

HĐ2: Báo cáo kết quả hoạt động nhóm

- GV cho HS xem đoạn video clip về Tây Nguyên.

– Nhóm HS lên báo cáo kết quả nhiệm vụ đã được giao: Trình bày những điều em biết về vùng đất Tây Nguyên theo các câu hỏi gợi ý:

- + Vị trí địa lí
- + Các dân tộc ít người ở Tây Nguyên
- + Nhạc cụ đặc trưng của Tây Nguyên
- + Nét văn hoá chính, các lễ hội

– Các nhóm nhận xét, GV kết luận.

2. Hình thành kiến thức mới**HĐ3: Tìm hiểu bài hát**

– GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát gồm một đoạn, hai câu.

– GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các vấn đề như: xuất xứ, nhịp, nhịp độ, các nét giai điệu giống nhau, nội dung bài hát,...

– GV có thể yêu cầu HS nêu cảm nhận bước đầu sau khi nghe bài hát.

3. Thực hành – Luyện tập**HĐ4: Dạy bài hát**

– GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.

– GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.

– GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

HĐ5: Biểu diễn bài hát

– GV cho cả lớp hát lại bài hát theo nhạc nền và kết hợp vận động.

– Biểu diễn theo nhóm.

4. Vận dụng – Sáng tạo**HĐ6: Sản phẩm âm nhạc**

GV hướng dẫn HS sáng tạo về hình thức biểu diễn theo phong cách nhảy điệu Xoang vùng Tây Nguyên và thực hiện vừa hát vừa nhảy múa.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp vận động
- Mức độ 3: hát kết hợp vận động cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ

Mục tiêu: NLÂN2, NLC1, NLC3, PC2

Thiết bị dạy học: các mẫu luyện tập, các bài thực hành, đàn phím điện tử hoặc piano, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

I. Nhạc cụ giai điệu: Sáo recorder

1. Khởi động

HĐ1: Ôn lại các nốt Si, Son

GV tổ chức ôn tập thổi các nốt Si, Son đã học ở chủ đề trước. GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Học cách bấm nốt Đô

GV hướng dẫn HS cách bấm và thổi nốt Đô (bấm lỗ 0, 2), HS thực hiện, sau đó luyện tập các mẫu a, b. *Lưu ý:* GV quan sát và sửa lỗi.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành Bài thực hành số 3

– GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thực hiện thổi đệm cho giai điệu bài *Đi cắt lúa*.

– GV dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để thực hiện giai điệu bài hát cho HS thổi đệm. GV cũng có thể mở file âm thanh bài hát để HS thổi đệm.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

HS trình diễn đệm với hình thức khác như một nhóm hát, một nhóm đệm.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thổi được nốt Đô, Si, Son
- Mức độ 2: thực hiện được bài thực hành
- Mức độ 3: tạo được một nét nhạc với các nốt đã học

I. Sáo recorder: Luyện tập thổi nốt Đô cùng các nốt Si, Son và đệm cho bài hát

1. Cách bấm nốt Đô

Nốt Đô: Bấm lỗ 0 và lỗ 2

2. Luyện tập

Bài thực hành số 3

II. Kèn phím: Thực hành đệm cho bài hát

1. Tìm hiểu bản nhạc và đọc tên nốt theo tiết tấu của phần đệm cho kèn phím trong *Bài thực hành số 3*

2. Luyện tập

Bài thực hành số 3

30

II. Nhạc cụ giai điệu: Kèn phím

1. Khởi động

HĐ1: Ôn lại các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son

– GV tổ chức ôn tập thổi các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son đã học.

2. Thực hành – Luyện tập

HĐ2: Thực hành Bài thực hành số 3

– GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thực hiện.

– GV dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để thực hiện giai điệu bài hát cho HS thổi đệm. GV cũng có thể mở file âm thanh để HS thổi đệm.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ3: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu HS thực hiện một nét nhạc ngắn với các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son đã học.

ĐỌC NHẠC

Moderato (vừa phải)

Bài đọc nhạc số 4

1. Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 4

2. Đọc gam Đô trưởng

3. Luyện âm hình tiết tấu

4. Đọc Bài đọc nhạc số 4 với tốc độ vừa phải

5. Sử dụng âm hình tiết tấu dưới đây để gõ đệm cho Bài đọc nhạc số 4

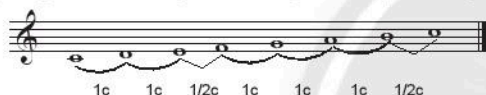

LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC

Cung và nửa cung

1. Tìm hiểu về cung và nửa cung

Cung và nửa cung là đơn vị thường dùng để xác định khoảng cách giữa hai cao độ trong âm nhạc. Giữa các bậc cơ bản liên tiếp có 5 khoảng cách một cung (1c, kí hiệu một cung: $\sim$) và 2 khoảng cách nửa cung (1/2c, kí hiệu nửa cung: $\sim$)

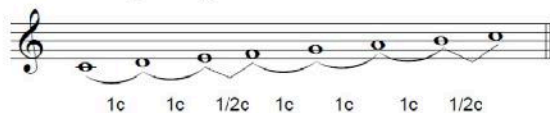
2. Tìm các quãng nửa cung và một cung trong Bài đọc nhạc số 4

GV có thể tổ chức một trò chơi để HS nhận dạng các quãng 2 có một cung hoặc nửa cung. Ví dụ: nghe một cung – bước dài, nghe nửa cung – bước ngắn.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về cung và nửa cung

– GV yêu cầu HS đọc phần giới thiệu về cung và nửa cung trong SGK.

– GV chốt lại: các nốt liền bậc Mi – Pha, Si – Đô là nửa cung, còn các nốt liền bậc khác đều một cung.

– Đọc gam Đô trưởng, GV kết hợp phân tích các quãng một cung, quãng nửa cung trong gam.

HĐ3: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 4

– Hoạt động nhóm: các nhóm tìm hiểu về cao độ, trường độ có trong Bài đọc nhạc số 4.

– Nhận xét về âm hình tiết tấu chủ đạo.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ4: Luyện tập Bài đọc nhạc số 4

– Luyện âm hình tiết tấu

– Luyện cao độ

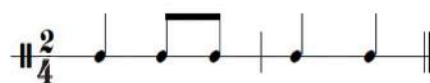
– Gắn cao độ với tiết tấu

– Hoàn chỉnh bài, tốc độ từ chậm đến nhanh vừa

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ5: Sản phẩm âm nhạc

GV cho HS đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo mẫu tiết tấu sau:

Đánh giá:

- Mức độ 1: thực hiện được bài cũ
- Mức độ 2: thực hiện được bài thực hành
- Mức độ 3: tạo một nét nhạc với các nốt đã học

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc – Lí thuyết âm nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLÂN4, NLC1, NLC2, PC2

Thiết bị dạy học: hình vẽ thang âm Đô trưởng, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

– PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...

– KTDH: chia nhóm, đặt câu hỏi,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được cấu trúc cung và nửa cung trong thang âm Đô trưởng, đọc đúng cao độ, tiết tấu Bài đọc nhạc số 4
- Mức độ 2: đọc nhạc kết hợp sử dụng kí hiệu nốt nhạc bàn tay
- Mức độ 3: đọc nhạc kết hợp gõ đệm

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN5, NLÂN6, NLC1, NLC3, PC1

Thiết bị dạy học: hình ảnh nhạc cụ (đàn bầu, đàn nhị), các đoạn video clip biểu diễn nhạc cụ truyền thống có đàn bầu, đàn nhị, file âm thanh trích đoạn nhạc *Cung đàn đất nước*,...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, trò chơi, Dalcroze,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Hát và vận động theo bài hát

GV yêu cầu HS thực hiện lại bài hát *Đi cắt lúa* kết hợp vận động (hoặc gõ đệm).

HĐ2: Thảo luận nhóm

- Em biết được những nhạc cụ truyền thống nào của Việt Nam? (tên gọi, hình dạng,...?)
- Xem hình trong SGK, em nhận dạng được các loại nhạc cụ nào?

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ3: Tìm hiểu về đàn bầu, đàn nhị

– GV cho HS nghe một đoạn nhạc hoặc xem một trích đoạn video clip biểu diễn hoà tấu nhạc cụ truyền thống có đàn bầu, đàn nhị.

– HS nhận xét về cách diễn tấu đàn bầu, đàn nhị và âm sắc của hai nhạc cụ này.

– GV cho HS xem thêm hình ảnh và giới thiệu về hình dáng, kích cỡ, chất liệu, tên gọi khác của hai nhạc cụ (đàn bầu còn gọi là độc huyền cầm, đàn nhị còn gọi là đàn cò).

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ4: Nghe và vận động theo nhạc

– GV cho HS nghe trích đoạn *Cung đàn đất nước* và vận động theo nhạc. GV có thể vận động mẫu để HS thực hiện theo.

– Sau khi nghe và vận động theo nhạc, GV cung cấp thông tin về tác phẩm để HS ghi nhớ.

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC
NGHE NHẠC

Giới thiệu một số nhạc cụ truyền thống Việt Nam

1. Tìm hiểu nhạc cụ

- Quan sát hình ảnh và kể tên các nhạc cụ có trong hình mà em biết

Biểu diễn nhạc cụ truyền thống

- Giới thiệu đàn bầu và đàn nhị

Đàn bầu

Đàn bầu còn gọi là độc huyền cầm, là nhạc cụ độc đáo, mang đậm bản sắc dân tộc Việt Nam. Đàn chỉ có một dây, người chơi dùng que để gảy vào dây, một đầu đàn có vò tre dài uốn cong, xuyên ngang qua vỏ quả bầu khô.

Tuy chỉ có một dây nhưng âm thanh của đàn bầu rất đặc sắc: thanh thót, thiết tha, trầm tư, ngọt ngào,... Tiếng đàn bầu da diết, sâu lắng dường như chứa đựng những thăng trầm của lịch sử, như tiếng nói chân tình, đậm đà của người Việt Nam.

Đàn nhị

Đàn nhị được làm bằng gỗ, là một trong những nhạc cụ cổ truyền được du nhập vào Việt Nam từ xa xưa. Miền Nam gọi đàn nhị là đàn cò. Đàn nhị có hai dây, có cung vĩ đặt giữa hai dây; người chơi dùng tay phải kéo cung vĩ, tay trái bấm trên dây đàn.

Âm thanh của đàn nhị trong sáng, ngân nga, réo rắt, có khả năng diễn tả nhiều cung bậc tình cảm của con người: sầu lắng, buồn thảm, trữ tình, vui tươi,...

- Nêu đặc điểm của đàn bầu và đàn nhị

Đàn bầu, đàn nhị đều là các nhạc cụ dây, có thể dùng để độc tấu, hoà tấu hoặc đệm cho hát

32

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ5: Cảm thụ âm nhạc

– HS nêu cảm nhận của mình sau khi nghe trích đoạn nhạc.

– HS nói lên suy nghĩ của mình về việc bảo vệ di sản văn hoá dân tộc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: phân biệt được đàn bầu, đàn nhị (hình dạng, âm sắc, tên gọi khác)
- Mức độ 2: nghe và vận động theo trích đoạn *Cung đàn đất nước*
- Mức độ 3: nêu được cảm nhận sau khi nghe trích đoạn nhạc

2. Nghe nhạc

- Nghe và nêu cảm nhận về âm sắc tiếng đàn bầu trong trích đoạn *Cung đàn đất nước*

CUNG ĐÀN ĐẤT NƯỚC

(Trích)

Xuân Khải

Cung đàn đất nước được nhạc sĩ Xuân Khải soạn cho đàn bầu hoà tấu cùng dàn nhạc dân tộc. Tác phẩm gồm hai phần: phần đầu có tốc độ chậm, giai điệu mượt mà, trong sáng; phần sau có tốc độ nhanh hơn, giai điệu sôi nổi, vui tươi. Tác phẩm như một bức tranh miêu tả hình ảnh đất nước Việt Nam đầy màu sắc và tràn sức sống.

GÓC ÂM NHẠC

1. Thực hiện tiết tấu dưới đây bằng các nhạc cụ gõ và vận động cơ thể.

2. Đọc tiết tấu và thể hiện giai điệu dưới đây bằng sáo recorder.

3. Đọc giai điệu dưới đây:

Moderato (vừa phải)

4. Hãy sưu tầm một tác phẩm, trích đoạn tác phẩm hoà tấu cho đàn bầu hoặc đàn nhị hoặc một nhạc cụ truyền thống khác mà em, nhóm em yêu thích.

Học chủ đề *Khúc hát quê hương*, em càng thêm trân trọng và biết gìn giữ những giá trị âm nhạc dân tộc.

33

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực HS.

Đánh giá chủ đề

– GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:

- + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.

– GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

– GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.

– GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em hãy sáng tạo mẫu giai điệu cho nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím. Em có thể chép lại bài đọc nhạc,...*

– GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

CHỦ ĐỀ 5:

BÀI CA LAO ĐỘNG

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca bài hát *Hò ba lí* và thể hiện sự vui tươi, phấn khởi.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Hò ba lí*; thực hiện được các nốt Rê, Si, La, Son trên sáo recorder hoặc các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La trên kèn phím.
- **NLÂN3:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 5*.
- **NLÂN4:** Nêu được những đóng góp của nghệ nhân Hà Thị Cầu cho nghệ thuật hát Xẩm.
- **NLÂN5:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn *Xẩm thập ân*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Chủ động thực hiện các nhiệm vụ học tập.
- **NLC2:** Biết giao lưu, hợp tác với bạn trong học hát, trình diễn bài hát và hoà tấu nhạc cụ; hợp tác tốt trong hoạt động nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập.
- **NLC3:** Hoàn thành được các yêu cầu cần đạt trong chủ đề; sáng tạo được hình thức biểu diễn bài hát, tiết tấu gõ đệm, giai điệu mới trên cơ sở kiến thức và kĩ năng đã có.

Phẩm chất

- **PC1:** Yêu quý âm nhạc dân gian Việt Nam; yêu lao động, biết trân trọng thành quả lao động của mọi người.
- **PC2:** Có ý thức giữ gìn, phát huy các giá trị của âm nhạc dân gian Việt Nam.
- **PC3:** Có ý thức trách nhiệm trong học tập.

CHỦ ĐỀ 5

BÀI CA LAO ĐỘNG

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng giai điệu, lời ca của bài *Hò ba lí* và thể hiện sự vui tươi, phấn khởi
- **Nhạc cụ:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Hò ba lí*; thực hiện được các nốt Rê, Si, La, Son trên sáo recorder hoặc các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La trên kèn phím
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ *Bài đọc nhạc số 5*
- **Thường thức âm nhạc:** Nêu được những đóng góp của nghệ nhân Hà Thị Cầu cho nghệ thuật hát Xẩm
- **Nghe nhạc:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn *Xẩm thập ân*

NHẬN DIỆN – KHÁM PHÁ

- Biểu diễn bài *Đi cắt lúa* dân ca Hò theo hình thức vừa hát vừa gõ đệm hoặc vận động theo phong cách Tây Nguyên
- Kể tên bài dân ca, bài hát nói về lao động

34

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá Gợi ý hoạt động:

HD1: Biểu diễn bài *Đi cắt lúa*

GV hướng dẫn HS biểu diễn bài *Đi cắt lúa* theo hình thức nhóm hoặc cá nhân, kết hợp gõ đệm hoặc vận động theo phong cách Tây Nguyên.

HD2: Kể tên bài dân ca, bài hát nói về lao động

GV hướng dẫn, gợi ý để HS kể được tên một số bài dân ca, bài hát nói về lao động. Ví dụ: *Hò gĩa gạo, Hò nện, Hò vượt thác, Hò tát nước, Lí kéo chài, Lí cái phảng, Lí nhổ mạ,...*

HÁT

HỒ BA LÍ

Vừa phải Dân ca Quảng Nam

Ba lí tang tình mà nghe ta hồ ba lí tình tang. Tào lên trên rầy khoai lung ba lí tang tình mà nghe ta hồ ba lí tình tang. Ché tre mà đan sọt* là hồ cho năng phơi khoai khoai hồ khoai là hồ hồ khoai.

(*) Sọt: là một dụng cụ được đan bằng tre, nứa, gần giống cái nia ở miền Bắc, dùng để phơi, sấy.

Tìm hiểu bài hát

Hồ ba lí là thể loại dân ca, thường gắn với nhịp điệu lao động, để động viên cổ vũ, bày tỏ tình cảm hoặc giải trí sau những giờ làm việc mệt nhọc. Lời ca của Hồ ba lí thường sử dụng các câu thơ lục bát, được hát theo lối đối đáp xướng – xô.

Hồ ba lí – dân ca Quảng Nam gồm một đoạn nhạc với nhiều câu hát xướng – xô luân phiên nhau. Bài hát thể hiện niềm lạc quan và tình yêu bình dị của người nông dân trong lao động.

- Nghe bài hát và nêu cảm nhận của em
- Hát bài Hồ ba lí với sự vui tươi, phấn khởi theo phong cách xướng – xô và kết hợp vận động
- Em cần làm gì để thể hiện tình yêu lao động (trong công việc, trong học tập,...)?

35

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu bài hát

- GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát gồm một đoạn nhạc với nhiều câu hát xướng – xô luân phiên nhau.
- GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các nội dung như: xuất xứ, nhịp, nhịp độ, các nét giai điệu giống nhau, nội dung bài hát,...
- GV có thể yêu cầu HS nêu cảm nhận bước đầu sau khi nghe bài hát.

3. Thực hành – Luyện tập

HD3: Khởi động giọng

GV có thể tổ chức hoạt động khởi động giọng với mẫu luyện thanh hoặc thông qua trò chơi để giúp HS khởi động giọng.

HD4: Dạy bài hát

- GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.
- GV tổ chức, hướng dẫn HS luyện tập hát bài hát theo hình thức xướng – xô.
- GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

4. Vận dụng - Sáng tạo

HD5: Sản phẩm âm nhạc

Thực hành theo nhóm, mỗi nhóm tự sáng tạo mẫu gõ đệm và vận động theo bài hát kết hợp hình thức hát xướng – xô. Sau đó, GV dùng kĩ thuật mảnh ghép để kết thành các nhóm mới và thực hiện sản phẩm âm nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp vận động
- Mức độ 3: hát cùng bạn theo lối xướng – xô kết hợp gõ đệm và vận động.

Tổ chức hoạt động: Hát

Mục tiêu: NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC2, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát Hồ ba lí; hình ảnh, video clip minh họa, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: thực hành, làm mẫu, trò chơi, Dalcroze,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HD1: Nghe và vận động theo nhạc

GV hướng dẫn HS nghe bài dân ca Hồ ba lí kết hợp vận động tự nhiên theo cảm nhận về tính chất, nhịp điệu của tác phẩm.

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ

Mục tiêu: NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC3

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Hò ba lí*; nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...

PP&KTDH:

– PPDH: trực quan, thực hành, làm mẫu, Orff-Schulwerk,...

– KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 4

1. Khởi động

HD1: Nghe và nhận biết tiết tấu

GV tổng hợp một vài âm hình tiết tấu đã học từ các chủ đề trước, viết lên bảng hoặc trình chiếu; GV gõ một âm hình bất kì trong số các tiết tấu trên, HS nghe và chỉ ra âm hình đúng.

HD2: Quan sát và nhận xét

GV hướng dẫn HS quan sát, so sánh để nêu được sự khác nhau giữa hai mẫu tiết tấu a và b.

2. Thực hành – Luyện tập

HD3: Luyện tập các mẫu tiết tấu

– GV hướng dẫn HS luyện tập đọc và gõ hai mẫu tiết tấu a, b cho đến khi thuần thục.

– GV chia nhóm và tổ chức cho các nhóm lần lượt gõ hai mẫu tiết tấu a và b.

– Tổ chức hoà tấu các nhạc cụ gõ với sự kết hợp cùng lúc hai mẫu tiết tấu.

HD4: Gõ đệm cho bài hát

– GV hướng dẫn HS luyện tập gõ đệm cho bài hát bằng nhạc cụ gõ và (hoặc) vận động cơ thể theo mẫu.

– GV có thể chia nhóm, hướng dẫn các nhóm HS hát và gõ đệm cho bài hát theo hình thức ostinato, hoặc dùng kĩ thuật mảnh ghép để thực hiện. *Lưu ý:* GV quan sát sửa lỗi cho HS.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HD5: Sản phẩm âm nhạc

GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm HS tự sáng tạo mẫu tiết tấu mới để gõ đệm cho bài *Hò ba lí*.

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 4

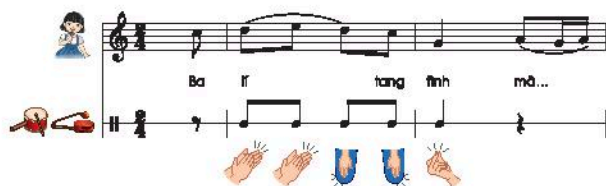
1. Nhận xét các mẫu tiết tấu dưới đây:

2. Luyện tập hai mẫu tiết tấu trên với nhạc cụ gõ theo các bước sau:

- Đọc tiết tấu
- Gõ tiết tấu

3. Gõ đệm cho bài *Hò ba lí* theo mẫu dưới đây:

II. Sáo recorder: Luyện tập thổi nốt Rê cùng các nốt Si, La, Son

1. Cách bấm nốt Rê

Nốt Rê: Bấm lỗ 2

2. Luyện tập

Bài thực hành số 4

36

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được các mẫu tiết tấu
- Mức độ 2: thể hiện được nhạc cụ theo mẫu tiết tấu
- Mức độ 3: gõ đệm cho bài hát cùng bạn

II. Nhạc cụ giai điệu: Sáo recorder

1. Khởi động

HD1: Ôn lại Bài thực hành số 3 – chủ đề 4

GV tổ chức cho HS hoà tấu *Bài thực hành số 3*.

2. Hình thành kiến thức mới

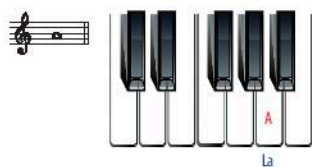
HD2: Học cách bấm nốt Rê

GV hướng dẫn HS cách bấm nốt Rê (bấm lỗ 2). HS thực hành thổi nốt Rê vài lần, sau đó luyện tập mẫu a và b. *Lưu ý:* GV quan sát và sửa lỗi.

III. Kèn phím: Luyện tập nốt La

1. Vị trí nốt La trên kèn phím

- Quan sát và nhận biết vị trí nốt La
- Giới thiệu cách bấm nốt La

2. Luyện tập

Bài thực hành số 4

Moderato (vừa phải)

ĐỌC NHẠC

Bài đọc nhạc số 5

Andantino (thong thả)

1. Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 5

2. Đọc thang âm dưới đây:

37

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành Bài thực hành số 4

– GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thổi từng tiết nhạc, sau đó ghép hoàn chỉnh câu nhạc.

– GV quan sát để sửa lỗi cho từng cá nhân (nếu có).

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm cho HS trong quá trình ghép câu và luyện tập thổi câu nhạc trọn vẹn.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

GV tổ chức cho HS hoà tấu recorder với các nhạc cụ gõ đệm Bài thực hành số 4.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thổi được nốt Rê cùng các nốt Si, La, Son
- Mức độ 2: thực hiện được Bài thực hành số 4
- Mức độ 3: sáng tạo được một nét nhạc với các nốt đã học

II. Nhạc cụ giai điệu: Kèn phím

1. Khởi động

HĐ1: Ôn đệm cho Bài thực hành số 3

GV tổ chức cho HS thực hiện hát và đệm cho Bài thực hành số 3.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Nhận biết nốt La trên kèn phím

GV hướng dẫn HS quan sát hình ảnh và xác định vị trí và bấm nốt La trên kèn phím bằng ngón số 5.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành Bài thực hành số 4

– GV hướng dẫn HS luyện tập bấm ngón 4 và ngón 5 theo mẫu, GV quan sát, sửa lỗi tư thế tay và ngón tay của HS.

– GV hướng dẫn HS thực hành luyện tập Bài thực hành số 4. Lưu ý: Đối với những HS có năng lực thực hành chậm, GV cần chú ý thực hiện chậm hoặc chia nhỏ các bước để thực hiện.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu HS thực hiện một nét nhạc ngắn với các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La đã học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thổi được nốt La cùng các nốt đã học
- Mức độ 2: thực hiện được Bài thực hành số 4
- Mức độ 3: sáng tạo được một nét nhạc với các nốt đã học

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC3, PC3

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử, máy chiếu, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

– PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi, Kodály,...

– KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Nghe và nhận biết tiết tấu

GV chuẩn bị một số mẫu tiết tấu; chia nhóm, sau đó gõ và yêu cầu nhóm HS nghe rồi viết lại mẫu tiết tấu. Nhóm nào viết được đúng nhiều mẫu tiết tấu nhất sẽ chiến thắng.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu Bài đọc nhạc số 5

GV hướng dẫn HS quan sát *Bài đọc nhạc số 5* để nêu được những đặc điểm cơ bản: Bài đọc nhạc có cấu trúc gồm hai câu nhạc cân phương, câu hai nhắc lại nguyên dạng câu một và có thay đổi ở âm kết, mỗi câu nhạc có 8 ô nhịp; giai điệu chỉ có 5 âm là Đô, Rê, Mi, Son, La.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 theo mẫu và các âm ổn định. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của *Bài đọc nhạc số 5* theo âm tiết.

HĐ5: Thực hành đọc nhạc

GV hướng dẫn HS luyện đọc *Bài đọc nhạc số 5* với nhịp độ thông thả, có xử lý sắc thái phù hợp tính chất âm nhạc của bài. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu nhạc hoặc bốn vế nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ6: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu HS sáng tạo âm hình tiết tấu để gõ đệm cho bài đọc nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được thang 5 âm
- Mức độ 2: đọc được *Bài đọc nhạc số 5*
- Mức độ 3: đọc được *Bài đọc nhạc số 5* kết hợp gõ đệm

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC2, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: hình ảnh, video clip nghệ nhân Hà Thị Cầu hát Xẩm và một số bài hát Xẩm, bảng tương tác (nếu có),...

3. Luyện âm hình tiết tấu

4. Đọc Bài đọc nhạc số 5 với tốc độ thông thả

5. Có thể sử dụng tiết tấu sau để gõ đệm cho Bài đọc nhạc số 5

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC
NGHE NHẠC

1. Tìm hiểu về nghệ nhân Hà Thị Cầu

Nghệ nhân HÀ THỊ CẦU (1928 – 2013)

Ảnh: Vũ Đức Phương

Trong nghệ thuật hát Xẩm, bà Hà Thị Cầu là nghệ nhân xuất sắc. Bà tên thật là Hà Thị Năm, sống ở huyện Yên Mô, tỉnh Ninh Bình, sinh ra trong gia đình có ba đời hát Xẩm tại tỉnh Nam Định.

Nghệ nhân Hà Thị Cầu là người còn lưu giữ được nhiều làn điệu cổ của thể loại hát Xẩm. Bà có thể tự đặt lời mới mang hơi thở thời đại cho các làn điệu Xẩm truyền thống; có khả năng vừa ăn trầu vừa kéo nhị, chân cặp senh gõ phách và hát một cách thuần thục,

điều luyện, đem đến sự độc đáo cho thể loại âm nhạc dân gian này.

Cách hát của bà đậm yếu tố vang, rền, luyện láy của ca hát dân gian, tạo nên một vẻ đẹp không thể trộn lẫn mang tên Hà Thị Cầu. Cây đàn nhị đã cùng bà rong ruổi khắp các xóm chợ, làng quê. Dù cuộc đời trải qua bao nhọc nhằn, gian khó nhưng tiếng hát của bà luôn lạc quan và tràn đầy nghị lực.

Với tấm gương lao động không mệt mỏi, với những đóng góp trong việc gìn giữ vốn quý nghệ thuật dân tộc, năm 2004, bà Hà Thị Cầu đã được trao tặng danh hiệu Nghệ nhân dân gian, Huy chương Vì sự nghiệp văn nghệ dân gian Việt Nam và danh hiệu Nghệ sĩ Ưu tú.

- Hãy nêu những đóng góp của nghệ nhân Hà Thị Cầu cho nghệ thuật hát Xẩm

38

PP&KTDH:

- PPDH: giải quyết vấn đề, dự án, trực quan,...
- KTDH: chia nhóm, động não, XYZ,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Tìm hiểu nghệ thuật ca hát dân gian

GV tổ chức cho HS hoạt động nhóm, yêu cầu: Kể tên các loại hình nghệ thuật ca hát dân gian.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu những đóng góp của nghệ nhân Hà Thị Cầu cho nghệ thuật hát Xẩm

– GV hướng dẫn HS tìm hiểu thông tin trong bài đọc để nêu được các ý chính:

+ Bà là người lưu giữ được nhiều làn điệu cổ (của nghệ thuật hát Xẩm).

+ Bà có thể tự đặt lời mới mang hơi thở thời đại cho các điệu Xẩm truyền thống.

+ Bà rong ruổi khắp xóm chợ, làng quê để mang các làn điệu Xẩm đến cho mọi người.

2. Nghe nhạc

- Nghe và nêu cảm nhận của em về trích đoạn *Xẩm thập ân* do nghệ nhân Hà Thị Cầu trình bày

XẨM THẬP ÂN
(Trích)

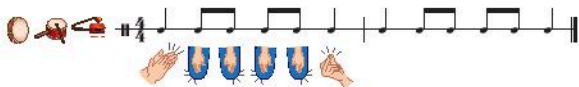
Người hát: Hà Thị Cầu
Kị âm: Trương Văn Cường

- Hãy nêu suy nghĩ của em về việc bảo vệ di sản văn hoá dân tộc

GÓC ÂM NHẠC

1. Em hãy cùng với bạn sáng tạo mẫu tiết tấu để gõ đệm cho bài *Hồ ba lí*.
2. Thực hiện mẫu tiết tấu dưới đây bằng các nhạc cụ gõ và vận động cơ thể.

3. Đọc và chép lại giai điệu dưới đây:

Andantino (thong thả)

4. Em hãy sưu tầm một số bài hát Xẩm để chia sẻ với bạn.

Học chủ đề *Bài ca lao động*, em được rèn luyện tính chăm chỉ trong học tập và lao động; tự hào với truyền thống của cha ông và có ý thức gìn giữ âm nhạc dân tộc.

39

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Nghe nhạc

- GV hướng dẫn HS nghe và nêu cảm nhận về trích đoạn *Xẩm thập ân* do nghệ nhân Hà Thị Cầu trình bày.
- GV gợi ý cho HS tự nói lên cảm nhận của mình sau khi nghe trích đoạn. Lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS:
 - + Khuyến khích HS tìm hiểu và hát dân ca, đặc biệt dân ca ở địa phương.
 - + Tôn trọng và tham gia vào các hoạt động bảo vệ các di tích văn hoá của địa phương (GV tìm hiểu và nêu cụ thể).
 - + Ghi nhớ công ơn của cha mẹ; chăm chỉ học tập.

Đánh giá:

- Mức độ 1: trình bày đôi nét về cuộc đời của nghệ nhân Hà Thị Cầu
- Mức độ 2: trình bày được những đóng góp của nghệ nhân Hà Thị Cầu cho nghệ thuật hát Xẩm

- Mức độ 3: nêu cảm nhận của bản thân và rút ra bài học cho bản thân sau khi nghe bài *Xẩm thập ân*

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em hãy sáng tạo mẫu giai điệu cho nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím. Em có thể chép lại bài đọc nhạc...*
- GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

CHỦ ĐỀ 6:

CÙNG VUI HOÀ CA

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu (có bè đơn giản), lời ca và tính chất tha thiết của bài *Em đi trong tươi xanh*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Em đi trong tươi xanh*; thực hiện được các nốt đã học trên sáo recorder hoặc kèn phím.
- **NLÂN3:** Đọc đúng cao độ, trường độ và ghép được lời ca của *Bài đọc nhạc số 6*.
- **NLÂN4:** Nhận biết và thực hành được một số hình thức hát bè đơn giản.
- **NLÂN5:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Tự đặt được mục tiêu học tập để nỗ lực phấn đấu thực hiện.
- **NLC2:** Đánh giá khả năng của từng thành viên, đề xuất phương án tổ chức hoạt động.
- **NLC3:** Biết phân công nhiệm vụ phù hợp cho các thành viên tham gia hoạt động.

Phẩm chất:

- **PC1:** Tôn trọng sự khác biệt về nhận thức, phong cách cá nhân của những người khác.
- **PC2:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.

CHỦ ĐỀ 6

CÙNG VUI HOÀ CA

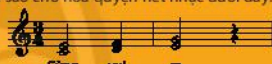
YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- **Hát:** Hát đúng giai điệu (có bè đơn giản), lời ca và tính chất tha thiết của bài *Em đi trong tươi xanh*.
- **Nhạc cụ:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu gõ đệm cho bài *Em đi trong tươi xanh*; thực hiện được các nốt đã học trên sáo recorder hoặc kèn phím.
- **Đọc nhạc:** Đọc đúng cao độ, trường độ và ghép được lời ca của *Bài đọc nhạc số 6*.
- **Thường thức âm nhạc:** Nhận biết và thực hành được một số hình thức hát bè đơn giản.
- **Nghe nhạc:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*.

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Cùng hát sao cho hoà quyện nét nhạc dưới đây:

40

YÊU CẦU CẦN ĐẠT

- Hãy nhận xét giai điệu của hai bè cùng vang lên

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

GV tổ chức cho HS hát theo mẫu *Cùng vui ca* theo hai bè để giúp HS bước đầu cảm nhận về hát bè. GV có thể mở rộng thêm các mẫu đọc như: *Cùng nhau hát, Cùng nhau múa, Tình bạn thân,...*

HĐ2: Giáo dục phẩm chất

GV lồng ghép giáo dục phẩm chất nhân ái: tôn trọng sự khác biệt về nhận thức, phong cách cá nhân của những người khác cho HS.

HÁT

EM ĐI TRONG TƯƠNG XANHNhạc và lời: Vũ Thanh
Sắp xếp: Trần Vĩnh Khương

Vừa phải, tha thiết

Tìm hiểu bài hát

Em đi trong tương xanh của nhạc sĩ Vũ Thanh có lời ca trong sáng, giai điệu bay bổng, tiết tấu uyển chuyển, nhịp nhàng. Bài hát gồm hai đoạn nhạc, đoạn 1 từ "Em đi trong tương xanh..." đến "...trong ánh nắng bình minh", đoạn 2 từ "Em đi trong tương xanh, bao là tình non nước..." đến hết. Bài hát là cảm xúc của các bạn thiếu nhi về đất nước Việt Nam thống nhất, hoà bình, tươi đẹp.

- Nghe bài hát và nêu cảm nhận của em
- Hát bài Em đi trong tương xanh với tốc độ vừa phải, thể hiện tính chất tha thiết, uyển chuyển, nhịp nhàng
- Nêu nội dung và ý nghĩa của bài hát

41

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát**Mục tiêu:** NLÂN1, NLÂN2, NLC1, NLC3, PC1, PC2**Thiết bị dạy học:** file âm thanh bài hát Em đi trong tương xanh, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...**PP&KTDH:**

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:**1. Khởi động****HĐ1: Nghe và vận động theo nhạc**

GV mở nhạc bài Em đi trong tương xanh, thực hiện vận động và yêu cầu HS bắt chước theo.

2. Hình thành kiến thức mới**HĐ2: Tìm hiểu bài hát**

- GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát gồm hai đoạn, mỗi đoạn hai câu nhạc.

- GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các nội dung như: xuất xứ, nhịp, nhịp độ, các nét giai điệu giống nhau, nội dung bài hát,...

- GV có thể yêu cầu HS nêu cảm nhận bước đầu sau khi nghe bài hát.

3. Thực hành – Luyện tập**HĐ3: Dạy bài hát**

- GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.
- GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

HĐ4: Biểu diễn bài hát

- GV cho cả lớp hát lại bài hát theo nhạc nền và kết hợp vận động.
- Biểu diễn theo nhóm.

4. Vận dụng – Sáng tạo**HĐ5: Sản phẩm âm nhạc**

Thực hành theo nhóm, mỗi nhóm tự sáng tạo mẫu gõ đệm và vận động theo bài hát. Sau đó, GV dùng kĩ thuật mảnh ghép để tổ chức thành các nhóm mới và thực hiện sản phẩm âm nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp vận động
- Mức độ 3: hát kết hợp gõ đệm và vận động cùng bạn.

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ**Mục tiêu:** NLÂN3, NLC1, NLC3, PC2**Thiết bị dạy học:** các mẫu tiết tấu, các bài thực hành, file âm thanh bài hát Em đi trong tương xanh, nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...**PP&KTDH:**

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, đọc tiết tấu theo âm tiết,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 5

1. Khởi động

HD1: Trò chơi đối đáp theo nhịp điệu

GV chia nhóm hướng dẫn HS đọc bài đồng dao *Rồng rắn lên mây* theo tiết tấu ta – ta – ta – ta, sau đó yêu cầu mỗi nhóm tự sáng tạo một mẫu tiết tấu mới và đọc theo bài đồng dao.

HD2: Quan sát và nhận xét

GV cho HS quan sát hai mẫu tiết tấu a, b và nhận xét về điểm giống và khác của hai mẫu trên. Gợi ý so sánh: nhịp, tiết tấu, hình nốt,...

2. Thực hành – Luyện tập

HD3: Gõ đệm cho bài hát

– GV yêu cầu HS đọc tiết tấu mẫu a, b theo âm tiết và kết hợp với các nhạc cụ gõ bất kì.
– GV có thể chia nhóm, hướng dẫn các nhóm HS hát và gõ đệm cho bài hát theo hình thức ostinato, hoặc dùng kĩ thuật mảnh ghép để thực hiện. *Lưu ý:* GV quan sát, sửa lỗi cho HS.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HD4: Biểu diễn âm nhạc

GV chia nhóm và sử dụng kĩ thuật mảnh ghép để yêu cầu các nhóm HS tự sáng tạo mẫu tiết tấu nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát. Sau khi luyện tập, GV lựa chọn một vài HS ở mỗi nhóm để cùng nhau kết hợp biểu diễn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thể hiện được nhạc cụ theo mẫu tiết tấu
- Mức độ 2: gõ đệm cho bài hát cùng bạn
- Mức độ 3: cùng hoà đệm với các mẫu tiết tấu khác

II. Nhạc cụ giai điệu: Sáo recorder

1. Khởi động

HD1: Ôn lại các nốt Rê, Si, La, Son

– GV tổ chức ôn tập thổi các nốt Rê, Si, La, Son đã học ở chủ đề trước. GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.
– GV yêu cầu HS đọc tên nốt nhạc *Bài thực hành số 5*.

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 5

1. Nhận xét các âm hình tiết tấu dưới đây:

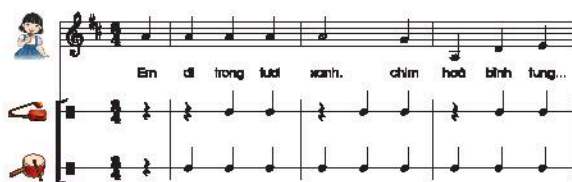

2. Luyện tập hai mẫu tiết tấu trên với nhạc cụ gõ theo các bước sau:

- Đọc tiết tấu
- Gõ tiết tấu

3. Gõ đệm

- Sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát *Em đi trong tuổi xanh* theo mẫu dưới đây:

II. Sáo recorder: Luyện tập các nốt đã học

1. Đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu và luyện tập

Bài thực hành số 5

CHIM CÚC CU
(Trích Cuckoo)

2. Thể hiện *Bài thực hành số 5* với tính chất trong sáng, nhẹ nhàng

42

2. Thực hành – Luyện tập

HD2: Thực hành *Bài thực hành số 5*

– GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thực hiện, tùy năng lực HS mà GV có thể chia từng vế hoặc từng câu để hướng dẫn.
– GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm cho HS.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HD3: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu từng nhóm tổ chức biểu diễn theo nhiều hình thức song tấu/ tam tấu/ hoà tấu kết hợp gõ đệm.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thực hiện thổi được các nốt nhạc
- Mức độ 2: thực hiện được bài thực hành
- Mức độ 3: tổ chức biểu diễn dưới nhiều hình thức khác nhau.

1. Đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu và luyện tập

CHIM CÚC CU
(*Trích Cuckoo*)

Moderato (vita phici)

Dân ca Anh

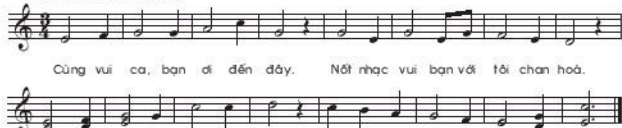

2. Thể hiện Bài thực hành số 5 với tính chất trong sáng, nhẹ nhàng

Bài đọc nhạc số 6

Andantino (thong thả)

Cùng vui ca, bạn đi thương mến. Năm tay bên nhau ta cùng hoà ca.

1. Tìm hiểu và nhận xét *Bài đọc nhạc số 6*
2. Đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 và các âm ổn định theo mẫu các bài học trước
3. Luyện âm hình tiết tấu

4. Đọc giai điệu bài 1, bài 2 Bài đọc nhạc số 6, sau đó ghép lời ca

1. Khởi động

- GV tổ chức ôn tập thổi các nốt Đô, Rê, Mi, Pha, Son đã học ở chủ đề trước. GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm khi HS ôn tập.
- GV yêu cầu HS đọc tên nốt nhạc *Bài thực hành số 5*.

HOẠT ĐỘNG 2: Thực hành Bài thực hành số 5

- GV giới thiệu bài thực hành và hướng dẫn HS thực hiện, tùy năng lực HS mà GV có thể chia từng vế hoặc từng câu để hướng dẫn.
- GV có thể dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm cho HS.

HD3: Sản phẩm âm nhạc

GV yêu cầu từng nhóm tổ chức biểu diễn theo nhiều hình thức song tấu/ tam tấu/ hoà tấu kết hợp gõ đệm.

- Mức độ 1: thực hiện thối được các nốt nhạc
- Mức độ 2: thực hiện được bài thực hành
- Mức độ 3: tổ chức biểu diễn dưới nhiều hình thức khác nhau.

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC2, PC2

Thiết bị dạy học: mẫu thang âm Đô trưởng, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...

- KTDH: chia nhóm, đồng não,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HD1: Trò chơi nghe và đoán tên nốt nhạc

GV sử dụng kèn phím hoặc đàn phím để đàn cho HS nghe các nốt trong thang âm Đô trưởng, sau đó yêu cầu HS nghe và đọc lại tên nốt kết hợp với kí hiệu nốt nhạc bàn tay.

2. Hình thành kiến thức mới

HOẠT ĐỘNG 2: Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 6

GV chia nhóm và yêu cầu nhóm HS viết ra giấy và trình bày nhận xét về *Bài đọc nhạc số 6*.
GV tổng kết và nhận xét từng nhóm.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 theo mẫu và các âm ổn định. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của *Bài đọc nhạc số 6* theo âm tiết.

HD5: Thực hành đọc nhạc

- GV hướng dẫn HS luyện đọc *Bài đọc nhạc* số 6. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu nhạc hoặc bốn vế nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.
- GV cho HS ghép lời ca và kết hợp vận động.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được thang âm Đô trưởng và các âm ổn định
- Mức độ 2: đọc được Bài đọc nhạc số 6

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC1, NLC3, PC1

Thiết bị dạy học: file âm thanh trích đoạn hợp xướng Ca ngợi Tổ quốc, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Nghe và vận động theo nhạc

GV yêu cầu HS nghe và vận động theo nhạc bài *Em đi trong tươi xanh* hoặc kết hợp gõ đệm.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về hình thức hát bè

GV tổ chức theo nhóm, dùng kĩ thuật khăn trải bàn để yêu cầu nhóm HS nêu khái quát về các hình thức hát bè. Sau đó mỗi nhóm sẽ trình bày và GV đúc kết.

THƯỜNG THỨC ÂM NHẠC
NGHE NHẠC

Hát bè

1. Tìm hiểu hình thức hát bè

Hát bè là cách hát có từ hai bè giai điệu trở lên, do hai hay nhiều giọng hát thể hiện. Hát bè tạo nên sự hoà hợp của các loại giọng, làm âm thanh đầy đặn, nhiều màu sắc, mang lại tính nghệ thuật cao.

Có hai dạng hát bè chủ yếu là hoà âm và phức điệu, với số lượng từ 2 đến 4 bè (hoặc có thể nhiều hơn) với các cách sắp xếp phong phú:

- Bè hoà âm: hát cùng lúc, cùng tiết tấu, lời ca nhưng khác nhau về cao độ. Ví dụ như phần bè trong *Bài đọc nhạc số 6*, bài hát *Em đi trong tươi xanh*.

- Bè phức điệu:

- + Hát khác nhau về giai điệu và lời ca. Ví dụ:

HÃY GIỮ CHO EM BẦU TRỜI TRONG SÁNG

(Trích)

Nhạc: Đoàn Phú
Thơ: Diệp Minh Tuyền

Vũ điệu

44

+ Hát cùng giai điệu nhưng khác nhau về thời điểm bắt đầu câu hát gọi là hát bè đuổi. Ví dụ:

HÀNH KHÚC TỚI TRƯỜNG

Nhạc Pháp

Lời Việt: Phan Trần Bảng, Lê Minh Châu

Nhịp 4/4, hơi nhanh

Mặt trời lấp lánh chân trời xa. Rộn ràng chân bước đều theo tiếng
ca. Non sông ta bao la miền yêu, sao đất quê hương. Vui như chim reo
xa. Rộn ràng chân bước đều theo tiếng ca. Non sông ta bao
ca tiếng hát em dưới mái trường. La la la la la la la la la la.
la miền yêu sao đất quê hương. Vui như chim reo ca tiếng hát em dưới mái trường.
La la la la la la la la la la. La la la la la la la la la la.
La la la la la la la la la la. La la la la la la la la la la.

Đỉnh cao của nghệ thuật hát bè là hợp xướng với nhiều bè và số lượng có khi tới hàng trăm người. Hợp xướng phát triển mạnh ở các nước châu Âu từ những thế kỉ trước và lan rộng đến nhiều nước trên thế giới cho tới ngày nay. Nước ta có khá nhiều tác phẩm hợp xướng và ca khúc được chuyển soạn cho hợp xướng, tiêu biểu như: *Ca ngợi Tổ quốc* – Hồ Bắc, *Sóng Cửa Tùng* – Đoàn Nho, *Hải tường* – Hoàng Văn,...

45

HĐ3: Minh họa hình thức hát bè

GV chia nhóm, bằng hình thức ostinato GV tổ chức cho HS hát bè theo bài hát *Em đi trong tuổi xanh* hoặc bài *Hành khúc tới trường* với một trích đoạn ngắn.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ4: Luyện tập thực hành hình thức hát bè

- GV hướng dẫn HS hát và vận động theo nhạc bài *Hành khúc tới trường*, nhóm 1 vào trước, tuần tự các nhóm còn lại thứ tự vào sau theo dạng canon (bè đuổi).
- GV đặt câu hỏi để HS trả lời về hình thức hát bè sau khi luyện tập hoặc trong lúc luyện tập để HS nhận diện.
- GV mở rộng thêm về nội dung thể loại hát bè ở Việt Nam cũng như trên thế giới.

Chân trời sáng tạo

HD5: Nghe và vận động theo nhạc

- GV tổ chức cho HS nghe và vận động theo nhạc trích đoạn hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*, HS quan sát và làm theo hướng dẫn của GV.
- Sau khi nghe và vận động theo nhạc, GV cung cấp thông tin về tác phẩm để HS ghi nhớ.
- GV gợi ý để HS nêu cảm nhận của bản thân sau khi nghe trích đoạn hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*.
- GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HD6: Sản phẩm âm nhạc

GV chia nhóm và yêu cầu mỗi nhóm sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo trích đoạn nhạc *Ca ngợi Tổ quốc*, sau đó biểu diễn theo nhóm trước lớp.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được khái quát về hình thức hát bè
- Mức độ 2: trình bày được minh hoạ hình thức hát bè cho một bài hát cụ thể
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu vận động hoặc gõ đệm theo trích đoạn nhạc

- Em hãy cho biết có những hình thức hát bè nào? Vai trò của hát bè trong ca hát?
- Thực hành hát bè: Hát bài *Hành khúc tới trường* theo cách hát bè đuổi

Biểu diễn hát tập ca

2. Nghe nhạc

- Nghe (hoặc xem video) trích đoạn hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*:

CA NGUY TỐ QUỐC

(Trích)

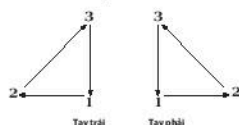
Nhạc và lời: Hồ Bắc
Phối âm: Lưu Cầu

Kìa dải Trường Sơn uốn mình quanh ven bờ biển xanh. Tiếng sóng ngoài
Kìa từng vạt lúa đua trong
khởi đón xa xa những thuyền xuôi dòng. Kìa từng vạt lúa đua trong
năng phát phơ nhẹ rung. Kìa lấp lánh than trên tầng dưới trời trong.
năng phát phơ nhẹ rung. Kìa lấp lánh than trên tầng dưới trời trong.

- Nêu cảm nhận của em về trích đoạn hợp xướng *Ca ngợi Tổ quốc*

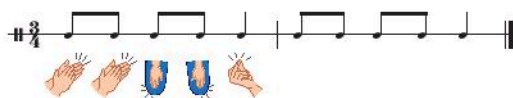
GÓC ÂM NHẠC

1. Em hãy thực hiện lại cách đánh nhịp $\frac{3}{4}$.

2. Em hãy cùng với bạn hát và đánh nhịp $\frac{3}{4}$ cho bài *Em đi trong tươi xanh*.

3. Thực hiện mẫu tiết tấu dưới đây bằng vận động cơ thể.

4. Đọc tiết tấu và thể hiện giai điệu dưới đây bằng kèn phím.

5. Chọn một trong hai âm hình tiết tấu đã học ở phần Nhạc cụ (trang 42) để gõ đệm cho *Bài đọc nhạc số 6*.

6. Em hãy sưu tầm một số video có hình thức hát bè ở Việt Nam hoặc trên thế giới để chia sẻ với bạn.

Học chủ đề *Cùng vui hoà ca*, em được rèn luyện tại nghe âm nhạc, khả năng hát cùng nhau và kỹ năng giao lưu, hợp tác.

47

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em hãy sáng tạo mẫu giai điệu cho nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím. Em có thể chép lại bài đọc nhạc...*
- GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

CHỦ ĐỀ 7:

GIẢI ĐIỆU NĂM CHÂU

Thời lượng: 4 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

- **NLÂN1:** Đọc đúng cao độ, trường độ Bài đọc nhạc số 7 – *Kỉ niệm xưa*.
- **NLÂN2:** Hát đúng giai điệu, lời ca với tính chất tha thiết, nhịp nhàng và gõ đệm cho bài hát *Kỉ niệm xưa*.
- **NLÂN3:** Nhận biết được các bậc chuyển hoá, dấu hoá.
- **NLÂN4:** Nêu được đặc điểm và phân biệt được âm sắc của đàn violon, violoncelle.
- **NLÂN5:** Nêu được cảm nhận về tác phẩm trích đoạn *Czardas*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Tự học theo hướng dẫn của giáo viên về các nội dung bài học.
- **NLC2:** Thành lập nhóm theo đúng yêu cầu, nhanh và đảm bảo trật tự; thảo luận với các thành viên trong nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập.
- **NLC3:** Làm việc nhóm để tạo ra các sản phẩm học tập.

Phẩm chất:

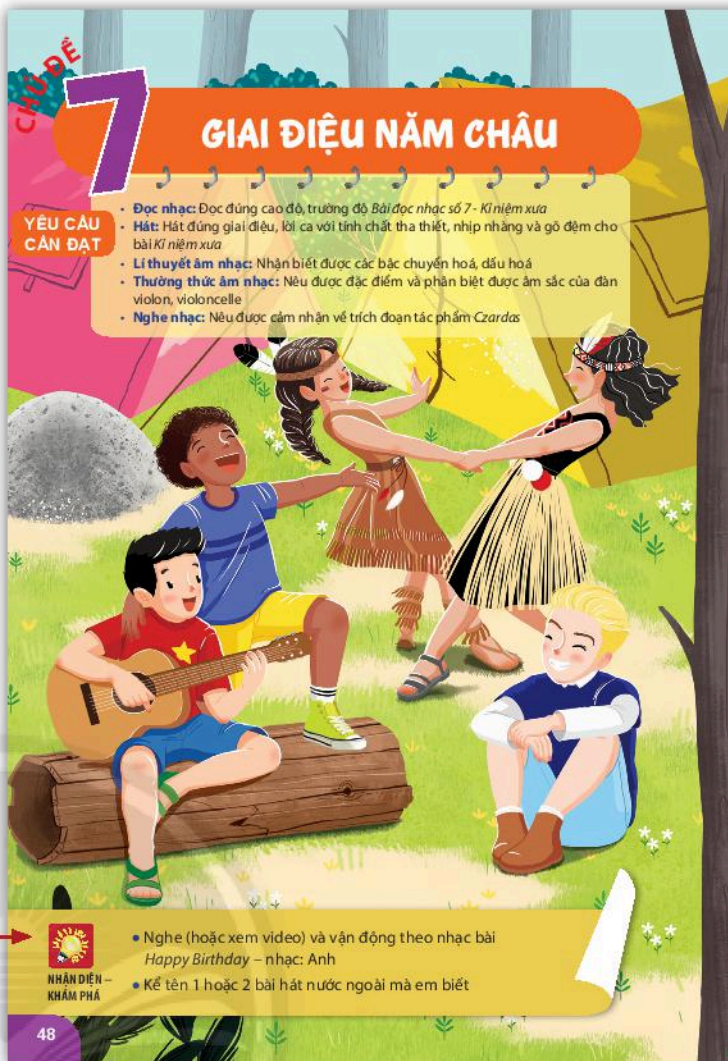
- **PC1:** Yêu hoà bình, có tinh thần đoàn kết giữa các dân tộc.
- **PC2:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

- GV tổ chức cho HS nghe (hoặc xem video) và vận động theo nhạc bài *Happy Birthday* – nhạc Anh.
- GV cho HS thảo luận và kể tên một vài bài hát nước ngoài mà các em biết.

- Nghe (hoặc xem video) và vận động theo nhạc bài *Happy Birthday* – nhạc: Anh
- Kể tên 1 hoặc 2 bài hát nước ngoài mà em biết

48

HĐ2: Giáo dục phẩm chất

Chủ đề có tên *Giai điệu năm châu*, vì vậy GV cần hướng dẫn HS biết yêu mến, quý trọng văn hoá của các nước, các dân tộc khác nhau, yêu chuộng hoà bình trên thế giới.

Tổ chức hoạt động dạy học: Đọc nhạc

Mục tiêu: NLÂN1, NLC1, NLC3, PC2

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, công não,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và nhận biết tiết tấu

GV viết lên bảng hoặc trình chiếu cho HS xem một vài âm hình tiết tấu (trong đó có âm hình

Bài đọc nhạc số 7
KỈ NIỆM XƯA
(Auld lang syne)

Nhạc Scotland
Phiên dịch: Tổ Mai, Mai Hồng

Tìm hiểu bài hát

Thế giới âm nhạc vô cùng phong phú, mỗi quốc gia, dân tộc đều có nền âm nhạc đặc sắc của riêng mình. *Kỉ niệm xưa* (*Auld lang syne*) là bài hát có nguồn gốc từ Scotland. Với nhịp điệu mang tính nhầy mỡ, uyển chuyển, giai điệu rất phù hợp với cách hát tập thể. *Kỉ niệm xưa* được nhiều nước trên thế giới sử dụng để hát trong những dịp chia tay năm cũ, kết thúc năm học, trong các dịp hội hè,... Bài hát gồm một đoạn nhạc với 4 câu hát: câu 1 từ "*Bạn ơi...*", câu 2 từ "*Hãy luôn...*", câu 3 từ "*Đến đây...*", câu 4 từ "*Hãy luôn...*" đến hết.

tiết tấu chủ đạo của bài đọc nhạc). GV gõ các âm hình đó (không theo thứ tự sắp xếp các âm hình) và yêu cầu HS chỉ ra được âm hình mà mình vừa gõ.

VD:

a.

b.

2. Hình thành kiến thức mới

HD2: Tìm hiểu và nhận xét Bài đọc nhạc số 7

– GV chia nhóm và hướng dẫn HS quan sát *Bài đọc nhạc số 7*, thảo luận và trình bày nhận xét về *Bài đọc nhạc số 7* như: tiết tấu, cao độ, nhịp,... GV tổng kết và nhận xét từng nhóm.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Đọc gam Đô trưởng

GV hướng dẫn HS đọc gam Đô trưởng, quãng 2, quãng 3 theo mẫu và các âm ổn định. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

HĐ4: Luyện đọc âm hình tiết tấu

GV hướng dẫn HS luyện đọc âm hình tiết tấu của *Bài đọc nhạc số 7* theo âm tiết.

HĐ5: Thực hành đọc nhạc

– GV hướng dẫn HS đọc *Bài đọc nhạc số 7* theo các bước:

- + Đọc cao độ (không trường độ)

+ Đọc tên nốt theo tiết tấu trong bài

+ Đọc kết hợp cao độ và trường độ ở tốc độ chậm. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.

– GV hướng dẫn HS đọc toàn bộ *Bài đọc nhạc số 7* với tốc độ vừa phải. Tùy vào năng lực HS mà GV có thể chia làm hai câu nhạc hoặc bốn vế nhạc để hướng dẫn. GV sử dụng đàn phím hoặc kèn phím để làm điểm tựa về cao độ cho HS.

4. Văn dung – Sáng tạo

HD6: Sản phẩm âm nhạc

- GV hướng dẫn HS đọc nhạc kết hợp gõ đệm theo phách.

– GV hướng dẫn HS sáng tạo âm hình tiết tấu đơn giản để gõ đệm cho *Bài đọc nhạc số 7*.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được thang âm
- Mức độ 2: đọc được *Bài đọc nhạc số 7*
- Mức độ 3: đọc được *Bài đọc nhạc số 7* kết hợp với gõ đệm cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát

Mục tiêu: NLÂN2, NLC1, NLC2, NLC3, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Kỷ niệm xưa*, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Nghe bài hát và nêu cảm nhận

GV hướng dẫn HS nghe lại bài *Kỉ niệm xưa* kết hợp vận động tự do nhẹ nhàng, sau đó yêu cầu HS nêu cảm nhận về tính chất âm nhạc của bài hát.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu bài hát

- GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát.
- GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các nội dung như: xuất xứ, nhịp độ, các nét giai điệu giống nhau, nội dung bài hát,...

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Dạy bài hát

- GV cho HS ôn lại *Bài đọc nhạc số 7*.
- GV hướng dẫn HS ghép lời hát trong bài *Kỉ niệm xưa*. GV nên dùng đàn để làm điểm tựa về cao độ cho HS nghe và đọc.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để giúp HS dễ dàng nhớ lời ca.

HĐ4: Gõ đệm cho bài hát

- GV hướng dẫn HS thực hiện mẫu tiết tấu gõ đệm.
- GV chia nhóm và hướng dẫn các nhóm thực hành gõ đệm cho bài hát vừa học.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ5: Sản phẩm âm nhạc

- GV yêu cầu nhóm HS sáng tạo mẫu tiết tấu gõ đệm cho bài hát bằng nhạc cụ gõ hoặc vận động cơ thể.
- HS biểu diễn hát kết hợp gõ đệm cho bài hát *Kỉ niệm xưa* theo mẫu tiết tấu cùng bạn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp gõ đệm bằng nhạc cụ gõ hoặc vận động cơ thể
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu đệm cho bài hát và biểu diễn cùng bạn

1. Tìm hiểu và nhận xét *Bài đọc nhạc số 7 – Kỉ niệm xưa* (trang 49)
2. Đọc thang âm dưới đây:

3. Luyện âm hình tiết tấu

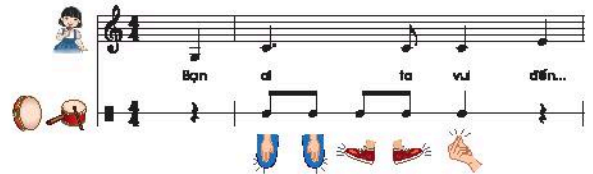

4. Đọc giai điệu *Bài đọc nhạc số 7 – Kỉ niệm xưa*

5. Hát bài *Kỉ niệm xưa*

- Nghe bài hát và nêu cảm nhận của em
- Hát bài *Kỉ niệm xưa* với tốc độ vừa phải, thể hiện tính chất thiết tha, nhịp nhàng

6. Gõ đệm và vận động cơ thể cho bài hát *Kỉ niệm xưa* theo mẫu dưới đây:

LÍ THUYẾT
ÂM NHẠC

Các bậc chuyển hoá, dấu hoá

1. Tìm hiểu về các bậc chuyển hoá, dấu hoá

Bậc chuyển hoá: mỗi bậc cơ bản có thể nâng cao hoặc hạ thấp. Những bậc được nâng cao hoặc hạ thấp đó gọi là bậc chuyển hoá.

Dấu hoá: là kí hiệu để thay đổi cao độ các âm trong bản nhạc. Có ba loại dấu hoá thường dùng:

50

Tổ chức hoạt động dạy học: Lí thuyết âm nhạc

Mục tiêu: NLÂN3, NLC1, NLC2, NLC3, PC2

Thiết bị dạy học: đàn phím điện tử hoặc kèn phím, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, trò chơi,...
- KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và nhận biết cao độ

GVướng âm các âm có bậc chuyển hoá và yêu cầu HS lắng nghe và nhận xét về cao độ (đi lên hoặc đi xuống) của các âm cùng tên trong nét nhạc nghe được.

VD: mẫu a

- Dấu thăng (#): nâng cao độ nốt nhạc lên nửa cung
- Dấu giáng (b): hạ cao độ nốt nhạc xuống nửa cung
- Dấu bình (♮): huỷ bỏ hiệu lực của dấu thăng và dấu giáng

Dấu hoá có 2 cách sử dụng chính:

- Dấu hoá cố định (hoá biểu): đặt ở đầu khuôn nhạc (sau khoá nhạc) có tác dụng với tất cả các nốt có cùng tên trong bản nhạc (nếu không có hoá biểu mới thay thế). Ví dụ: bản nhạc *Em đi trong trời xanh* có dấu hoá cố định là Pha thăng và Đồ thăng.
- Dấu hoá bất thường: đặt ở trước nốt nhạc cần thay đổi và còn có tác dụng đối với những nốt nhạc cùng tên, cùng cao độ đứng sau nó trong một ô nhịp. Ví dụ:

2. Hãy cho biết tác dụng của các dấu hoá trong khuôn nhạc dưới đây:

Giới thiệu một số nhạc cụ phương Tây

1. Tìm hiểu nhạc cụ

Violon

Violon (violin) là nhạc cụ thuộc bộ dây trong dàn nhạc giao hưởng. Đàn có 4 dây, người chơi thường kẹp đàn vào dưới cằm và dùng vĩ kéo trên dây đàn. Tiếng đàn violon tươi sáng, có thể biểu hiện đa dạng trạng thái tình cảm của con người: rộn ràng, nhí nhảnh, vui tươi, dịu dàng; cũng có khi âm đậm hoặc kịch tính. Với vai trò và vẻ đẹp của âm sắc, đàn violon được ví như "nữ hoàng" trong dàn nhạc giao hưởng.

51

mẫu b

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về bậc chuyển hoá, dấu hoá

GV sử dụng kĩ thuật khăn trải bàn, chia nhóm và yêu cầu các nhóm đọc SGK, ghi lại, trình bày những dữ kiện liên quan về bậc chuyển hoá, dấu hoá; sau đó GV đúc kết.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành đọc và viết các bậc chuyển hoá, dấu hoá

GV chia nhóm và hướng dẫn HS đọc tên các nốt trong mẫu ở mục 2 trang 51 (SGK). Yêu cầu HS nêu tác dụng của các dấu hoá trong đó.

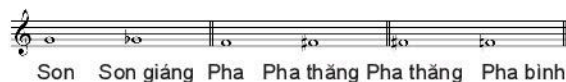
HĐ4: Đi tìm dấu hoá

GV hướng dẫn HS mở lại bản nhạc một số bài hát đã học và nhận xét về các dấu hoá trong các bài hát đó như: *Mùa khai trường*, *Tiếng chuông và ngọn cờ*, *Niềm tin thấp sáng trong tim em*, *Em đi trong trời xanh*,...

HĐ5: Trò chơi nghe và nhận biết âm chuyển hoá

GV xướng âm hoặc đàn hai nốt (nhưng chỉ đọc tên của nốt thứ nhất) và yêu cầu HS đoán bậc chuyển hoá còn lại.

VD:

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được định nghĩa của các bậc chuyển hoá và ý nghĩa các loại dấu hoá
- Mức độ 2: nhận biết được các bậc chuyển hoá trong bản nhạc

Tổ chức hoạt động dạy học: Thường thức âm nhạc, Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, NLÂN5, NLC1, NLC3, PC1, PC2

Dụng cụ dạy học: hình ảnh minh hoạ đàn violon, violoncelle, video clip biểu diễn nhạc cụ dây, trích đoạn nhạc *Czardas*, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, KWL,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và cảm nhận âm sắc

- GV cho HS quan sát hình ảnh các nhạc cụ violon, violoncelle, trống, recorder và lần lượt mở file âm thanh của violon, violoncelle, trống và recorder (không mở theo thứ tự hình ảnh). GV yêu cầu HS nghe và tìm hình ảnh phù hợp với âm thanh vừa nghe được.

- GV chia HS thành các nhóm để thảo luận và đưa ra ý kiến.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về nhạc cụ

- GV cho HS quan sát hình ảnh của từng nhạc cụ và yêu cầu HS nhận xét về cấu trúc, cách phát ra âm thanh,...

– GV chia nhóm và yêu cầu mỗi nhóm tìm hiểu và ghi lại các đặc điểm của violon và violoncelle trong SGK; sau đó trình bày. GV đúc kết lại các ý chính để giúp HS ghi nhớ và thông hiểu.

– GV có thể minh hoạ thêm cho HS bằng một số video clip biểu diễn nhạc cụ dây.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Nghe và vận động theo nhạc

– GV mở nhạc trích đoạn *Czardas* và vận động theo nhạc. HS bắt chước và thực hiện theo vận động của GV.

– Sau khi nghe và vận động theo nhạc, GV cung cấp thông tin về tác phẩm để HS ghi nhớ.

– GV yêu cầu HS nêu cảm nhận của mình về tác phẩm sau khi nghe và vận động theo nhạc.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm sáng tạo mẫu vận động theo trích đoạn nhạc *Czardas*, sau đó mỗi nhóm sẽ lên biểu diễn trước lớp.

Đánh giá:

- Mức độ 1: nêu được đặc điểm của đàn violon, violoncelle
- Mức độ 2: nghe và vận động theo trích đoạn nhạc *Czardas*
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu vận động theo trích đoạn nhạc

Violoncelle

Violoncelle (cello) cũng là nhạc cụ thuộc bộ dây trong dàn nhạc giao hưởng, cấu tạo có 4 dây và dùng vĩ kéo. Đàn có kích thước lớn hơn nhiều so với violon. Nhạc công biểu diễn thường ngồi trên ghế, dựng đứng đàn, cần đàn tựa vào vai. Âm sắc của violoncelle trầm ấm, phù hợp với những giai điệu mượt mà, ấm áp hoặc trầm tư, đĩnh đạc.

Trong dàn dây của dàn nhạc giao hưởng còn có hai nhạc cụ nữa là viola và contrabass, hai nhạc cụ này góp phần làm cho âm thanh của bộ dây thêm đầy đặn, hài hoà.

- Hãy nêu đặc điểm về cấu tạo, âm sắc của đàn violon và violoncelle

Biểu diễn nhạc cụ dây

2. Nghe nhạc

- Nghe và vận động theo nhạc trích đoạn tác phẩm *Czardas* viết cho violon của Vittorio Monti

CZARDAS

(Trích)

Vittorio Monti

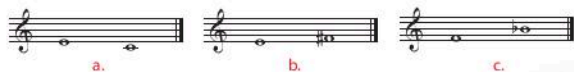

Czardas là tên gọi của một vũ điệu dân gian Hungary. Bản Czardas của Vittorio Monti có các đoạn nhạc tương phản giữa nhịp độ chậm và nhịp độ nhanh. Qua tiếng đàn violon lúc mềm mại, du dương, lúc sôi nổi, nóng nhiệt, tác phẩm mang lại cho người nghe không khí ngày hội tưng bừng của những vũ điệu dân gian Hungary.

- Nếu cảm nhận hoặc tưởng tượng của em sau khi nghe trích đoạn tác phẩm

GÓC ÂM NHẠC

1. Hát và đánh nhịp $\frac{1}{4}$ cho bài *Kỉ niệm xưa*.
2. Kể tên các loại dấu hoá và cho biết tác dụng của chúng.
3. Xác định số cung giữa hai bậc âm trong các mẫu dưới đây:

4. Em hãy sưu tầm một số video biểu diễn nhạc cụ phương Tây để chia sẻ với bạn.

Học chủ đề *Giai điệu năm châu*, em thêm yêu và trân trọng những thành tựu âm nhạc của các quốc gia trên thế giới.

53

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em có thể chép lại bài đọc nhạc...*
- GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

CHỦ ĐỀ 8:

KHÚC CA TÌNH BẠN

Thời lượng: 3 tiết

Yêu cầu cần đạt:

Năng lực âm nhạc:

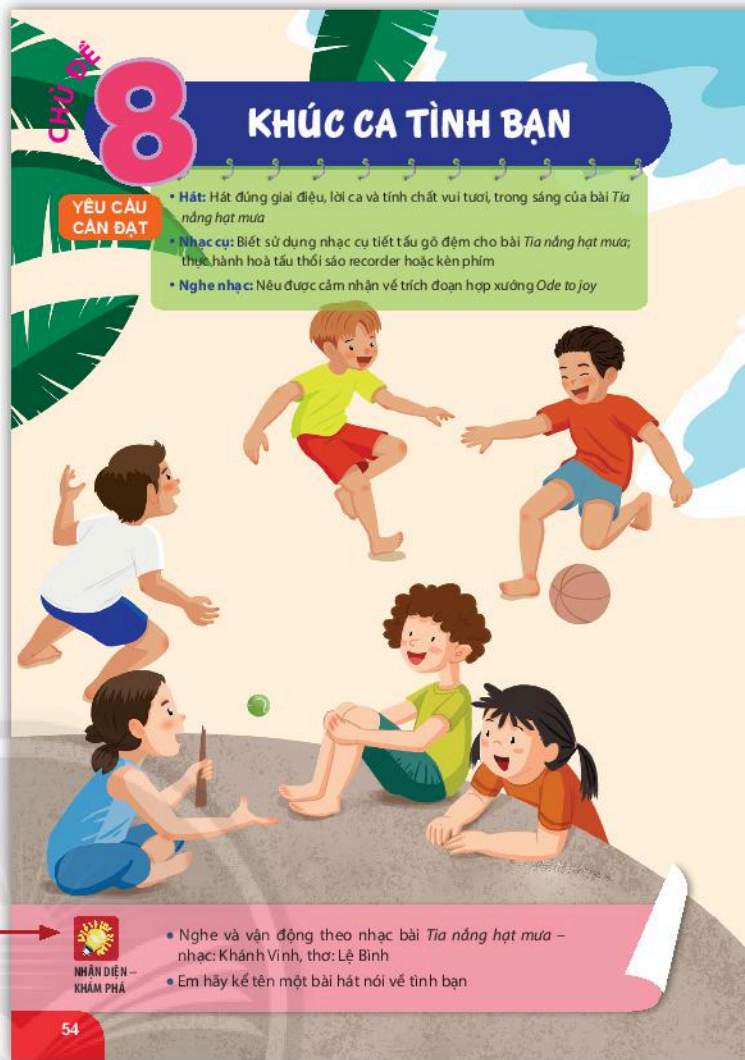
- **NLÂN1:** Hát đúng giai điệu, lời ca và tính chất vui tươi, nhẹ nhàng của bài hát *Tia nắng hạt mưa*.
- **NLÂN2:** Biết sử dụng nhạc cụ tiết tấu và vận động cơ thể để đệm cho bài *Tia nắng hạt mưa*.
- **NLÂN3:** Thực hành hoà tấu thổi sáo recorder hoặc kèn phím.
- **NLÂN4:** Nêu được cảm nhận về trích đoạn hợp xướng *Ode to joy*.

Năng lực chung:

- **NLC1:** Tự học theo hướng dẫn của giáo viên về các nội dung bài học.
- **NLC2:** Thành lập nhóm theo đúng yêu cầu, nhanh và đảm bảo trật tự; thảo luận với các thành viên trong nhóm để hoàn thành nhiệm vụ học tập.
- **NLC3:** Làm việc nhóm theo hướng dẫn.

Phẩm chất:

- **PC1:** Luôn cố gắng vươn lên đạt kết quả tốt trong học tập.
- **PC2:** Quý trọng và biết thể hiện tình bạn tuổi học trò hồn nhiên, trong sáng.

Tổ chức hoạt động: Nhận diện – Khám phá

Gợi ý hoạt động:

HĐ1: Trò chơi âm nhạc

GV mở nhạc cho HS nghe một số bài hát (ví dụ: *Mùa xuân tình bạn*, *Em đi trong tươi xanh*,...) và yêu cầu HS cho biết bài hát nào viết về tình bạn tuổi học trò. Hoặc GV tổ chức cho HS nghe và đoán tên các bài hát về tình bạn mà các em đã được học.

HĐ2: Giáo dục phẩm chất

Chủ đề có tên *Khúc ca tình bạn*, GV cần hướng dẫn HS biết bộc lộ, thể hiện tình bạn vui tươi, trong sáng, luôn đoàn kết, giúp đỡ nhau trong học tập.

HÁT

TIA NẮNG HẠT MƯA

Nhẹ nhàng, vui, lời cuốn

Nhạc: Khánh Vinh
Lời: thơ Lê Bình

Hình như trong từng tia nắng có nét tình nghịch bạn
trai. Hình như trong từng hạt mưa có nụ cười duyên bạn gái. Hình
như trong từng tia nắng hát lên theo từng tiếng ve. Hình như trong từng hạt
mưa có dòng lưu bút đọng lại. Tia nắng, hạt mưa!
Tia nắng hạt mưa trẻ mãi, màu hoa phượng đỏ vô tư. Bạn
hỏi bạn ơi. Đừng trách đừng buồn về cô. làm buồn tia
nắng hạt mưa. Hình... ..nắng hạt mưa. Đừng trách đừng
buồn về cô. làm buồn tia nắng hạt mưa. ...nắng, hạt mưa.

Tìm hiểu bài hát

Tia nắng hạt mưa được nhạc sĩ Khánh Vinh phổ nhạc từ bài thơ của Lê Bình đã giành giải Nhất cuộc thi viết cho tuổi học trò do báo Thiếu niên Tiền phong và Hội Nhạc sĩ Việt Nam tổ chức năm 1992. Với nét nhạc vui tươi, nhẹ nhàng, nội dung ca ngợi tình bạn hồn nhiên, trong sáng, bài hát đã được nhiều thế hệ học trò yêu thích. Bài Tia nắng hạt mưa gồm có hai đoạn nhạc: đoạn 1 từ "Hình như trong từng tia nắng..." đến "...dòng lưu bút đọng lại", đoạn 2 từ "Tia nắng, hạt mưa..." đến hết.

- Hát bài Tia nắng hạt mưa theo đúng tính chất, sắc thái ghi trên bản nhạc
- Nếu suy nghĩ của em về tình bạn

55

Tổ chức hoạt động dạy học: Hát**Mục tiêu:** NLÂN1, NLC1, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát Tia nắng hạt mưa, đàn phím điện tử, bảng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

- PPDH: làm mẫu, trò chơi, vận động theo nhịp điệu,...
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:**1. Khởi động****HĐ1: Luyện thanh**

GV tùy ý có thể sử dụng các mẫu luyện thanh, HS nghe đàn và hát bằng các âm "a", "ê", "u",... theo đường nét chuyển động của bàn tay GV.

HĐ2: Nghe và vận động theo nhạc

GV mở nhạc bài Tia nắng hạt mưa và vận động theo nhạc, HS quan sát, bắt chước và thực hiện theo.

2. Hình thành kiến thức mới**HĐ3: Tìm hiểu bài hát**

- GV hướng dẫn HS phân tích cấu trúc của bài hát gồm hai đoạn nhạc có coda.
- GV yêu cầu HS nhận xét bài hát về các nội dung như: tác giả, nhịp, nhịp độ, ý nghĩa nội dung bài hát,...
- GV có thể yêu cầu HS nêu cảm nhận bước đầu sau khi nghe bài hát.

3. Thực hành – Luyện tập**HĐ4: Dạy bài hát**

- GV hướng dẫn HS học bài hát theo lối móc xích, tùy vào năng lực HS mà GV tổ chức các bước dạy học hát phù hợp.
- GV có thể cho HS vừa hát vừa kết hợp vận động để HS ghi nhớ bài dễ dàng.
- GV lồng ghép giáo dục phẩm chất cho HS.

HĐ5: Biểu diễn bài hát

- GV cho cả lớp hát lại bài hát theo nhạc nền và kết hợp vận động.
- GV chia nhóm và yêu cầu các nhóm thực hành biểu diễn hát lại bài hát vừa học.
- GV đặt câu hỏi gợi mở để HS trả lời những suy nghĩ của bản thân về tình bạn.

4. Vận dụng – Sáng tạo**HĐ6: Sản phẩm âm nhạc**

GV chia nhóm, yêu cầu mỗi nhóm tự sáng tạo mẫu gõ đệm và vận động cho bài hát. Sau đó, GV dùng kĩ thuật mảnh ghép với mỗi nhóm từ 2 đến 3 HS kết thành một nhóm mới để thực hiện sản phẩm âm nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: hát được bài hát
- Mức độ 2: hát kết hợp vận động
- Mức độ 3: hát kết hợp gõ đệm và vận động cùng bạn

Tổ chức hoạt động dạy học: Nhạc cụ

Mục tiêu: NLÂN2, NLÂN3, NLC1, NLC2, PC1, PC2

Thiết bị dạy học: file âm thanh bài hát *Tia nắng hạt mưa*, nhạc cụ gõ, sáo recorder, kèn phím,...

PP&KTDH:

- PPDH: trực quan, làm mẫu, Orff-Schulwerk
- KTDH: chia nhóm, mảnh ghép,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 6

1. Khởi động

HĐ1: Trò chơi nghe và đoán tên nhạc cụ

GV tổ chức trò chơi, sử dụng các nhạc cụ gõ như: song loan, thanh phách, trống nhỏ, triangle, tambourine, maracas,... để gõ tạo ra âm thanh, sau đó yêu cầu HS nghe và đoán đúng tên nhạc cụ. *Lưu ý:* Các HS nhắm mắt khi nghe, GV có thể mời một HS lên thực hiện gõ nhạc cụ.

HĐ2: Quan sát và nhận xét

GV hướng dẫn HS quan sát mẫu tiết tấu và nêu nhận xét.

2. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Gõ đệm cho bài hát

- GV yêu cầu HS đọc mẫu tiết tấu kết hợp với các nhạc cụ gõ bất kì.
- GV mở nhạc nền và hướng dẫn HS gõ đệm theo nhạc bài hát *Tia nắng hạt mưa*. *Lưu ý:* GV quan sát, sửa lỗi cho HS.

3. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Biểu diễn âm nhạc

GV chia nhóm và sử dụng kĩ thuật mảnh ghép để yêu cầu các nhóm HS tự sáng tạo mẫu tiết tấu nhạc cụ gõ để đệm cho bài hát. Sau khi luyện tập, GV lựa chọn một vài HS ở mỗi nhóm để cùng nhau kết hợp biểu diễn.

Đánh giá:

- Mức độ 1: đọc được các mẫu tiết tấu
- Mức độ 2: thể hiện được nhạc cụ theo mẫu tiết tấu
- Mức độ 3: gõ đệm cho bài hát cùng bạn

I. Nhạc cụ tiết tấu: Bài thực hành số 6

1. Nhận xét âm hình tiết tấu dưới đây:

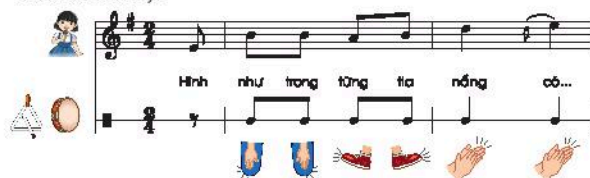

2. Luyện tập mẫu tiết tấu trên với nhạc cụ gõ theo các bước sau:

- Đọc tiết tấu
- Gõ tiết tấu

3. Gõ đệm

- Sử dụng nhạc cụ gõ và vận động cơ thể để đệm cho bài hát *Tia nắng hạt mưa* theo mẫu dưới đây:

- Sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát *Tia nắng hạt mưa*

II. Sáo recorder: Luyện tập hoà tấu

- Đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu và luyện tập hoà tấu

Bài thực hành số 6

CHIM CÚC CƯ

(Trích Cuckoo)

Dân ca Anh

Sơ âm nhạc: Nguyễn Đăng Bính

Moderato (vừa phải)

56

II. Nhạc cụ giai điệu: Sáo recorder

1. Khởi động

HĐ1: Ôn lại bè 1

GV cho HS ôn lại bè 1, đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tập thổi bè 2

GV hướng dẫn HS cách bấm và thổi bè 2. *Lưu ý:* GV quan sát và sửa lỗi.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành hoà tấu

- GV chia nhóm để luyện tập theo bè: bè 1, bè 2.
- + Nhóm 1: thổi bè 1
- + Nhóm 2: thổi bè 2
- Luyện tập hoà tấu, HS vừa thổi bè của mình, vừa lắng nghe bè kia.
- HS tập từng 2 ô nhịp một với tốc độ chậm. Luyện tập theo lối móc xích đến hết câu.

II. Kèn phím: Luyện tập hoà tấu

- Đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu và luyện tập hoà tấu

Bài thực hành số 6

CHIM CÚC CƯ

(Trích Cuckoo)

Dân ca Anh

Sơ âm bè: Nguyễn Đăng Bửu

Moderato (vừa phải)

- Sáng tạo và thể hiện một nét nhạc bằng sáo recorder hoặc kèn phím với các nốt đã học

NGHE NHẠC

1. Nghe nhạc

- Nghe (hoặc xem) trích đoạn hợp xướng chủ đề Ode to joy – chương 4 Giao hưởng số 9 của nhạc sĩ Ludwig Van Beethoven (1770 – 1827)

ODE TO JOY

(Trích Chương 4 – Giao hưởng số 9)

Ludwig Van Beethoven

Ode to joy – Ngợi ca niềm vui, là phần hợp xướng trong Chương 4, Giao hưởng số 9 của Ludwig Van Beethoven – nhạc sĩ vĩ đại người Đức. Ode to joy là khúc nhạc khai hoàn, hướng đến tình đoàn kết, thương yêu của con người: “Hỡi triệu triệu nhân loại hãy siết chặt tay nhau”.

- Nếu cảm nhận của em về trích đoạn trên

2. Sử dụng nhạc cụ gõ để đệm cho trích đoạn trên theo ý thích

57

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thổi từng vế và hết câu nhạc.

– GV quan sát, hướng dẫn và sửa sai cho HS.

Lưu ý: Thổi nhẹ và đều hơi.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

– GV gợi ý HS có thể thêm một vài nốt nhạc vào bè 2.

– GV yêu cầu HS sáng tạo một nét nhạc với các nốt đã học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thổi đúng từng bè
- Mức độ 2: thực hiện được bài hoà tấu
- Mức độ 3: tạo một nét nhạc với các nốt đã học

III. Nhạc cụ giai điệu: Kèn phím

1. Khởi động

HĐ1: Ôn lại bè 1

GV cho HS ôn lại bè 1, đọc tên nốt nhạc theo tiết tấu.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tập thổi bè 2

GV hướng dẫn HS cách bấm và thổi bè 2. Lưu ý: GV quan sát và sửa lỗi.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Thực hành hoà tấu

– GV chia nhóm để luyện tập theo bè: nhóm 1: thổi bè 1, nhóm 2: thổi bè 2.

– Luyện tập hoà tấu, HS vừa thổi bè của mình, vừa lắng nghe bè kia.

– HS tập từng 2 ô nhịp một với tốc độ chậm. Luyện tập theo lối móc xích đến hết câu.

– GV nên dùng đàn phím điện tử hoặc kèn phím để đệm trong quá trình HS thổi từng vế và hết câu nhạc.

– GV quan sát, hướng dẫn và sửa sai cho HS.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

– GV gợi ý HS thay đổi trật tự các nốt, thay đổi tiết tấu.

– GV yêu cầu HS sáng tạo một nét nhạc với các nốt đã học.

Đánh giá:

- Mức độ 1: thổi đúng từng bè
- Mức độ 2: thực hiện được bài hoà tấu
- Mức độ 3: tạo một nét nhạc với các nốt đã học

Tổ chức hoạt động dạy học: Nghe nhạc

Mục tiêu: NLÂN4, PC2

Thiết bị dạy học: hình ảnh nhạc sĩ Ludwig Van Beethoven, file âm thanh trích đoạn *Ode to joy*, chương IV – Bản giao hưởng số 9, băng tương tác (nếu có),...

PP&KTDH:

– PPDH: trực quan, làm mẫu, Dalcroze,...

– KTDH: chia nhóm, khăn trải bàn,...

Gợi ý hoạt động dạy học:

1. Khởi động

HĐ1: Nghe nhạc hợp xướng

GV mở nhạc bài *Ode to joy*, thực hiện vận động và yêu cầu HS bắt chước và cùng thực hiện.

2. Hình thành kiến thức mới

HĐ2: Tìm hiểu về bài *Ode to joy*

– GV sử dụng kỹ thuật chia nhóm và khăn trải bàn để yêu cầu HS tìm hiểu thông tin về bài hát:

+ Nhạc sĩ nào sáng tác?

+ Tính chất âm nhạc của tác phẩm?

+ Những tác phẩm nào cùng nhạc sĩ sáng tác?

...

– Sau khi các nhóm trình bày, GV đúc kết thông tin về tác phẩm để HS ghi nhớ.

3. Thực hành – Luyện tập

HĐ3: Nghe và vận động theo nhạc

GV mở nhạc bài *Ode to joy* và yêu cầu HS thực hiện vận động theo nhạc.

4. Vận dụng – Sáng tạo

HĐ4: Sản phẩm âm nhạc

– GV chia nhóm và yêu cầu mỗi nhóm tự tạo một mẫu gõ đệm cho bài *Ode to joy*.

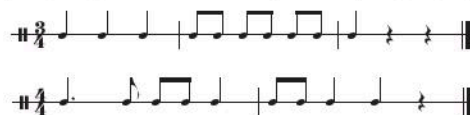
– Nhóm HS biểu diễn sản phẩm âm nhạc.

Đánh giá:

- Mức độ 1: trình bày được một số thông tin về tác phẩm
- Mức độ 2: nghe và vận động theo nhạc
- Mức độ 3: sáng tạo mẫu gõ đệm cho tác phẩm

GỐC ÂM NHẠC

1. Lựa chọn một trong hai mẫu tiết tấu dưới đây và thể hiện bằng nhạc cụ gõ.

2. Thực hành làm nhạc cụ: trống lắc tay

a) Chuẩn bị dụng cụ:

b) Các bước tiến hành:

Bước 1: Cắt phần dưới của hai chiếc li

Bước 2: Bộc một đầu chỉ vào mỗi hạt nút áo

Bước 3: Dùng băng keo dán đầu chỉ còn lại vào mỗi bên chiếc li

Bước 4: Dùng băng keo dán chặt hai miếng li với nhau

58

Thực hành làm nhạc cụ: trống lắc tay

GV hướng dẫn HS làm nhạc cụ gõ bằng dụng cụ tái chế. Các bước thực hiện như trong SGK.

Lưu ý: Tùy vào tình hình thực tế mà GV có thể có hoặc không tổ chức hoạt động này hoặc thay thế bằng một hoạt động làm nhạc cụ khác phù hợp với địa phương.

Bước 5: Dùng đĩa cắm vào giữa hai miệng li và hoàn thành sản phẩm

c) Trình bày sản phẩm:

- Cách sử dụng: dùng tay lắc trống để tạo ra âm thanh.
- Sử dụng trống lắc tay vừa làm để gõ đệm cho bài hát *Tia nắng hạt mưa*.

Học chủ đề *Khúc ca tình bạn*, em thêm yêu mến bạn bè, biết giúp đỡ, hợp tác và cùng nhau tiến bộ trong học tập.

59

Tổ chức hoạt động: Góc âm nhạc

Gợi ý:

- GV có thể thực hiện theo nhóm hoặc từng cá nhân, thông qua các câu hỏi trong SGK, GV đánh giá được năng lực của HS sau khi học xong một chủ đề.
- GV có thể đặt thêm một số câu hỏi khác về các nội dung có trong chủ đề. Chú ý nên đặt câu hỏi dạng gợi mở như: *Em hãy sáng tạo mẫu gõ đệm cho bài hát cùng bạn. Em hãy sáng tạo mẫu giai điệu cho nhạc cụ sáo recorder hoặc kèn phím. Em có thể chép lại bài đọc nhạc...*
- GV có thể sử dụng sách Bài tập Âm nhạc 6 để kiểm tra và củng cố cho HS nội dung bài học sau mỗi chủ đề.

Lưu ý: Đối với nội dung Góc âm nhạc, GV có thể linh hoạt lồng ghép đặt câu hỏi vào sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau mỗi chủ đề bài học. Tùy tình hình thực tế mà GV vận dụng linh hoạt nội dung này miễn sao đạt được hiệu quả trong việc phát triển năng lực cho HS.

ĐÁNH GIÁ CHỦ ĐỀ

- GV có thể sử dụng các công cụ để kiểm tra, đánh giá HS như:
 - + Câu hỏi
 - + Bảng kiểm (check list)
 - + Thang đo
 - + Sản phẩm học tập
 - + Phiếu đánh giá theo tiêu chí (rubrics)
- GV có thể thực hiện việc đánh giá sau mỗi nội dung dạy học hoặc sau khi kết thúc chủ đề.
- GV cần chú trọng đánh giá thường xuyên (quá trình) học tập của HS để thấy được sự tiến bộ của các em; bên cạnh đó, điều chỉnh phương pháp tổ chức hoạt động dạy học cho phù hợp với tình hình thực tế và động viên, khích lệ HS.

CÁNH ĐIỀU TUỔI THƠ

Nhẹ nhàng, trong sáng

Nhạc và lời: Bùi Anh Tôn

Tuổi thơ quê hương có cánh điều chập chờn. Trời
cao xanh xanh, tiếng sáo điều lượn vút quanh. Mùa thu mênh
mang, hương cốm ngọt ngào đường làng, quyến theo cơn
gió đưa cánh điều vút cao. Bay cao bay bay
cao, ơi cánh điều, ơi cánh điều, mang nụ cười em
tới bao la trời xanh. Bay cao bay bay cao, ơi cánh
điều, ơi cánh điều, cho tuổi thơ em mãi vui yên lành.

ĐIỀU EM MUỐN

Nhịp đi, vui tươi

Nhạc và lời: Trương Quang Lục
(theo ý thơ Phương Liên)

Em muốn quanh em rực nắng tươi hồng. Chẳng còn giá
(Em muốn quanh) em hạnh phúc khắp miền. Chẳng còn lo

lạnh tối tăm những đêm đông. Em muốn quanh em rộn tiếng reo
sợ chiến tranh nổi đau riêng. Em muốn quanh em đời hát thanh

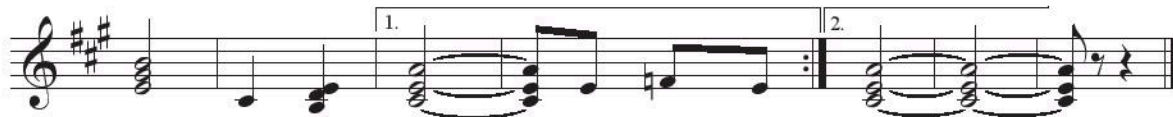
cười. Bạn bè trang lứa vui hát ở mọi nơi. Điều em muốn
bình. Ngập tràn ánh sáng tươi thắm của bình minh.

một niềm tin. Em hằng mong ước sống vui tuổi thần tiên.

Cuộc sống tương lai bao hạnh phúc trong tay. Đây là niềm

tin ở ngày mai. Em muốn quanh... ..mai.

HẠT MƯA

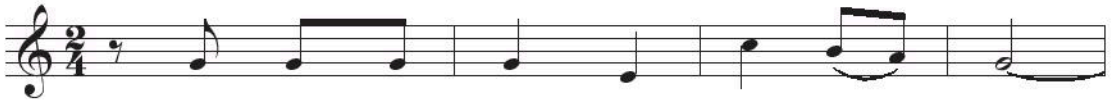
Vừa phải, tha thiết

Nhạc và lời: Bùi Anh Tú

Hạt mưa rơi trên lá, lá xanh thêm biếc xanh. Hạt
mưa rơi long lanh như vui đùa trong gió. Hạt
mưa rơi trên tóc, tóc em xanh mượt xanh. Hạt mưa như đang
vẽ, vẽ nên ngàn bức tranh. Oï, những hạt mưa cho
cây thêm nụ hoa, như tiếng ca thiết tha chào mùa
xuân. Oï, những hạt mưa cho em muôn vản
thơ, cho ước mơ tuổi thơ sáng tươi.

KHĂN QUÀNG THẨM MÃI VAI EM

Nhạc và lời: Ngô Ngọc Báu

Khi trông phương Đông vừa hé ánh dương,
Em reo vang muôn lời ca sáng tươi,

khăn quàng trên vai chúng em đến trường. Em yêu khăn
lao động kiến thiết chúng em xây đời. Tương lai em

em càng gắng học hành, sao cho xứng cháu Bác
như ngàn đoá hoa tươi, nở trong ánh nắng tung

Hồ Chí Minh. Nhìn bao khăn thấm tươi lòng ngập
bùng sớm mai.

bao sướng vui. Hát vang lên chào đón tương lai.

Màu khăn tươi nhắc em, học tập luôn gắng

siêng. Làm sao cho khăn quàng thấm mãi vai em.

MÁI TRƯỜNG, NƠI HỌC BAO ĐIỀU HAY

Vui tươi, phấn khởi

Nhạc và lời: Bùi Anh Tôn

Vui tung tăng bước chân, em đến trường sáng nay.

Con chim vui, chim hót véo con trên vòm cây. Lòng em vui

sướng cùng bạn em tới trường. Cô giáo dịu hiền dạy

em biết bao điều.

Nét chữ này tô

Khúc hát này ca

đẹp tên bao núi sông. Nét vẽ này tô đẹp thêm bao cánh
ngợi thêm bao chiến công. Khúc hát này ca ngợi tên bao anh

đồng. Phép tính này cho em bao ngạc nhiên thích thú.
hùng. Những trang sử cho em yêu mọi miền đất nước.

Oi! Mái trường em học được bao điều hay.

Oi! Mái trường em học được bao điều hay.

NIỀM VUI CỦA EM

Tình cảm, hồn nhiên

Nhạc và lời: Nguyễn Huy Hùng

The musical score is written on five staves in G major (one sharp) and 2/4 time. The melody is simple and melodic, with lyrics written below each staff. The lyrics describe a child's joyful life and dreams.

Khi ông mặt trời thức dậy mẹ lên rẫy em đến
Khi ông mặt trời đi ngủ mẹ đến lớp bên ánh
trường cùng đàn em hoà vang tiếng hát. Hạt sương long
đèn bản làng em rộn vang tiếng hát. Niềm tin bao
lạnh nhẹ thấm trên vai. Nụ hoa xinh tươi luôn hé môi
la mẹ viết trang đầu. Vàng trắng lên cao trong sáng một
cười. Đưa em vào đời đẹp những ước mơ. Đưa em vào
màu. Ơi con gà rừng nào gáy đâu đây. Em nghe lòng
đời đẹp những ước mơ. Khi...
minh niềm vui đông... ...đầy.

RU EM

Dân ca Xơ-đăng

Sưu tầm: Lê Toàn Hùng

Hơi nhanh

Em ơi em ngủ cho ngoan để mẹ đi chặt
cây chuối nơi xa. Em nằm ngủ cho ngoan. Ngoài rừng
xa cha đang đi kiếm măng non. Nín đi hỡi em ơi.
Em ngủ đừng khóc em. Ngoài rừng xa cha đang đi kiếm măng
non. Nín đi hỡi em ơi. Nơi xa mẹ tìm được nhiều ngon
rau non. Đừng khóc nữa hỡi em ơi.

NHƯ CON CHIM ÉN

Nhạc và lời: Phan Nhân

Như con chim én tung tăng bay lượn
trên thành phố quê hương của em. Lung linh trong
nắng câu ca yêu thương nâng nhịp bước em
đi tới trường. Bầu trời đầy nắng, nắng
vòn cảnh mẹ. Bầu trời đầy gió, gió đưa ngọn
tre. Rộn ràng đường phố, dạt dào niềm vui.
...vui. Tràn đầy mộng ước thắm hồng tuổi thơ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tài liệu tiếng Việt

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông – Môn Âm nhạc*. Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2018), *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2020), *Thông tư Ban hành Quy định đánh giá học sinh Trung học – số 26/2020/TT-BGDĐT*. Hà Nội.
4. Nguyễn Đăng Bửu (2019), *Bộ gõ cơ thể – Từ khái niệm đến ứng dụng trong giáo dục âm nhạc*. Tạp chí Khoa học Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
5. Nhóm tác giả (2020), *Tài liệu hướng dẫn Modul 2 – Sử dụng phương pháp dạy học và giáo dục phát triển phẩm chất, năng lực học sinh trung học cơ sở môn Âm nhạc*. Bộ Giáo dục và Đào tạo.
6. Nhóm tác giả (2020), *Tài liệu hướng dẫn Modul 3 – Kiểm tra, đánh giá học sinh trung học cơ sở theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực môn Âm nhạc*. Bộ Giáo dục và Đào tạo.
7. Hồ Ngọc Khải (2012), *Khái quát một số phương pháp dạy học âm nhạc cho trẻ em tại Hoa Kỳ hiện nay*. Hội thảo khoa học về dạy học Âm nhạc, Mĩ thuật, Thể dục ở trường phổ thông. Hải Phòng: Bộ Giáo dục và Đào tạo.
8. Hồ Ngọc Khải (2015), *Ứng dụng thang Bloom trong xây dựng chuẩn năng lực và đánh giá kết quả của người học*. Hà Nội.
9. Lê Anh Tuấn, Đỗ Thanh Hiền, Hồ Ngọc Khải (2019), *Hướng dẫn dạy học môn Nghệ thuật trung học cơ sở theo Chương trình giáo dục phổ thông mới – Phần Âm nhạc*. Hà Nội: NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.

Chân trời sáng tạo

Tài liệu tiếng Anh

10. Authors (2005), *Spotlight on Music 1*. Mc Graw-Hill.
11. Campbell, P. S. (1991), *Rhythmic movement and public school music education: Conservative and progressive views of in the formative years*. American Music Education, 19, 12-22.
12. David Birrow (2014), *The Bucket Book: A Junkyard Percussion Manual*. Alfred Music Publishing.
13. Eric Peter Stead, Dr. Eugene Dairianathan (2015), *First Steps to Music 1*. Star Publising Pte.
14. Norman Gronlund (1991). *How to write and use instructional objectives*. New York, Mc-Millan Publishers.
15. Richard Filz (2014), *Body Percussion Sounds and Rhythms: A Comprehensive Training System*. Alfred Music Publishing GmbH.
16. Virginia Hoge Mead (1994), *Dalcroze Eurhythmics: In Today's Music Classroom*. Kent State University.

*Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam xin trân trọng cảm ơn
các tác giả có tác phẩm, tư liệu được sử dụng, trích dẫn
trong cuốn sách này.*

Chịu trách nhiệm xuất bản:

Chủ tịch Hội đồng Thành viên NGUYỄN ĐỨC THÁI
Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Chịu trách nhiệm nội dung:

Tổng Giám đốc HOÀNG LÊ BÁCH

Biên tập nội dung:

NGUYỄN ĐĂNG BỬU – TRẦN THỊ NGỌC HẠNH

Thiết kế sách:

PHAN THỊ THIÊN HƯƠNG

Trình bày bìa:

THÁI HỮU DƯƠNG

Minh họa:

DIỄM QUỲNH – MINH NHỰT

Sửa bản in:

NGUYỄN ĐĂNG BỬU – TRẦN THỊ NGỌC HẠNH

Chế bản:

CÔNG TY CP DỊCH VỤ XUẤT BẢN GIÁO DỤC GIA ĐỊNH

HUÂN CHƯƠNG HỒ CHÍ MINH

BỘ SÁCH GIÁO VIÊN LỚP 6 – CHÂN TRỜI SÁNG TẠO

1. NGỮ VĂN 6, TẬP MỘT
Sách giáo viên	8. CÔNG NGHỆ 6
Sách giáo viên
2. NGỮ VĂN 6, TẬP HAI
Sách giáo viên	9. TIN HỌC 6
Sách giáo viên
3. TOÁN 6
Sách giáo viên	10. GIÁO DỤC THỂ CHẤT 6
Sách giáo viên
4. TIẾNG ANH 6
Friends Plus - Teacher's Guide	11. ÂM NHẠC 6
Sách giáo viên
5. GIÁO DỤC CÔNG DÂN 6
Sách giáo viên	12. MĨ THUẬT 6
Sách giáo viên
6. LỊCH SỬ VÀ ĐỊA LÍ 6
Sách giáo viên	13. HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM,
HƯỚNG NGHIỆP 6
Sách giáo viên
7. KHOA HỌC TỰ NHIÊN 6
Sách giáo viên	

Các đơn vị đầu mối phát hành

- **Miền Bắc:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Hà Nội
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Bắc
 - **Miền Trung:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Đà Nẵng
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Trung
 - **Miền Nam:** CTCP Đầu tư và Phát triển Giáo dục Phương Nam
CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục miền Nam
 - **Cửu Long:** CTCP Sách và Thiết bị Giáo dục Cửu Long
- Sách điện tử:** <http://hanhtrangso.nxbgd.vn>

Kích hoạt để mở học liệu điện tử: Cào lớp nhũ trên tem để nhận mã số. Truy cập <http://hanhtrangso.nxbgd.vn> và nhập mã số tại biểu tượng chìa khoá.

ISBN 978-604-0-26639-2

9 786040 266392

Giá: 18.000 đ